

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

27

God. III. - Broj 28

Ljubljana,
14 jula
1932

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Franciškaška ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Triumf Tirševe sokolske misli

Veličanstveni dani IX svesokolskog sleta u Pragu — Neopisive manifestacije slovenske sokolske uzajamnosti i bratstva — Armije sokolske dece, naraštaja i članstva — Divna organizacija, savršenost, red i disciplina — Prizori nedokučive lepote — Grandiozne sokolske povorke — Čudotvorna moć uzgojnog dela slovenskog Sokolstva snébiva predstavnik celog kulturnog sveta — IX svesokolski slet svojim sjajnim uspehom, značenjem, veličinom i lepotom obeležava neviden događaj u kulturnoj istoriji — Sokolstvo kao preporoditelj i stup Slovenstva

Dokončano je jedno veliko delo — opet samo jedna etapa u većitom sokolskom stremljenju i kretanju napred — delo, koje je mogla da stvori samo snaga jedne velike ideje, koja je u besmrtnom stvaracu slovenskog Sokolstva našla jedno divno oličenje, a kojoj je izvor bio u duši samog naroda.

IX svesokolski slet u Pragu odmiče eto od nas nezaustavnim vremenskim hodom u prošlost, ali svojom veličajnošću, impresivnošću i apoteozovskom lepotom on će nam, u našim neopisivim utiscima i dojmovima, sačuvati jednu vizionarsku sadašnjost, jer će u nama večitó živeti — toliko se upio u dubinu naše duše! Snažni emotivni momenti u životu čovekovom, pri sećanju na nje, na prošlost, uvek se opet proživljuju kao u sadašnjosti — nezaboravni su. To je u prirodi ljudske psihe. A IX svesokolski slet događaj tolike emotivne sile, da će se ponavljati u najživljem sećanju svakog očevidca za čitavog života.

Da li bi mogli međutim da zahvatimo jednim pogledom sve te veleborne sletske dane? Gde da počnemo? Gde da se zaustavimo? Gde je tome uopće konac? Od krasnih dana sokolske dece, toliko sugestivnih srednjoškolske omladine, divnih sokolskog naraštaja i neopisivih, grandioznih glavnih sletskih dana pred nama izniču, vrve jedan za drugim nebrojeni prizori, koje teško može da predoči i najživlja mašta, nižu se slike tolike krasote, da ne znamo kod bi zaustavili naš duševni pogled, koji bujica te čarobne lepote raznosi na sve strane. Ne, to sve nije moguće opisati; to se može jedino da vidi, da doživi. I kako da ta silna lepota svesokolskih sletskih dana ne bi mogla da zanese one tolike stotine tisuća gledalaca, među kojima se nadoše i najodličniji predstavnici čitavog kulturnog sveta! Ti jedinstveni prizori, koje je kadro da pruži samo sokolsko delo — delo istinskog, samopregornog, nesebičnog, ustrajnog i neprekidnog rada — mogu tek čoveka da dovedu do spoznaje, kolika je to moć sokolske ideje, te žive, nepresahnjive dinamičke sile, koja disciplinovanim fizičkim i moralnim uzgojem pojedinaca stvara jedan džinovski pokret.

Sjajni uspeh IX svesokolskog sleta, kojim je slovensko Sokolstvo najdostojnije i najveličanstvenije proslavilo trostruki jubilej: 100 godišnjicu rođenja svog osnivača dr. Miroslava Tirša, 70 godišnjicu ustanovljenja prvog sokolskog društva i zatim 50 godišnjicu od prvog svesokolskog sleta, najočiglednije nam dokazuje, kako je Tirš intuitivnom veličinom svog genijalnog duha i proročanskim nadahnućem zagledao u dušu naroda, kada je davši mu Sokolstvo iz iskre obamrle narodne svesti razgao plamen, koji je buknuo svom svojom silom i žestinom, ožarivši slovenskim narodima stazu, koja vodi u novi, preporodeni život.

Sokolska ideja — ideja je narodna; narod ju je prigrlio, jer je ona deo njegove duše, njegovih osećaja i njegovih težnja; to je ideja njegova života i njegove budućnosti — to je vera novog Slovenstva, koje se budi. Ta istina zalebdela nam je ponovno u mislima, kada smo videli i osetili u velikim danima IX sveso-

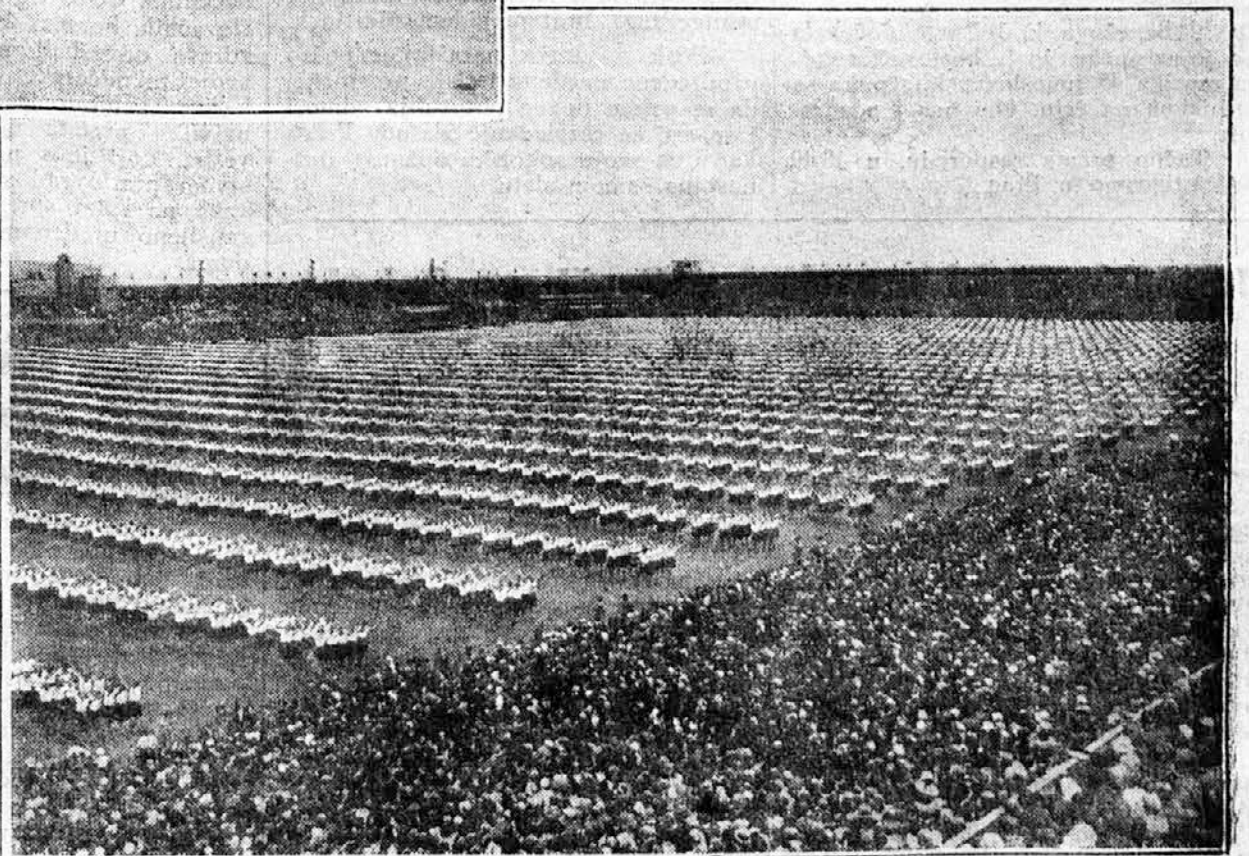
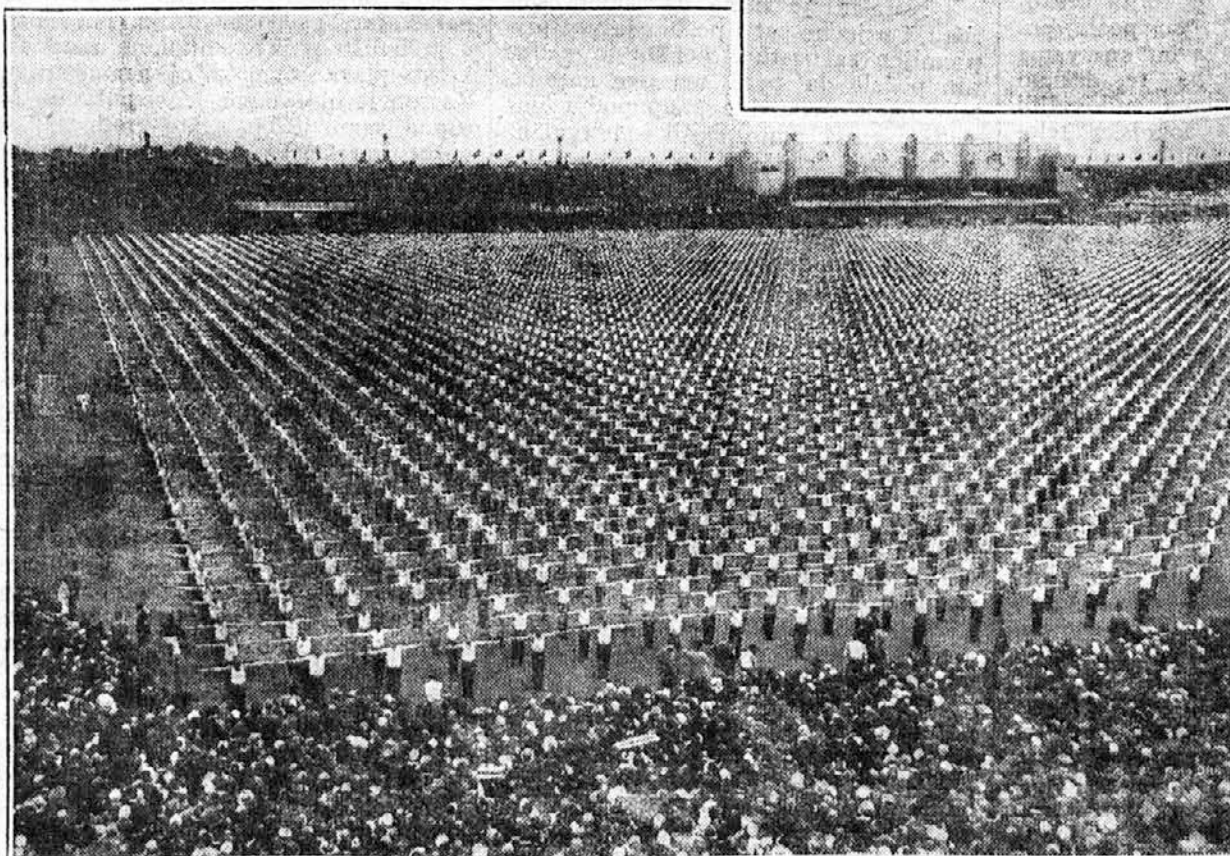
kolskog sleta, kako se slovenska metropola, starodrevni zlatni Prag, trese pod maršom triumfalnih sokolskih armija, čeličnih mišica, odvažna srca i svesnog duha; to je najsvetlije oružje, koje u miru i u ratu odnosi najsigurniju pobjedu.

IX svesokolski slet u Pragu sjajno je posvedočio vrednost i veličinu sokolskog harmoničkog telesnog, duševnog i moralnog uzgoja, ali je isto tako onim dirljivim spontanim manifestacijama pred predstavnicima tolikih stranih naroda ponovno afirmirao već prokušanu slovensku sokolsku uzajamnost, ljubav i bratstvo. »Vernost pa vernost« nije samo bučna fraza već zbilja, koja neprijateljima Slovenstva ima da bude večiti memento! Međutim, i ovom faktu bratske slovenske uzajamnosti treba da Sokolstvo poda još puniju sadržinu. U svojim kulturnim i nacionalnim težnjama naše slovenski narodi treba da se još tešnje približe u cilju što bolje međusobne saradnje i pomoći. I upravo pri tome ne sme da se zaboravi, da je baš Sokolstvo, ako ne jedina, a ono zastalno jedna od najjačih duhovnih kopca, koja ima da što čvršće poveže sve krajeve širnog Slovenstva.

U kaotičkim prilikama koje danas vladaju u svetu, kada se ruše moralna i materijalna dobra, sokolska ideja slovenskim narodima ima i mora da bude spasnosna luč vere, koja će ih svojim zrakama uzdizati u vedre visine ideala i podavati snage za velika i korisna dela. I u ovom pogledu IX svesokolski slet pokazao je moć sokolske ideje, koja je, predstavljena u jednoj savršeno organizovanoj i disciplinovanoj celini, bila kadra da uz sve i najteže nedaće današnjeg vremena odnese pobjedu.

IX svesokolski slet je završen, ali sokolsko delo se nastavlja, udvostručenim silama i bogatijim iskustvom. I pristupajući tom novom, dalnjem sokolskom radu, neka su i našem jugoslovenskom Sokolstvu u mislima divne reči jednog od najvećih narodnih boraca i prvaka češkoslovačkog naroda brata dr. Karela Kramarža, upućene Sokolstvu prilikom ovog sleta:

Draga braćo! Upućujem Vam samo jednu molbu. Kao i dosada gledajte da radite i unapred više nego to uspeva političkim strankama u dnevnoj borbi; budite uvek iznad njih; samo narod i njegova sreća neka bude Vaše geslo. Ostajte svuda i uvek svetao primer trajne ljubavi za narod i otadžbinu, onako, kako nas je sve učio neumrlji Tirš. A nadođu li opet teška vremena za narod i državu, koja neće ni nas mimoići; onda budite opet Vi prvi u redovima te probudite svojim oduševljenjem i požrtvovnošću ceo narod na junacku obranu naše slobode i samostalnosti. Ne verujte zlobnim glasovima, da je u slobodnoj državi Vaša zadaća drugojačija te da je već dovršena borba za slobodu. Ne! Narod će Vas ponovno pozvati, da svojim sokolskim duhom pridobijete i učvrstite i one, koji su ono krasno oduševljenje u borbi za slobodu izgubili u kaosu posleratnog doba. Vi jeste narodna ljubav i uzdanica, a to i ostanite!

Prešednik Republike brać T. G. Masarik u pražnji starosie ČOS braća dr. Bukovskog dolazi na sletišće — Dole, levo: vežbe 17.000 članova, desno 17.000 članica pred 210.000 gledalaca

Put jugoslovenskog sokolskog naraštaja na slet

Oduševljen i srdačan doček kroz Češkoslovačku i u Pragu

Iz svih župa Sokola kraljevine Jugoslavije, oko 320 naraštajaca i naraštajki, stiglo je 23 juna o. g. oko pola noći u Maribor. Putem do Maribora neki su, čim se je smrklo, usnuli dubokim snom, a da ih kod toga nije ni najmanje smetalo veselo pevanje ostalih. U Mariboru bio je naraštaj počašćen odličnim čajem i žemičkom. Sve je bilo budno. I oni najveći pospanci i pospanke ustali su. Oko 1.20 sati 24 juna ostavili smo Maribor uz vesele pozdrave Mariborčana i srdačno odzdravljanja naraštaja. Nešto što smo otkasili, nadoknadili smo putem kroz Austriju. Prevaljivali smo i 90 km na sat, da nadoknadimo zakašnjenje. Posle putovanja na sekundu tačno.

U vozu jenjava popevka mladih grla. Nastaje tišina. Sve spava dubokim snom, u svim mogućim i nemogućim položajima. Čuje se samo jednoduboko udaranje voza, praćeno šumom kiše.

Jutarnjim svetlom pomalo oživljuje voz. Svima je prvo otvaranje zavetlaja s jelom. Sav je naraštaj okupljen na prozorima, te posmatra, divi se i upozoruje jedan drugoga na lepote prirode kojom prolazimo. Interes nadvladao umor. Da je bilo toplije i da nije kišilo, svi bi bili još veseliji i zadovoljniji.

Nešto posle 11 sati prestaje kiša, vedri se, pojavljuje se sunce. U tom momentu prelazimo austrijsku granicu. Voz se zaustavlja. Zrakom se prolomi »Na zdar!« »Zivili Jugosloveni!« Peron pun zastavica, dece, naraštaja. Sve, staro i mlado, došlo je na stanicu. Horni Dvoržiste, da prvi od Češkoslovačka pozdrave jugoslovenski sokolski naraštaj. Kratak pozdrav, zahvala, pa »Na zdar!«, »Zdravo!« i polazimo. Odlazimo osveženim dočekom i okićeni mi i naš voz evecem i zelenilom.

Čitavim putem, zaustavljao se voz ili ne, na svakoj stanici u Češkoslovačkoj sve je okupljeno da pozdravlja Jugoslovene. A naš zlatni naraštaj nije ostajao dužan u otzdravljanju i zahvaljivanju.

U Hornem Dvoržistu dočekani smo po bratu iz Praga od ČOS. Po njegovu uputu sve se presvlači u sokolski kroj, jer nam u Češkim Budjejevicama spremaju doček.

Evo nas u Budjejevicama. Još stanicu ne vidimo, ali čujemo glazbu i silno klicanje. I ovdje nas obasuje evecem. Na velikom peronu glava do glave. Pozdrav i otpozdrav. Nije bilo osobe kojoj se nije primetila suza radosti. Neki od braće i sestara Češkoslovačka gušili se u suzama. Naraštaj je sve to dobro zapazio i to mu se neizbrisivo zaseklo duboko u dušu. Sav naraštaj počašćen je s koliko je god samo lito »parki s houskou«. Voz načičan evecem, zelenilom, crvenim košuljama naraštajaca, vanredno ukusnim odorama naraštajki, te veselim mladim životima, bistra i vesela pogleda, činio je živu sliku, u kojoj se jasno odražavala jedna volja, jedna misao, jedno jugoslovensko i slovensko srce. Svi smo žalili što se tako brzo rastajemo. Činilo nam se, kao da se oduvek poznajemo. Nažalost krećemo Zdravo! »Na zdar!«, »Zivio!« — lomi se zrakom i sljubljuje u divan akord sokolskog bratstva.

U Mezimostima Veselim počašćen je naraštaj kolačima. Razume se, bilo je pozdrava, otpozdrava, klicanja, mahanja i kiša evecem. Natekali se jedni s drugima, ko će da bude srdačniji, ko će da snažnije dokaže, da sve zna i razume, što znači »Vernost za vernost«.

U Benešovu kod Praga dočekala nas je uz općinstvo češkoslovačka vojna muzika 48 jugoslovenskog puka sa časnicima na čelu. Oni nas i pozdraviše.

Tačno prema rasporedu, u 18.40 sati, stigismo u Prag.

Već mnogo pre dolaska jugoslovenskog sokolskog naraštaja napunile su se sve praške ulice oko Vilsonove stanice masama publike, koja je iz novina doznala za dolazak našeg naraštaja te želela da ga primi bratski i otvorena srca. Na trećem peronu ogromnog Vilsonovog kolodvora sakupilo se mnoštvo Sokola, i to: pretsedništvo ČOS i sletskog odbora sa starešinom br. dr. Bukovskim na čelu te tajnikom Saveza slovenskog Sokolstva br. Štepanekom, zatim zastupnici našeg Saveza braća: Gangl, Bajželj, Brozović, s. Skalarjeva i drugi. Tamo se razmestila i odlična sokolska muzika iz Vršovice te odred češkoslovačkog naraštaja, koji je imao zadatak da pozdravi svoju jugoslovensku braću te da se pobrine za prenos njihovih stvari u konačište.

Tačno u određeno vreme, u 18 časova i 40 min., pojavio se jugoslovenski vlak iz vinogradske tunela. Muzika intonira pozdravni marš i vlak ulazi u ogromnu stanicu. Prizori, koje je čovek tada video, ne daju se opisati, to treba sam videti, to treba sam doživeti. Barjacima okićeni prozori vagona puni su bili crvenih košulja i belih bluzi našeg naraštaja, koji je razdragano te umeresno otzdravljao na poklike. Kada se vlak zaustavio, vodnik voza br. Prosenec javlja bratu saveznom načelniku dolazak i broj celokupnog naraštaja, i to 201 naraštajca te 77 naraštajki. Odmah tada otvirana je naša i češkoslovačka državna himna. Posle silaska iz vagona uz burno klicanje i pozdravljanje, naraštaj se svrstava u redove, da se spremi za povorku preko grada i zatim u svoje stanove. Pred stanicom sakupljene mase od nekoliko desetaka hiljada ljudi burnim poklicima pozdravljali su naš naraštaj, čim se je pojavio na izlazu iz kolodvorske zgrade. U povorci, i to na čelu, stupao je odred češkoslovačkog naraštaja, za njim sletski odbor, a za ovim pretstavnicima našeg i češkoslovačkog Sokolstva pod vodstvom brata načelnika Ivana Bajželja. Sledila je muzika, za kojom je stupao naš naraštaj sa 12 zastava, koje je publika naročito srdačno i burno pozdravljala. Na celom prolasku gradom, povorku su oduševljeno i srdačno pozdravljale hiljade sakupljenog sveta. Tolika radost i ljubav može da se oseti samo među Češkoslovačima i Jugoslovenima. Naravno, uz tople pozdrave i radosne poklike, naš naraštaj bio je obasut i masom evecem.

Kad je povorka stigla do konačišta, u dvorištu škole formiran je kare za pozdrav. Starešina ČOS br. dr. Bukovski uznositim rečima pozdravlja naš naraštaj sa željom, da mu bude boravak u kolevcu Sokolstva lep, da ponese sobom ne samo ugodne uspomene, već i oduševljenje za sokolsku ideju i rad te ljubav prema bratskom češkoslovačkom narodu. Njemu poetičkim rečima u zanosnom govoru odgovara i zamenik starešine Saveza SKJ brat Gangl, čije reči u kratko sadržavaju sledeće misli: Naš naraštaj je Vaš — mi Vam donosimo ova naša mlada srca, da vide Prag, majku Slovenstva i kolevcu Sokolstva, da na tom vrelu Tirševu tvorevine erpe spoznanje veličine Sokolstva, da vide grandiozni slet i da se napoje bratske ljubavi, koju gaji češkoslovački narod prema Jugoslovenima. S rečima: Mi smo Vaši, završio je br. Gangl svoj govor. Oba govora saslušana su u potpunosti tišini s puno pažnje i popraćena gromkim klicanjem češkoslovačko-jugoslovenskoj uzajamnosti. Kao poslednji pozdravio je naš naraštaj zastupnik grada Praga, brat prezident Martinek.

Posle pozdrava, naraštaj je pošao u određene mu lepe i čiste prostorije, da se nakon dugog putovanja odmori i spremi za razgledanje zlatnog Praga kao i za svoju sokolsku dužnost, dužnost na samom sletu.

Jugoslovenski naraštaj u Praškom Sokolu

U program boravka našeg naraštaja u Pragu bio je pregled prostorija kolevke celokupnog slovenskog Sokolstva, Praškoga Sokola, osnovanog po Tiršu i Figneru 1862 godine. Ovaj poset uzbudio je među našim naraštajem ogromno zanimanje. Kad su saznali, da će vlastitim očima videti i sokolanu, koju je prvom sokolskom društvu sagradio njegov prvi starešina, Jindřih Figner 1863 godine, a gde je vežbao svoje prve Sokole besmrtni Tirš, radosnog srca pošao je naš naraštaj pod vodstvom svojih vodnika iz svog konačišta u vežbaonicu u Sokolskoj ulici, gde se je međutim sakupilo i pretstavništvo jugoslovenskog Sokolstva s braćom Ganglom, Paunkovićem, Bajželjem i s. Skalarjevom na čelu. Prisutan je bio i stari naš sokolski prijatelj, tajnik Saveza slovenskog Sokolstva br. Vincenc Štepanek. U histo-

rijskim prostorijama Fignerovog doma, u vežbaonici, priredjen je našem naraštaju veoma srdačan doček. Svoje mlade sokolske goste primio je na čelu postrojenoj odeljenja muškog naraštaja domaćeg društva društveni starešina br. dr. Jaroslav Urban, bivši tajnik ČOS te stari prijatelj jugoslovenskih Sokola Prisutan je bio i vodnik naraštaja matičnog društva br. Hajek, koji je istovremeno i načelnik praške sokolske župe dr. Josipa Šajnera. Nakon srdačnih pozdravnih reči društvenog starešine br. dr. Urbana i posle govora vode naraštaja br. Hajeka, na ovim pozdravima zahvalio se savezni potstarešina br. Gangl.

Sledio je zatim pregled sviju prostorija velikog Fignerovog doma. Naši su se naraštajci mnogo zanimali za ovu, svojevremeno jednu od najmodernijih vežbaonica Evrope, za koju je izradio

nacrte sam Tirš. Kako je pak ova u toku godina, usled poraslog broja vežbača, postala pretesna, društvo je uz pomoć nekoliko braće dogradilo pored stare i novu vežbaonicu, nazvavši je Tirševom dvoranom. Osim vežbaonica, društvo ima i lepu svečanu dvoranu u prvom spratu te sve potrebne prostorije za društveni rad. Naročito treba istaknuti, da Praški Soko ima jednu od najvećih stručnih knjižnica od svih sokolskih društava. U staroj vežbaonici naraštaj je imao prilike da vidi stari načelniki sto za pisanje, za kojim je Tirš radio u časovima vežbanja.

Ogledavši sve prostorije, naraštaj je napustio zgrade matičnog društva i pošao preko puta na letnje društveno vežbalište, kupljeno posle rata, a koje se nalazi u neposrednoj blizini samog Fignerovog doma. Ovo letnje vežbalište koje se nalazi u samoj sredini grada, iako nešto manje od onih drugih društava, ipak pruža Praškome Sokolu dosta mogućnosti da razvije leti u punoj meri svoj rad, što pre rata nikako nije bilo moguće. Pored svlačionica, ostalih potrebnih objekata i sprava za vežbanje, na jednoj strani vežbališta je i velika pozornica za priređivanje akademija i sličnog. Celo vežbalište (ogradojeno drvenom ogradom i liči jednom prilično velikom parku u sredini sa prostorom za vežbanje. Sve sprave postavljene su uz vežbalište, u sredini zelenila.

Posle ogledanja sviju prostorija matičnog društva, na letnjem vežbalištu obavljen je pregled prostih vežaba našeg muškog naraštaja, koji je nastupio na sletištu u nedelju 26 juna. Posle izvršenog pregleda vežbi društvo je svojim mladim gostima priredilo zakusku.

Razgovor sa bratom dr. Jindrom Vaničekom

Bivši načelnik ČOS i Saveza slovenskog Sokolstva, brat dr. Jindra Vaniček, koji je s tolikim uspehom vodio sve dosadašnje sletove, ali je prinuden bofešću morao pre dve godine da prepusti vodstvo češkoslovačkog Sokolstva drugoj braći, posetio je slet da i on vidi uspehe sokolskog rada, koji su i njegovi uspesi, pošto je baš on bio onaj, koji je kroz decenije s najvećom ljubavlju i nesustalom energijom vaspitavao čitava sokolska pokolenja. Njegov duh oseća se još i danas u češkoslovačkom Sokolstvu, osećaje se i u budućem.

Već u nedelju 26 juna brat Vaniček došao je u Tiršev dom, da tamo vidi i pregleda vrstu češkoslovačkih vežbača za slovensko prvenstvo. Imali smo tada prilike da pozdravimo sedoga predvodnika celokupnog slovenskog Sokolstva te da s njim progovorimo nekoliko reči.

Brat dr. Vaniček, iako bolestan, živo se je interesovao za sokolske prilike u Jugoslaviji te je s velikim i naročitim zadovoljstvom primio izjavu i zamenika starešine br. Gangla o lepom napretku sokolske organizacije u našoj zemlji. Dakako, interesovao se je i za našu ekspediciju na svesokolski slet te je primetio, da je veoma radostan, što čuje, da je stigao u Prag jugoslovenski sokolski naraštaj u znatnom broju, te da će i članstvo u impozantnom broju od nekoliko hiljada članova i članica časno zastupati jugoslovensko Sokolstvo. U razgovoru dalje predložene su br. dr. Vaničeku prilike u našem Sokolstvu, gde postoji baš u poslednje vreme čvrsta tendencija da se celoj našoj sokolskoj organizaciji udare što čvršći temelji i po manjim varoštima kao i selima naročito, da se tako što bolje i što uspešnije podigne sokolski duh u jugoslovenskom narodu.

Posle razgovora s br. Ganglom, predveo je bivšem načelniku brat dr. Miroslav Klinger, zamenik saveznog načelnika ČOS, vrstu najboljih češkoslovačkih boraca, koji su posle pozdrava odvežbali na svim spravama svoje takmičarske vežbe, te, držimo barem, svojom izvedbom zadovoljili najvišeg pretstavnika sokolske telovežbe, koji je s naročitim zadovoljstvom pratio rad svojih mladih drugova na svim spravama u lepom te smišljeno uređenom krugu Tirševog doma.

Na sletištu

Pogled s načelničkog mosta

Stajalište načelnika namešteno je iznad zapadne, reprezentacione tribine. Pošto je baš ta tribina najpogodnija i okrenuta od sunca, tu je i započeto definitivno uređenje stadiona. Sredina tribine nije više iz drveta, nego pretstavlja jedan ogroman, visok, dubok i širok masiv betona i železa. U pojedine predele tribine, kao lože, mesta za sedenje, vode otraga tribine betonske stepenice. Razume se, da je taj definitivno podignuti deo zapadne tribine snabdeven već i električnim osvetljenjem, vodom i svim mogućim komforom. Tu je namešten i telefon, koji preko naročite centrale spaja sve strane vežbališta, barake i objekte gde

su smešteni pojedini oseci sletskog odbora. Po jednim malim, uzanim, ali ipak dosta udobnim stepenicama, vodi put do stajališta načelnika. Posve gore na kraju stepenica nalazimo se na stražnjem malom paviljonu iza načelničkog mostića, od kuda se pruža gledaocu ne samo prekrasan pogled na sletišta, nego i na skoro čitavi Prag ispod petržinskog brda.

Kako rekosmo, načelničko stajalište ima zapravo dva dela: mali paviljon s kancelarijom načelnika, odnosno onih lica koja vode nastup, malu verandu i nužnik. Ispred verande vodi jedan uzan prelaz na načelnički mostić, koji se nalazi odmah iznad ruba tribine u dužini oko šest te širini oko dva metara. I prelaz i mostić ograđeni su jednom željeznom pregradom. Kancelarija je opremljena telefonom te svim potrebnim priborom. Na samom mostiću načelnika montiran je i mikrofona za davanje zapovesti, a pored njega su još i mali telefoni, koji služe kao veza s muzičkim paviljonom, svlačionicama, mestima za sabiranje vežbača te uopšte sa svim onim organima, koji su u bilo kom pogledu podređeni saveznom načelniku za vreme javnih vežaba. S načelničkog mostića pruža se divan pogled na celo vežbalište i na prostor gde su garderobe. Ostraga, iza petržinskoga brda, vidi se kao jedna lepa pozadina čitav Prag. Vinogradi, Žižkov i sva ona pregrada, koja su istočno i južno od sprovedenih mesta, a koja su u poslednje vreme bila pripojena Velikom Pragu. Pa i na levoj i desnoj strani vidi se Smihov i vrhovi iznad Smihova, a na levoj strani opažaju se u nizini najpre oba renesansna tornja strahovske opatijske, a iza zelenila niže Strahova vidi se i hram Sv. Vida na Hradčanima s dva gotska i jednim baroknim tornjem.

Dok se tako divimo ovom prekrasnom vidiku, brat načelnik ČOS daje već svoj znak sa zastavom za početak nastupa. Odmah za tim otvaraju se veliki zastori na ulazu nasuprot tribine i u isti mah začuju se iz sviju ampliona fanfare, a zatim marš izvrsne vojničke kapele pod vodstvom potpukovnika brata Obertora, koji je već i na VII i VIII sletu upravljao muzikom na sletištu. U tom času iz ulaza pomaljuju se kao reka mlada tela češkoslovačkog muškog naraštaja, da na svom sletu nastupi u lepim vežbama s blistavim palicama. Nakon ponovnih zapovesti brata načelnika, sav ovaj ogromni veletok najednom počne da se širi bočno u prostom rastupu preko celog vežbališta, desno i levo. Pogled s načelničkog mostića u tom trenu jedan je od najlepših, koje se može da vidi na svesokolskom sletu.

Muzički paviljon

Na svakom većem sokolskom sletu, a pogotovo na svesokolskom, bili smo naviknuti na muziku koja svira

iz otvorenog, naročito udešenog paviljona za glazbu u obliku školjke. Na IX svesokolskom sletu tog tradicionalnog muzičkog paviljona nigde ne vidimo. Na ovogodišnjem sletu, naime, muzika ne svira više direktno vežbačima, nego se prenosi elektrofonički preko devet ampliona, koji su smešteni na istočnoj strani, dakle iza članske tribine na visokim stozerima, tako da se u jedan mah čuje glazba sa devet mesta po celom vežbalištu.

Muzički paviljon nalazi se iznad ulaza za vežbače, ali on je sa svih strana, pa i sa strane koja gleda na sletišta potpuno zatvoren. Paviljon ima prilično velike prozore s mutnim staklom. Samo tamo, gde se nalazi kapelnik, ima obično staklo, da kapelnik može da vidi celo vežbalište. Velika sala muzičkog paviljona, u dužini od neklih 30 i širini oko 15 m, udešena je kao obični radio studio sa svim potrebnim aparatima i ostalim. Izolacija je potpuna, te se i pred samim paviljonom ne čuje glazbu, koja svira u njegovoj unutrašnjosti. Dok međutim gledaoci na članskoj tribini takorekne sede kraj same glazbe, te su od nje odvojeni samo jednom stenom, oni ipak glazbu ne čuju direktno, nego samo preko ampliona, koji se nalaze nad paviljonom.

Tamo, gde se nalazi mesto za kapelnika, podignut je mali podij s pultom za kapelnika. Ispred pulta smeštena je telefonska stanica, koja je direktno spojena s jedne strane s načelničkim mostićem, a s druge strane s centralom na zapadnoj glavnoj tribini, da se može u slučaju potrebe muzika od svuda izvestiti, kada i kako treba da svira.

Muzika sama smeštena je samo na jednoj strani kapelnika, dakle sasvim drukčije nego obično. To je radi harmoničkog odavanja muzike u mikrofona, pošto je svakako potrebno, da se ona čuje lepo i čisto po celom sletištu.

Ipak moramo da kažemo, da ovaj način muzike ne pravi onog silnog utiska kao direktna, neprenesana glazba, izvadana makar od dvostrukog broja glazbenika na otvorenom prostoru, u poznatoj školjci za muziku. Ovaj zvuk duvalačke muzike posle prenašanja sasvim se gubi i dobivamo utisak, da na sletištu igra jedan nešto bolji ali veoma jaki gramofon ili radio. Dok su se na predašnjim sletovima valovi muzičkih zvukova širili po sletištu nekako u obliku lepeze s centrom u samom muzičkom paviljonu, sadašnji uređaj s devet ampliona uzrukuje samo širenje valova zvukova u jednom smeru prema glavnoj tribini. Čini nam se, da se time ipak malko gubi ona slika kod prostih vežbača. Bar takav smo imali osećaj na naraštajskom sletu pri vežbama muškog naraštaja s blistavim palicama.

Prvi naraštajski dan

Preko 130.000 gledalaca — Nastupilo je 13.000 naraštajaca i 14.000 naraštajka — Odličan nastup jugoslovenskog naraštaja — Pažnja pretsednika brata Masarika prema bolesnom bratu dr. Jindri Vaničeku

Nedelja 26 juna bila je zapravo jedan od prvih značajnijih sletskih dana, jer je toga dana na sletu učestvovala i naš naraštaj, koji je odlično nastupio, a na sletištu su bili i najistaknutiji pretstavnicima našeg Sokolstva. Jutro je bilo kišovito i svako je misleo, da će dan biti pokvaren, ali uskoro je kiša prestala i dopodnevni pokusi obavljeni su u redu.

Naraštaj je ručao na samom sletištu, i u jedan sat i po bio je već pripremljen za nastup. Sletišta se međutim počelo da puni masama naroda, tako da je već u dva sata popodne bilo sletišta posve puno. Došli su i zvanični pretstavnici vlade, i to ministri dr. Slavik i dr. Matoušek, pretstavnici vojske i parlamenta, japanska delegacija s poslanikom na čelu i mnogi drugi odlični gosti. Na desnoj strani lože pretsednika republike nalazili su se u dve lože pretstavnicima našeg Saveza i to braća potstarešine Gangl i Paunković, članovi savezne uprave braća Živković, Brozović i dr. Dragič. Kod braće Gangla i Paunkovića sedeo je i starešina rusog Sokolstva brat Manohin, a oko pola pet došao je još i starešina poljskog Sokolstva brat Zamojski, koji je bio baš na putoputovanju iz Pariza. U ložu dolazili su izmenično starešina ČOS brat dr. Bukovski, a i sva tri potstarešine te i ostali članovi pretsedništva ČOS, koji su uopšte pretstavnicima našeg Saveza posvećivali osobito veliku pažnju.

Tačno u pola tri dan je znak za početak i burno pozdravljanje ulazi u širokim kolonama muški naraštaj oko 13.000 na broju. Rastup nije baš bio odličan, ali znači novitet u sokolskim nastupima, koji treba svakako izvesti s mnogo pažnje. Vežbe je sastavio brat Očenašek s bratom Perglom i veoma

su efektne, dok metalne svetle palice nisu napravile očekivani utisak. Glasbeno pratnja slikovita je, ali ponešto teška, i u njoj skoro nije prepoznati kompozitora sokolskih vežbi Matijeveca. Muški naraštaj uostalom svoje vežbe, koje su dosta teške, odvežbao je s mnogo elana i skladno, pa je pri odlasku s vežbališta bio zaslužen burno akklamiran.

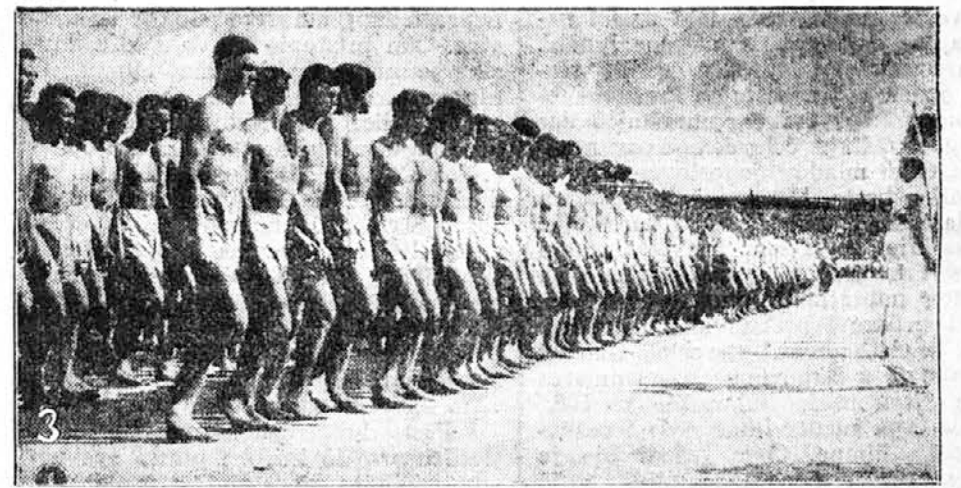
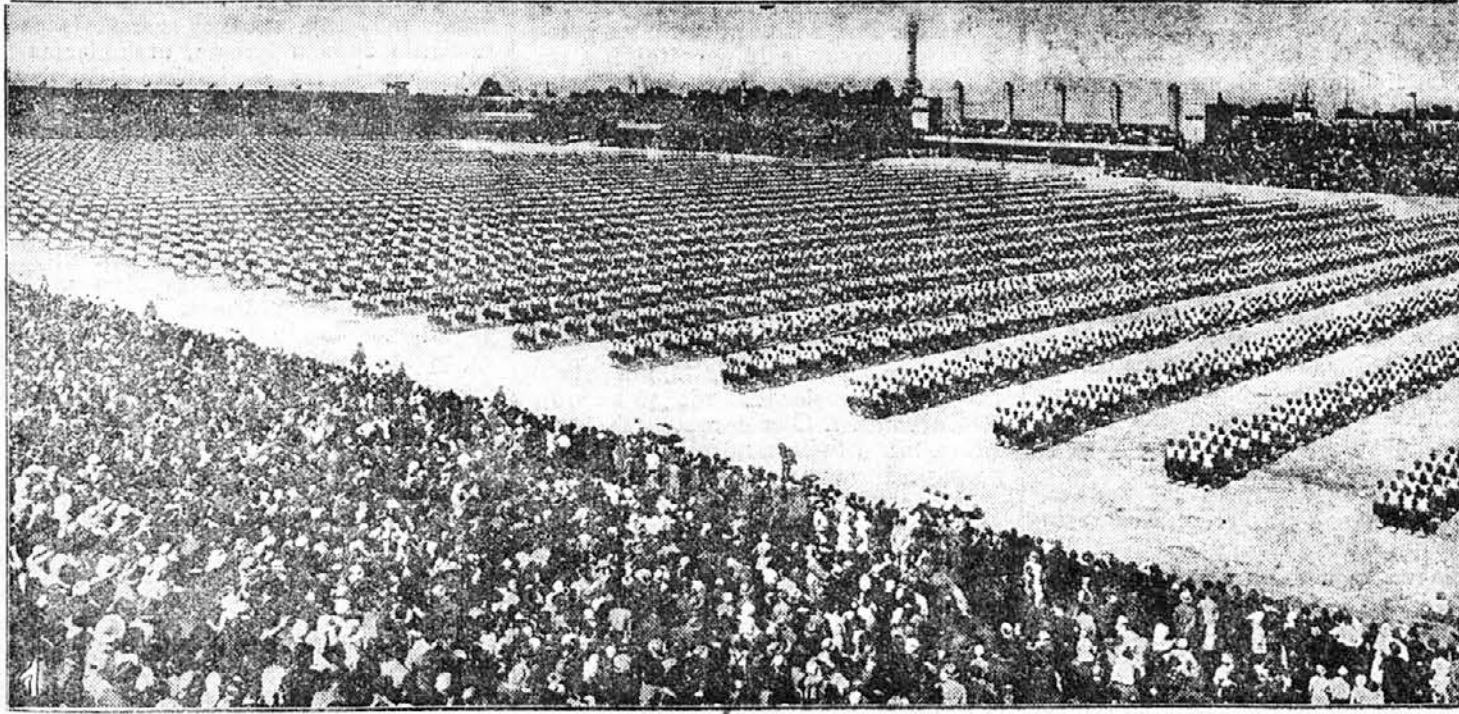
Za muškim naraštajem dolazile su naraštajke, 14.000 na broju. Na ulazu u vežbalište pojave se kolone naraštajki ko plava reka, kojoj nema kraja. Rastup je bio veoma lep i potpuno je uspeo, samo je bio nešto predug. Ove vežbe naraštajka, koje su u nedelju postigle najveći efekat, sastavila je sestra Hana Burgerova, dok je vanredno lepu muziku napisao dr. Franjo Siksta. Naraštajke pod vodstvom s. načelnice Provanzikove vežbale su odlično i odnele su pobedu dana. Publiku je svom divljenju i odobravanju dala punog izražaja i nije štedela s burnim priznanjem. Plavi talasi rasprostirali su čitavom sletištu pretvarali su se sastupom u više plavih tokova, koji se gube kroz izlaze za tribinama, da se onda uskoro pojave na članskoj tribini među gledaocima.

Dolaze zatim jugoslovenski, naši naraštajci, opaljeni suncem. Malo ih je i skoro se gube na ovom grandioznom vežbalištu, ali idu ponosno, s puno samopouzdanja. Izvode živo i temperamentno svoje vežbe, a kad završile jednako kao i kod nastupa publika skoro ne prestaje da ih pozdravlja pleskanjem i poklicima.

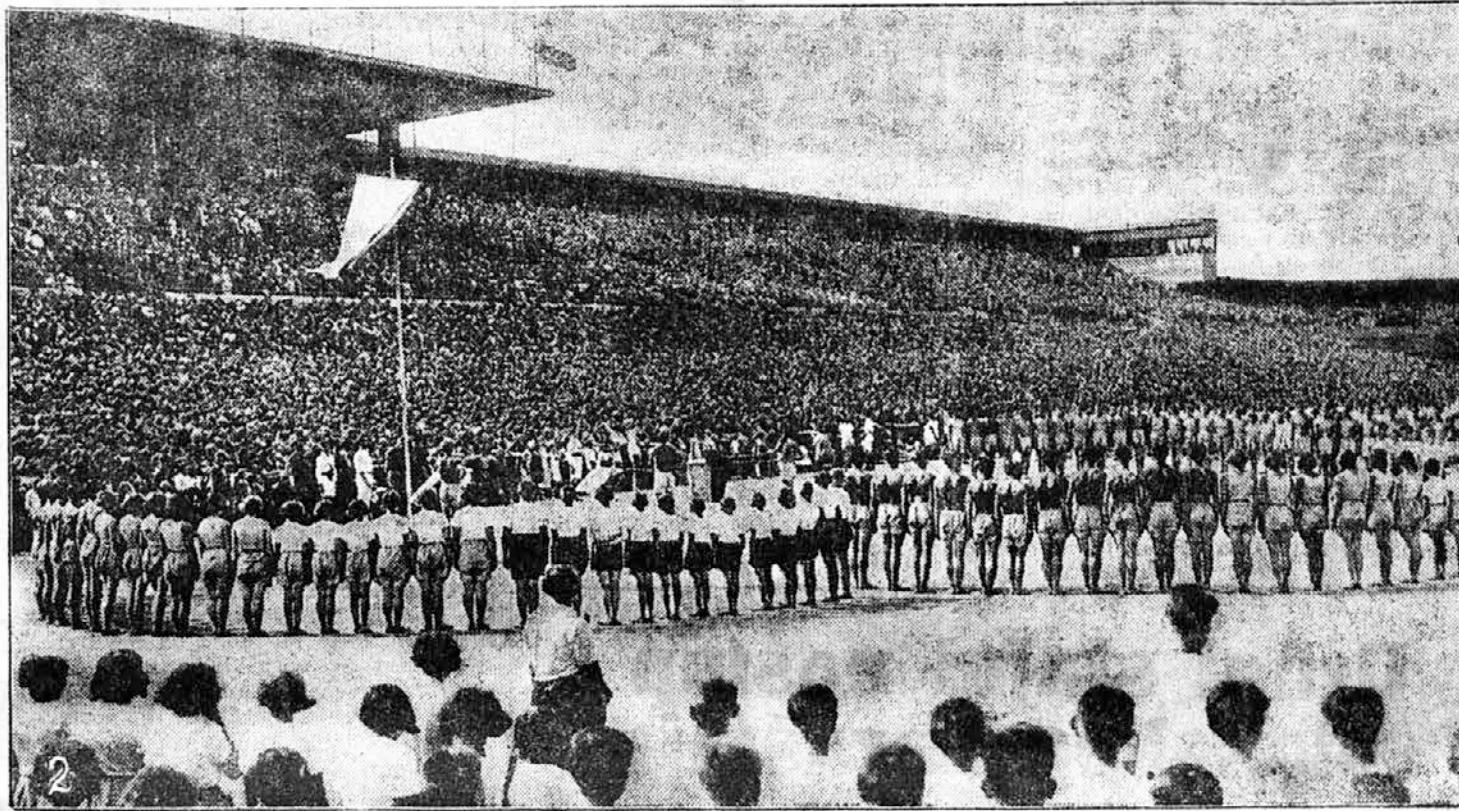
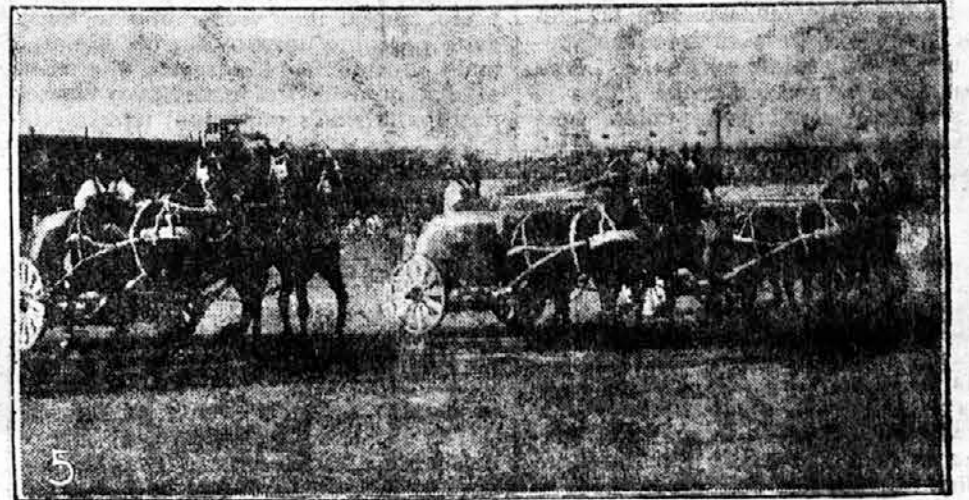
Nakon odvežbane vežbe muškog naraštaja, ulazi pod vodstvom zamenika saveznog načelnika brata Miroslava Vojnovića jugoslovenski naraštaj sa zastavom i plaketom na čelu,

Dani srednjoškolske omladine:

1) Nastup učenica 19 juna — 2) Počast srednjoškolske omladine državnoj zastavi — 3) Nastup đaka višeg odeljenja

4) Prizor iz stelske scene »Tiršev sar« — 5) Nafecanje u trigama

Dani sokolskog naraštaja

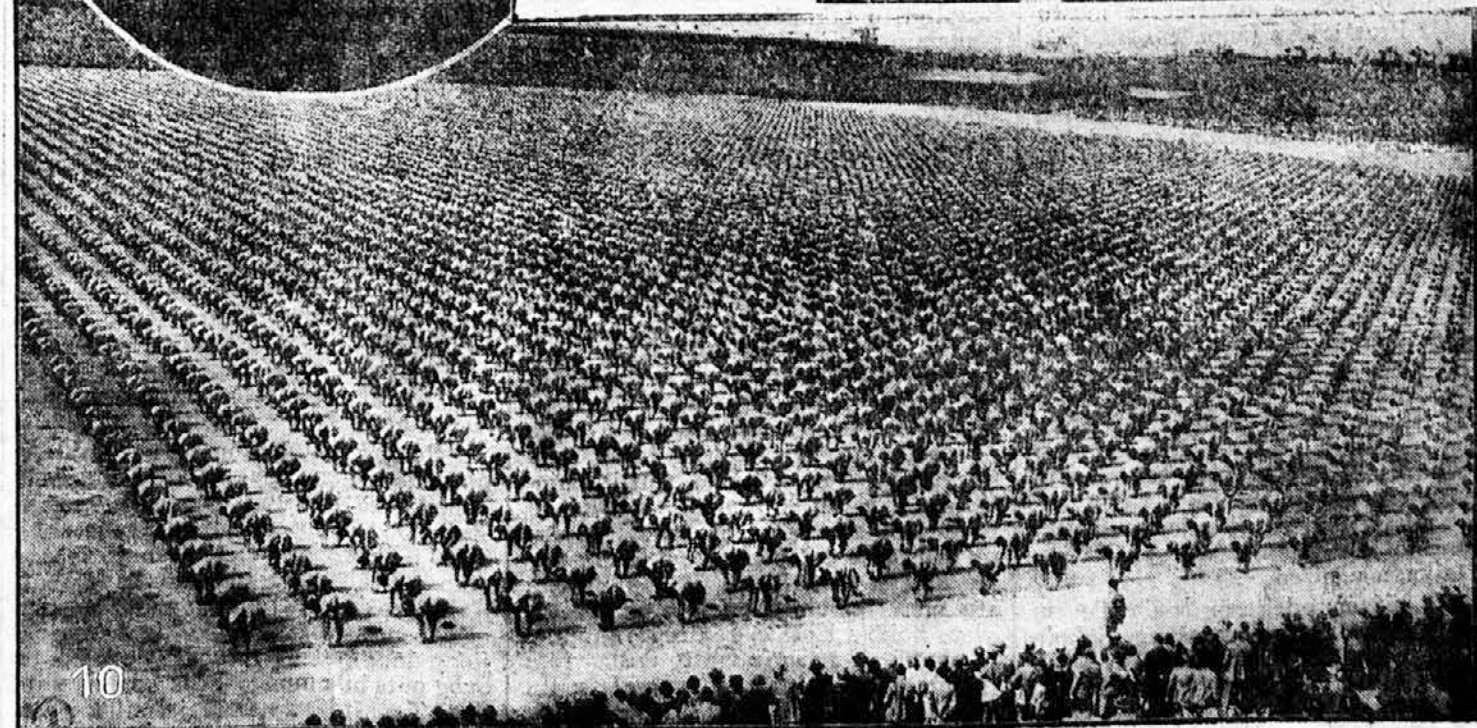
6) Doček jugoslovenskog naraštaja u Pragu: S leva na desno: starosta ČOS br. dr. Bukovski, tajnik SKJ br. Brozović, tajnik SSS br. Štepanek, zam. sl. SKJ br. Gangl, načelnica SKJ s. Skalar, zam. sl. ČOS br. Truhlarž — 7) i 8) Jugoslovenski naraštaj u povorci oduševljeno pozdravljan odlazi sa stanice

9) Nastup naraštajka ČOS 26 juna

10) Predsednik Republike br. T. G. Masarik u svojoj loži sa s. Renatom Tirševom i starost. ČOS br. dr. Bukovskim promatra vežbe naraštajka ČOS s vencima dne 26 juna (dole) — Desno: s. Renata Tirš

Na levo strane češkoslovački muški naraštaj sa zastavom, a s desne ženski. Stvara se živi četverokut, u čijoj sredini jedan naš naraštaj kratkim govorom predaje češkom naraštaju dar našeg naraštaja češkoslovačkom naraštaju, rad mladog jugoslovenskog umetnika brata Mitje Sviglja. Nakon predaje dara, češkoslovački naraštaj zahvaljuje se svom jugoslovenskom bratu i tada se oba poljubiše u znak večitog pobratimstva obiju naraštaja. U to prilaze i predstavnici našeg Saveza braća zamjenici starešine Gangl i Paunković s članovima predsjedništva ČOS s bratom dr. Bukovskim na čelu, nakon čega su otvirane naša i češkoslovačka himna. Ovaj prizor bio je veoma dirljiv i nezaboravljiv, te je publika burnim odobravanjem i poklicima: »Živeli Jugoslaveni« davala izražaja svom oduševljenju. Muški naraštaj s predstavnicima SKJ i ČOS te češki naraštaj burno pozdravljeni odlazi s vežbališta, na kojem ostaje grupa našeg ženskog naraštaja, koja je s puno elegancije izvela svoje ljupke vežbe, koje je sastavila savezna načelnica s. Skalarjeva, uz glazbenu pratnju od br. Verija Švajgara. Za vreme nastupa našeg naraštaja bili su na načelnikom mostu naš savezni načelnik br. Bajželj, koji je vodio nastup muškog naraštaja te savezna načelnica s. Skalarjeva, koja je vodila nastup ženskog naraštaja. Za vreme nastupa našeg naraštaja nad načelnikom mostom vila se je naša trobojka. Oduševljeno pozdravljane ostavile su nakon odvežbanih svojih vežbi naraštaje vežbalište. Ovdje bi se moglo pretpostaviti, da je broj našeg naraštaja bio uistinu vrlo malen, i da ih je od svake kategorije bilo bar još jedanput toliko efekat bi bio još mnogo veći.

Kao, četvrta tačka bile su raznolikosti naraštaja, koje su izvedene veoma uspešno i pružale su publici i lepu zabavu. Za vreme ove tačke došao je na sletišta predsednik republike brat T. G. Masarik, živo pozdravljen od

nepreglednog mnoštva publike i Sokolstva. Čim je stupio u svoju ložu, muzika je zasvirala državnu himnu. U njegovoj loži nalazila se i njegova kćerka dr. Alice Masarikova, koja je već pre bila u jednoj drugoj loži, dalje starešina ČOS br. dr. Bukovski i III zamjenik starešine ČOS, ministar br. dr. Juraj Slavik. Za raznolikostima naraštaja sledile su veoma interesantne i slikovite proste i skupinske vežbe ženskog naraštaja na gredama, zatim stafetno trčanje (52 stafete, u svakoj četiri mešane grupe muškog i ženskog naraštaja), koje je pobudilo u publici čisto sportski interes.

Predsednik republike ostao je na sletištu sve do kraja i pratio sve nastupe velikim interesom, a osobito se primetilo, da se i njega duboko dojmlila scena Tiršev san. Za vreme svog bavljenja na sletištu, predsednik republike izišao je iz svoje lože da poseti u jednoj od susjednih loža bolesnog brata dr. Jindru Vanička, koji je iako veoma teško bolestan ipak želeo da se nađe na sletištu. Ovaj gest predsednika republike učinio je na sve prisutne najdublji utisak.

U svojoj loži primio je predsednik brat Masarik nadalje i sestru Renatu Tirševu, te predstavnike našeg Saveza braću potstarešine Gangla i Paunkovića, sa kojima je razgovarao duže vreme veoma srdačno. Pri odlasku sa sletišta predsednik brat Masarik obećao je da će na narednu javnu vežbu naraštaja u sredu 29 juna sigurno doći i to već u tri sata, dakle pre samog početka.

Nedeljni nastup znači velik uspeh i sam po sebi, a i po tome, što je tada nastupila takozvana ratna generacija, pri čemu se ipak pokazalo, da nije slabija od predašnjih, iako je brojno nešto manja. A i vreme bilo je toga dana popodne upravo idealno, bez nimalo vrućine, pa i nezgodna nije bilo nikakvih, osim što je za čitavo vreme nastupa pozlilo samo jednoj naraštajki.

Takmičenja naraštaja

Na vojničkom i civilnom stadionu održana su takmičenja naraštaja, za koja se je prijavilo oko 1500 naraštajaca i naraštajki, među njima i naši naraštajci. Uz opšta takmičenja, održana su na ovom mestu i peteroboj i boina takmičenja, dok su održana u igrama naraštajki na letnjim vežbalištima nekih praških sok. društava. Takmičenja su počela s malim zakasnjem, ali su održana u najlepšem redu. **Osobito treba na ovom mestu pomenuti discipliniranost takmičara i spremu te nepristranost sudaca.** Novitet o kojem smo već pisali, da ženski takmičari saznaju za vežbe u kojima takmiče tek na sletištu, je uspeo, što se ima zahvaliti uspešnom treningu i smotrenoj podeli vežbače materije. Svi naraštajci takmičari bili su i lekarski pregledani, a oko 250 njih pregledali su čuveni kapaciteti na medicinskom području u naučne svrhe i univerzitetni profesori braća dr. Hinek, Vajgner, Jirasek, Kral, Matiegla i Hanak. Utvrđivalo se prošlost takmičara, težina, visina, vitalni kapacitet, pritisak krvi i napravljani su i rentgenovni snimci srea i pljuca. I kod zavoda bilo je pored voditelja Sokolstva još drugih znamenitih gostiju, među njima prof. Lataře, sekretar Međunarodne telovežbačke federacije. Takmičenja naraštajaca obuhvaćala su šesteroboj vrsta i pojedinaca i to: u prostim vežbama, palicama (štapovima), vežbama na konju u širinu, na krugovima, skoku u visinu sa zaletom, metanju (bacanju) kugle i trčanju na 60 metara. Rezultati su veoma dobri i pokazuju, da je i među mladima mnogo i vrlo dobrog materijala iz kojeg će se moći da nađe i budućih šampiona. Rezultat je sledeći: na prvom je mestu vrsta muškog naraštaja iz društva Brno I (župa Malalova) sa 2883 tačka (bodova) što iznosi 91,52%, na drugom mestu je vrsta muškog naraštaja iz društva Vinohradi (sredočeska župa) sa 2881 bodova ili 91,48%, a na trećem mestu vrsta iz Prostějova (župa ista) sa 2870 bodova ili 91,11%.

Medu pojedincima na prvo mesto je došao naraštajac Dnebovski Bojan (Bubeneč-župa sredočeska) sa 588 bodova ili 98%, što je vanredno lep rezultat, na drugo mesto došao je naraštajac Černi Jan (Smihov-župa Jungmanova) sa 587 bodova ili 97,83% a na treće mesto Matula Jaroslav (Brno župa Jana Mahala) sa 585 bodova ili 97,49% i Sindler Josip iz Prostějova. Naši naraštajci takmičili su posebno, pa su postigli najbolji rezultat naraštajci Tilih Zoran (Celje) i Tomić Jovo (Karlovac) sa 577 bodova ili 96,16%, dakle u primeri sa Čehoslovacima lep rezultat, a u zajedničkom takmičenju došli bi na sedmo mesto.

Kod opšteg takmičenja naraštajki takmičilo je u višem odeljenju 201 naraštajka, a u nižem 425.

U nižem odeljenju pobedile su sledeće vrste: vrsta praškog Sokola (župa Prag) sa 3024 bodova ili 96%, vrsta društva Nimbura (župa Tirševa) sa 2984 bodova ili 94,7% i kao treća vrsta ženskog naraštaja društva Louni (župa Sladkovskoga) sa 2961 ili 94%.

Pojedinke u nižem odeljenju postigle su sledeće rezultate: na prvo mesto došla je naraštajka Božena Strakata iz društva Zidenice (druga brnska župa) sa 498 bodova ili 99,6%, na drugo mesto naraštajka Jiržina Stranska iz društva Nimbura (župa Tirševa) sa 491 bodova ili 98,2% a na treće mesto naraštajka Jiržina Frantkova iz društva Smihov I sa 490 bodova ili 98%.

U višem odeljenju prvo je mesto postigla vrsta ženskog naraštaja iz Hluboke (župa Husova) sa 2826 bodova ili 89,7%, drugo mesto vrsta iz Piska (župa Jeronimova) sa 2798 ili 89,7%, a treće mesto vrsta ženskog naraštaja iz Mlade Boleslave (župa Fignerova) sa 2773 bodova ili 88%.

Pojedinke u višem odeljenju postigle su sledeće rezultate: prva je Vera Opočenska iz Sokola Praškog sa 485 bodova ili 97%, druga Novak Jarka iz Vršovice sa 482 bodova ili 96,4%, i treća Angela Žižkova iz Žižkova sa 481 bod ili 96%.

Bojna takmičenja veoma su interesantna i bez sumnje je, da žele naraštajci što više takovih takmičenja. Ovo su bila takmičenja u trčanju sa raznim zaprekama i to na pruzi dužoj 90 m. Prvo je mesto postigao Veselí Oldřich iz Znojma (župa pukovnika Švece), drugo mesto Cihlarž Josip iz istog društva, a treće Holer također iz istog društva i župe, dakle sva tri prva porednika, a i četvrti Bakrčka iz jednog su društva.

Peteroboj naraštaja pokazao je lepu visinu ove grane takmičenja a i rezultati zadovoljavaju. Od vrsta prvo je mesto postigla vrsta muškog naraštaja Brno I, drugo vrsta društva Vinohradi, a treće vrsta župe Brno II, od pojedinaca došao je na prvo mesto Valoušek Slavomir iz Brna I sa 808 bodova ili 89,78%, na drugo Roztočil Vilim iz Brna I sa 754 bodova ili 83,78% i na treće Bušek Rudolf (Kralovo pole-župa Brno II) sa 699 bodova ili 77,67%. Rezultati u takmičenjima u pojedinim granama su sledeći: punih 100 bodova u prostim vežbama postigao je Peržina Rihard iz Brna I, u skoku u dalj skočio je isti takmičar 6 m 5 cm, metanje kugle 15,33 m bacio je Spurni, a pri skoku u vis skočio je 170 cm naraštajac Valoušek Slavomir iz Brna. U takmičenjima u igrama muškog naraštaja pobedila je u hazeni vrsta Sokolskog društva Prostějov I protiv Vinohradi sa 13:1. U bacanju lopte u koš pobedila je vrsta Sokola Praškog protiv vrste Sokola Brno II sa 20:5. Novitet je bio u takmičenjima igra »Gorodka« u kojoj je pobedila vrsta Sokola Plzenj V, dok je Jihlava došla na drugo mesto. Odbojka igrala se u dve grupe i to u prvog stariji naraštajci, a u drugoj mladi. I ovdje je prvenstvo odnela vrsta Sokola Plzenj pobedivši sa 2:0 jakog konkurenta vrstu Sokola Brno I. Na drugom je mestu vrsta Sokola Brno I, a na trećem vrsta Sokola Košice. U drugoj grupi t. j. mladih na prvo je mesto došla vrsta Sokola Brno I, koja je pobedila vrstu Sokola Nimbura sa 2:1. Kao zaključak odigrala se zaista bratski utakmica između vrste Plzenj V i vrste Sokola

Maribor, koja je braći Česima darovala pre početka utakmice lepo izvezenu trobojku, a koja je svršila pobedom vrste iz Plzenja sa rezultatom 2:1.

Prosti (slobodni) troboj naraštajki.

Na civilnom stadionu od ranog jutra pa sve do podneva vršila su se takmičenja u skokovima u vis, bacanju lopte od 2 kg i trčanju na 60 m. Ako se uzme u obzir da je većina naraštajki takmičila u običnom telovežbačkom odelu, treba priznati, da su rezultati vanredno dobri. Takmičilo je 14 vrsta i 89 pojedinke. Na prvom su mestu Košice sa 715 bodova, na drugom Husovice sa 686 bodova a na trećem Hluboka sa 667 bodova. Kod pojedinke postignuti su sledeći rezultati: prva je naraštajka Božena Smrzlikova iz Pršerova (župa sredočeska) sa 315 bodova, druga Spačilova Marie iz Ržepčína (župa Olomouc) sa 297 bodova, a treća Jankova Jospa iz Košice sa 287 bodova.

Takmičenja u plivanju na Barandovu bila su veoma interesantna, te su pokazala kako se već i ova grana intenzivno gaji u Sokolstvu. Na ova takmičenja došao je i Jindra Vaniček, koji je za sve vreme sleta očevito zdraviji. Takmičilo je 167 takmičara. Takmičilo se u višem i nižem odeljenju. Mali naraštajci plivali su na 25 m, a veći na 50 m. Naraštajki je takmičilo 33. Najbolje su rezultate postigli u svim granama naraštajci iz Praga. Rezultati su sledeći: Niže odeljenje-prvno na 25 m prvi je Mareš iz Roudnice (župa Podržijska), drugi Taks iz Prag-Žižkova, a treći Kalik iz Znojma. — Na 25 m prosti stil na prvom je mestu naraštajac Svoboda Alojz iz Praga III, drugi Zan S. iz Brna I, a treći Kopeček iz Znojma.

U višem odeljenju postignuta su sledeća prva mesta: u plivanju na 50 m prvno prvi je Lacina iz Prag-Smihova, drugi Paržik iz Libereca, a treći Nosek Jaroslav iz Plzenja, u plivanju na 50 m na ledima prvi je Rajnberger iz Brna I, drugi Nosek Jaroslav iz Plzenja a treći Ctibor iz Praga VII, u plivanju na 50 m — prosti stil — na prvom je me-

stu Kohout Juraj iz Branika (župa Praška), drugi Kevo Radko iz Splita, a treći Maržik iz Opave.

U vodnoj stafeti 3x50 m pobedila je štafeta Praga I. U plivanju na prvo 50 m startovalo je 14 naraštajki, a pobedila je naraštajka Pavlisova iz Praga-Smihova. U plivanju na 50 m prosti stil takmičilo je 13 naraštajki od kojih je postigla najbolji rezultat naraštajka Vitek Vera iz Praga VII. I kod skokova takmičilo se u dve grupe, u grupi mladih pobedio je Franjek iz Vinohrada, u grupi starijih pak Brunclik iz Jičina Naraštajki je u skokovima u vodu takmičilo 11, a pobedila je Lehnerova iz Vinohrada.

Interesantna su bila takmičenja u kanoistici i veslanju, koja su se održala na Vltavi. Ova grana jedna je od najnovijih u Sokolstvu, ali su ipak već postignuti veoma lepi rezultati. Od običnih sportskih takmičenja u ovoj grani, ova sokolska takmičenja razlikovala su se u tome, da se nije gledalo u prvom redu na rekorde pod svaku cenu, nego pre svega na izdržljivost i lep stil. U veslanju se takmičilo četvorkama, a pobedila je četvorka društva Praga-Smihov II sa 195 bodova u vremenu 3:48,3, na drugom je mestu četvorka iz društva Vinohradi.

Ne samo da su zanimljiva, već su i zabavna takmičenja u kanoistici u kojima je na 500 m sa zaprekama pobedio Sohorovski iz Praškog Sokola, a u dvojicama Sohorovski i Čermak, obojica iz Praškoga Sokola.

Od takmičenja treba još navesti utakmicu u odbojki između naših naraštajaca i čeških, u kojoj su naši vodili sa 13:11, ali su u poslednje vreme podlegli sa 13:15.

Sva ova takmičenja održana 27 i 28 juna pokazala su raznolikost sokolskog telesnog uzgoja, pokazala su da ima u sokolskim redovima odličnih takmičara, a pokazala su i još nešto, čega često nedostaje kod običnih sportista, naime, vanredna disciplina svih takmičara. Sa rezultatima se može zadovoljiti, jer pokazuju visoki nivo i u ovim granama.

Drugi sjajni nastup sokolskog naraštaja

Kao što su palmu pobeđe odnele u nedelju 26 juna češkoslovačke naraštajke, tako se je u sredu 26 juna pored njih odlikovao svojim nastupom u prostim vežbama i muški naraštaj. Čeo javni nastup naraštaja uopšte izvršen je u znamenju divne pobeđe sokolske misli. Svi vežbači dali su iz sebe sve što su mogli, zato ni uspeh nije mogao da izostane. Mnogo je elektriziralo naraštaj i to što su bili obavesteni, da će nastupu prisustvovati opet president CSR brat dr. Masarik, što je i drugom javnom nastupu naraštaja podalo još jednu naročitu poantu. Uspeh dakle bio je potpun u svakom pogledu.

Već oko sata popodne počele su se pomalo puniti tribine, naročito one okrenute od sunca. A kada je tačno u 2.30 dan znak za početak javne vežbe, na tribinama bilo je sakupljenih, iako je bila sredi, radni dan, oko sto hiljada gledalaca. Odmah zatim zasvirala je i češkoslovačka državna himna, znak, da je prispeo sa svojom pratnjom i brat president Republike. Uz oduševljeno klicanje hiljada naroda, brat president u potpunom belom odelu, sa sletskom značkom, stupio je u svoju ložu, da još jedanput posmatra uspešni rad uzdanice svojeg naroda, sokolskog naraštaja.

Nije se još bilo ni podelio gromko klicanje ogromnog mnoštva prisutnom predsedniku, a već je započeo javni nastup naraštaja. Čuje se naš jugoslovenski marš i s ulaza za vežbače struji na vežbalište četa jugoslovenskih naraštajaca, da još jedanput nastupe sa svojim prostim vežbama, koje su već prošle nedelje imale vanredan uspeh. I zbilja, i danas, naši naraštajci bili su pravi porednici. Čeo nastup i izvedba sama bila je vanredno dobra, što svedoče i kritike svih praških novina. Vežbe je vodio s načelnikog mosta opet savezni načelnik br. Ivan Bajželj, a na vežbalištu br. Proscenc. Posle odlaska s vežbališta naših naraštajaca, opet su se otvorila ulazna vrata i elegantnim korakom stupilo je 76 jugoslovenskih naraštajka pod vodstvom s. načelnice Skalarjeve a uz pomoć starara Brozovičeve, Vojnovičeve i Tratarjeve. Svoj nastup i proste vežbe izvele su naše naraštajke krasno, te su tako i one doprinele velikom uspehu naše naraštajke ekspedicije na sletu.

Posle kratkog odmora, otvaraju se potpuno ulazna vrata i u 72 stupima pomalja se kao tok reke muški naraštaj ČOS, da još jedanput izvede onaj svoj jednostavni ali ipak najteži nastup u vežbama s blistavim palicama. Kako prošle nedelje 26 juna taj nastup nije uspeo bogzna kako, sada, posle još jednog pokusa u utorak, izvedba je ovog puta bila mnogo bolja i uspeh potpun. Tek što su naraštajci stigli pred glavnu tribinu, već su izveli okret iznutra te mahom preplavili u veoma

teškom bočnom maršu u odručenju celo vežbalište. Taj nastup, onako jednostavan, traži od vežbača mnogo više, nego oni stariji, iako komplikovaniji način rajalnih poboda. Naraštajci su nato izveli veoma lepo i savršeno svoje vežbe s blistavim palicama na suncu, što je celoj toj slici podavalo još više lepote i čarobnosti.

Tek što su naraštajci otišli najkraćim putem kroz izlazne dve kapije u svlačionice, već je kroz srednja vrata počeo velebn rajalni nastup preko 12 hiljada ženskog naraštaja za proste vežbe s malim zelenim vencima. Taj nastup izazvao je gromovito odobravanje a naročito zato, pošto je bio kao i prošle nedelje 26 juna opet izvršno i uzorno izveden. A sama pak vežba s vencima bila je zapravo jedna pesma češkoslovačkih naraštajki. One su po-

novno svojom izvedbom upravo očarale nepregledno more od stotine hiljada gledalaca.

Posle naraštajka nastupila su izabrana odeljenja muškog naraštaja iz različitih župa u igrama, utakmicama, prostim vežbama, skokovima i drugim izvedbama u manjim grupama. Za kratko vreme celo vežbalište bilo je preplavljeno naraštajcima, te je tako rekuć u jednom trenu pokazalo veoma živu sliku svestranog sokolskog vaspitanja. Hodanje po buretima, prevažanje i utrke kolicima, veoma lepe piramide, prenašanje greda, različite vrste stafeta, razne igre: kao odbojka, bacanje lopte u koš, preskoci preko sprava, proste vežbe u skupinama, borenje vučenje užeta i još mnogošta drugog sve su to imali gledaoci najedanput pred sobom, a stručna lica predstavnika stranih gimnastičkih organizacija imale su prilike da objektivno presude sav taj ogromni rad sokolskog naraštaja na osnovu sokolskog telovaspitnog sistema. Ta bilo je tu prisutnih zastupnika mnogih gimnastičkih organizacija iz sviju strana sveta. To se je najjasnije videlo po okićenoj glavnoj tribini sa zastavama dotičnih naroda. Da su bili na sletištu predstavnici čitavog slovenskog Sokolstva, razume se samo po sebi.

Posle igara naraštajaca sledila je jedna veoma efektivna tačka: vežbanje 240 naraštajka na gredama, koje su bile postavljene u obliku kriza u sredini vežbališta; svaka greda bila je od sedne za 20 cm prema sredini viša. Vežbe za ovaj nastup sastavila je načelnica ČOS s. Provaznikova, a muziku komponirao je poznati sokolski kompozitor br. Matjejevec. I ova tačka je postigla potpun uspeh, možemo da kažemo, još veći nego prošle nedelje.

Posle svršenog telovežbačkog rasporeda, počela je opet sletna scena »Tiršev san«, koja je ovog dana provedena još bolje nego u nedelju, pošto su se svi koji su u njoj sudelovali potpuno uživali u svoje uloge. Uspeh scene bio je potpun.

Konačno smatramo potrebnim da objavimo i mišljenje bivšeg načelnika ČOS br. dr. Vanička o nastupu naraštaja. Brat dr. Vaniček, koji je već prošle nedelje prisustvovao javnoj vežbi naraštaja, nije mogao a da ne dode i drugi put na naraštajski slet. Posle dovršenih vežba kazao je svoje mišljenje kratko i otsečeno, kao uvek: »Imam s njima veliku radost!« Ove reči iz ustiju onako strogo vodnika, kao što je bio za celog svog života sed savezni načelnik SSS važe više nego gomile reči.

Svršen je slet slovenskog naraštaja. Već nekoliko časova posle dovršene javne vežbe, naraštajci su većinom krenuli svojim kućama. S radošću u sreima, oni će i nadalje raditi u sokolskim redovima, jer im je baš praški naraštajski svesokolski slet dao novog impulsa za rad, novih utisaka o ogromnosti sokolske misli i organizacije. Svi će se oni spremati za buduće sletove, ali ne više kao naraštajci, već kao članovi, jezgra Sokolstva.

Njihova pobeđa na IX svesokolskom sletu biće im misao vodilja u daljnjem sokolskom životu, pa bilo da žive u Češkoslovačkoj, Poljskoj, Jugoslaviji ili bilo gde. Napred, naš naraštaju!

Triumfalna povorka sokolskog naraštaja praškim ulicama

Prag je pokazao svoj sokolski osećaj — 400.000 ljudi na ulicama pozdravlja narodnu uzdanicu

Već od dolaska Amerikanaca, koji su kao prvi gosti došli na slet, praške su ulice okićene zelenilom i barjaci. Ali sve to još nije bilo tada potpuno gotovo; svakog dana pojavljivali su se novi barjaci, kitili prozori, skoro nije bilo izloga, u kojem ne bi bilo bar Tirševu slike, okićene cvećem i trobojkama. Mnogi su pak izložili upravo umetnički dekorirani, a mnoge radnje izradile su i sokolske transparente, koji noću pozdravljaju Sokolstvo.

Divno sunčano jutro pozdravilo je sokolsku omladinu na njen glavni dan u sredu 29 juna. Toga dana je sokolska omladina pozdravljala zlatni Prag, a praška publika sokolsku omladinu, uzdanicu narodnog ponosa, narodne misli i sigurnosti otadžbine. Ovo nije bila povorka kakovu smo vikli gledati uz obično uzajamno pozdravljanje; ne, ovo je bio trijumf nacionalne sokolske misli, ovo je bilo trijumf omladine.

Već oko osam sati ujutro počele su dolaziti razne grupe naraštajaca i naraštajka iz svojih konačišta u Sokolsku ulicu, iz koje je trebala da krene povorka. Lice ulice menjalo se svake minute i sve to veća je bila navala publike, koja je od raznih prodavačica kupovala barjaciće da s njima pozdravlja sokolsku omladinu. Tačno u devet sati formirana povorka na komandu podnačelnika ČOS br. dr. Miroslava Klingerera, koji je bio komandant povorke i njezin odličan aranžer, krenula je prema Vavlavskom trgu.

Raspored povorke

Na čelu povorke stupao je njezin komandant prvi podnačelnik ČOS br. dr. Klinger, a s njime podnačelnik br. dr. Pehlat i načelnica s. Marija Provaznikova. Za njima stupali su članovi i članice načelnništva ČOS i vode omladinskog odbora ČOS, ispred kojih je nošen standart ČOS. Posebnu skupinu tvorio je naš naraštaj s članovima savezne uprave i načelnništva SKJ na čelu. Naš deo povorke vodio je zamjenik sav. načelnika br. Miroslav Vojnović, dok je sam naraštaj vodio brat Proscenc, član STO. Spređa je stupao muški naraštaj, a za njim ženski. Za našim naraštajem stupali su porednici u naraštajskim takmičenjima, za kojima je sledio predsednik omladinskog odbora ČOS brat Očenašek sa br. Perglom. Zatim su sledili naraštajci po župama, i to kao prvi naraštajci iz čeških zagrananih župa i austrijske župe, zatim naraštajci iz Slovačke, za ovima naraštajci iz moravskih župa, za kojima su opet išli naraštajci čeških župa, a kao poslednji bili su naraštajci praških župa. Istim redom kao naraštajci, išle su u povorci i naraštajke. Ispred svake župe nošeni su natpisi župe, župski i društveni naraštajski barjaci. Povorka je išla iz Sokolske ulice preko Vavlavskog trga, gde se podelila oko spomenika sv. Vavclava, dalje Narodnom tršidom, po Nabrežju i pored parlamenta prema gradskoj većnici, pred

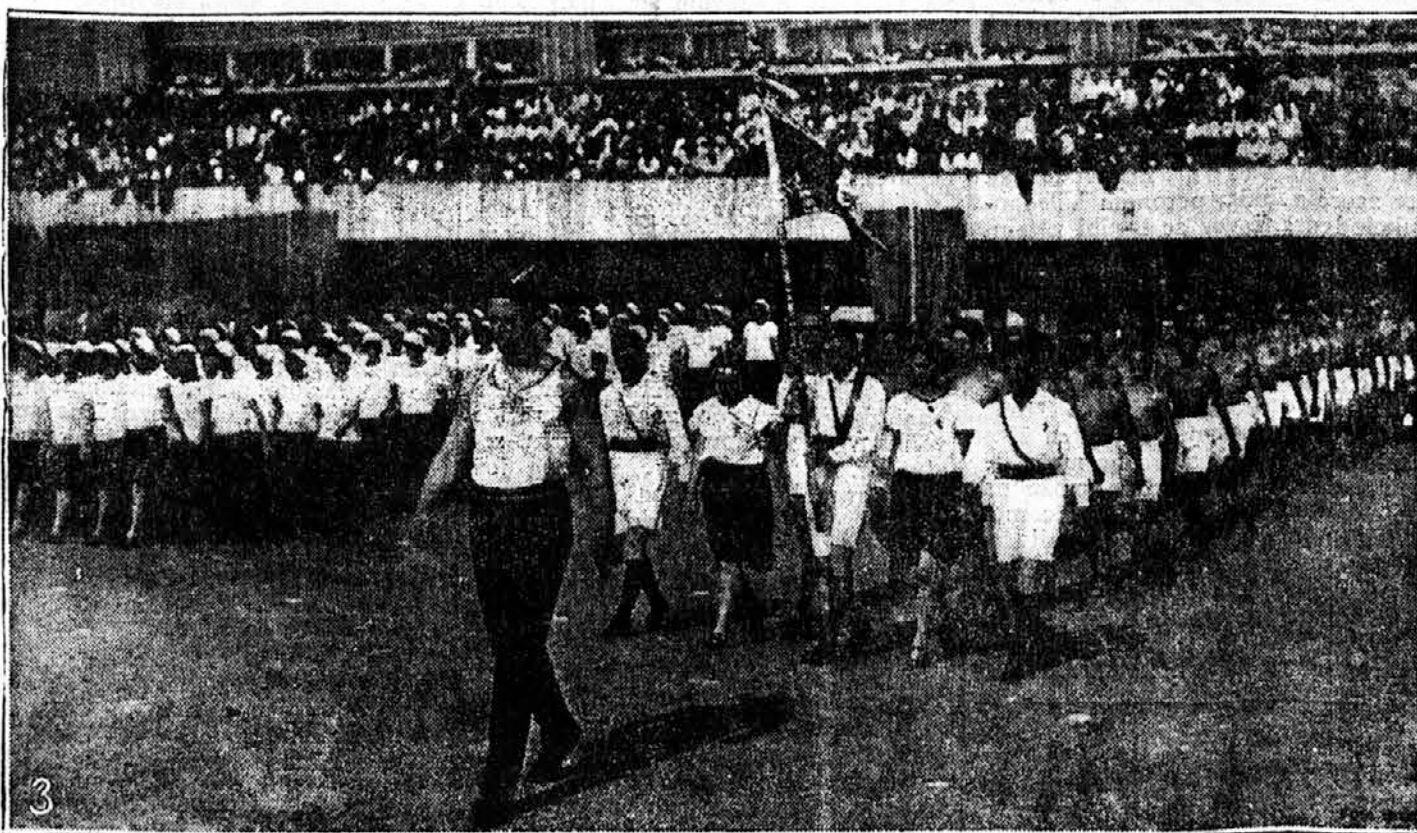
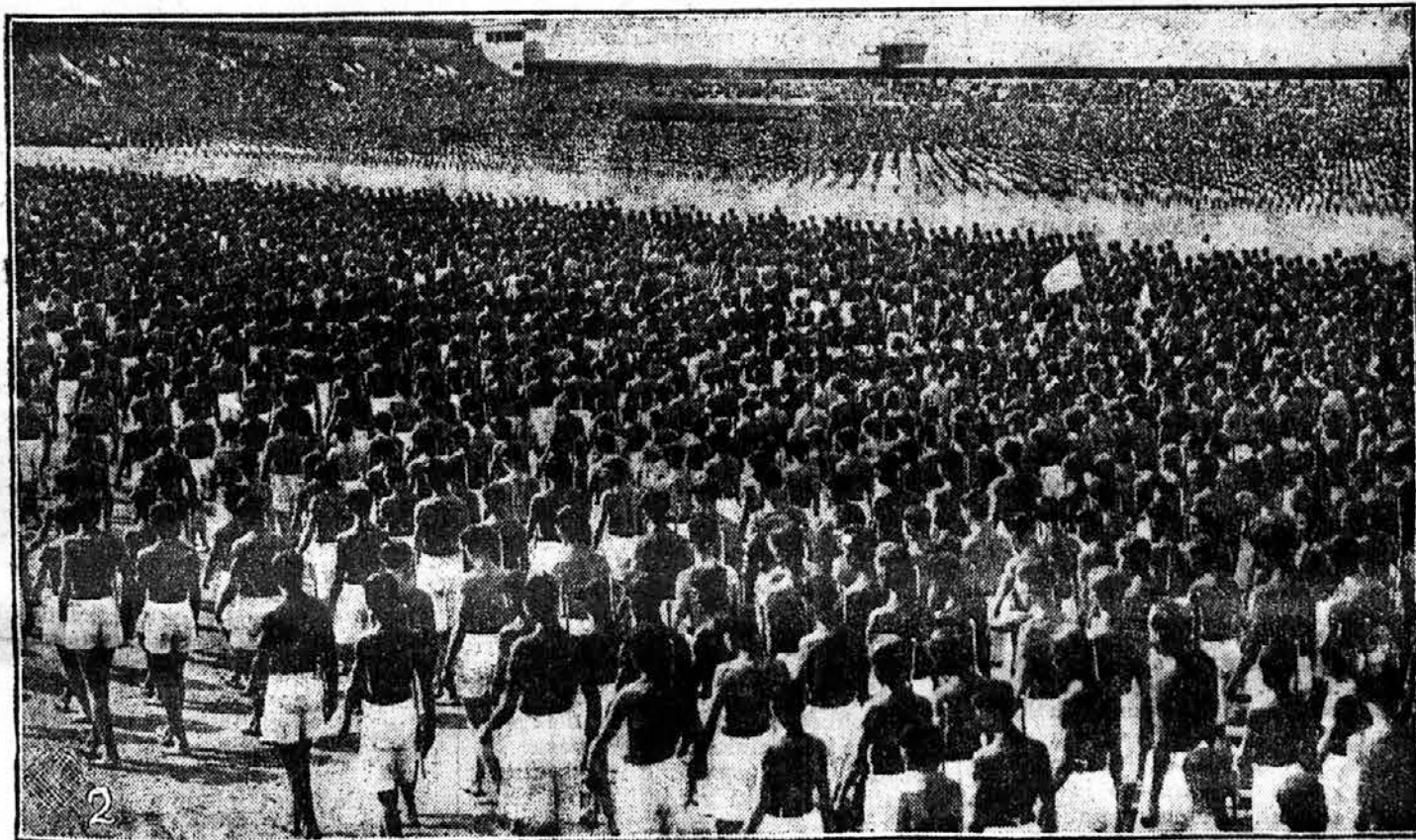
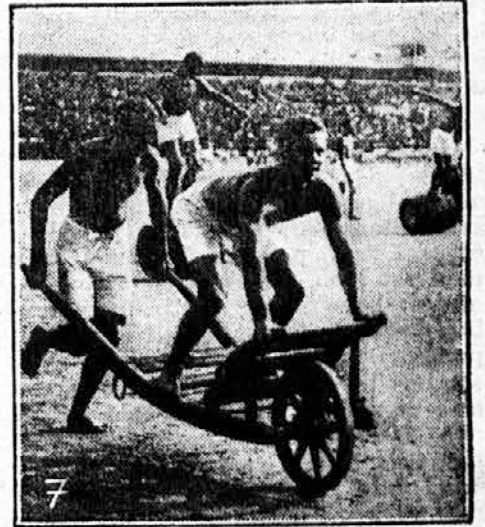

Nekoji prizori sa sjajnih dana sleta sokolskog naraštaja

- 1) Detalj vežbe naraštajka ČOS s vencima 26 Juna, kada ih je nastupilo 14.000
- 2) Nastup naraštajaca ČOS k vežbama sa štapovima 26 juna; nastupilo ih je 13.000
- 3) Nastup Jugoslovenskog (levo, naraštajke) i češkoslovačkog (desno) naraštaja za predaju bratskog dara 26 juna
- 4) Jugoslovenski naraštaj predefe svoj dar češkoslovačkom naraštaju
- 5) i 6) Vežbe Jugoslovenskog naraštaja 26 juna

Natecanja naraštaja 26 juna

- 7) Natecanje s tačkama
- 8) i 9) Slateno natecanje
- 10) Bacanje lopie u koš
- 11) Natecanje u hodanju po buretu

posrebnoj tribini bili sakupljeni predstavnici vlade, parlamenta, senata, grada Praga, razne delegacije, predstavnici ČOS, a za naš Savez braća Gangl, Pamković, Bajželj i s. Skalarjeva. Neopisive su scene iz praških prenapunjenih ulica, kojima je išla povorka. Svi pozdravi bili su samo jedan veliki i glasn usklik: Prag je Vaš, draga omladino, Prag je sokolski! A i omladina uzvraćala je podjednako pozdrave zlatnom Pragu. Razdragani, s očima koje su blistale od veselja, nasmejana lica klicali su naraštajci: Živio krasni slovenski Prag! Posebno živo i veselo pozdravljale su naraštajke, koje su bile u svojim divnim krovovima, zbilja utelovljenje radosti, mladosti i lepote.

Pred odličnicima i predstavnicima slovenskog Sokolstva povorka je defilirala, a nakon toga jugoslovenski naraštaj se je razmestio na gornjem kraju Staromestskog trga, te je mimo njega čitava povorka prolazila kroz puni sat i po. Čovek ne može ni zamisliti, kako su se dirljivo pozdravljali naši i češki naraštajci! Od silnog pozdravljanja mnogima i mnogima nestajalo je glasa. Povorka je išla u osmerostupima, a učestvovalo joj je oko 35.000 svih učesnika, što znači impozantan broj i za sam Prag. U povorci bilo je oko 20 muzika, među njima i jedna naraštajska. Da je naraštaj, osobito naš, bio obasipan i evecem ne treba posebno ni isticati. Prag je tog dana bio u ekstazi i toliko razdragan, da to može učiniti samo i jedino Sokolstvo. Tek oko jedanaest sati povorka se potpuno razišla, a naraštaj svestan svojih dužnosti, iako umoran, odmah je pošao na sletišće, da bude na vreme pripremljen da još jednom nastupi i pokaže u svom divnom nastupu pred 100.000 gledalaca snagu sokolskog uzgoja.

Naraštajska povorka pozdravlja br. dr. Vaničeka

Sedi bivši načelnik ČOS i Saveza slovenskog Sokolstva lteo je na svaki način da i on vidi velebnu povorku slovenskog naraštaja po Pragu. Zato je rediteljski odbor odredio bratu Jindri jedno vrlo zgodno mesto na Vaclavskom trgu i to tamo, gde je povorka ulazila u Narodnu tršidu. Tu na čokšu bio je jedan prozor rezervisan za br. dr. Vaničeka i njegovu pratnju. Naraštaj sam, kada je doznao, da će ga posmatrati i dandanas najviši tehnički radnik sokolski, idol sviju Sokolova, naročito je burno klicao bratu Vaničeku, stupajući mimo njegovog prozora. Uvereni smo, da je ta manifestacija omladine sedome načelniku napravila ogromno veselje.

Kakav je bio defile na Staromesnom trgu

Na Staromesnom trgu, ispred Gradske većnice, bila je podignuta tribina za goste. Tamo su zauzeli mesta ne samo najviši reprezentanti Sokolstva, grada Praga s primatorom dr. Baksom na čelu, nego i najvidniji predstavnici češkoslovačkih državnih vlasti te zastupnici nebrojenih raznih nacionalnih korporacija i društava. Prema tribini bile su smeštene dve sokolske glazbe, koje su naizmenice svirale uz paradni takt razne marševe. Muški naraštaj, jugoslovenski i ogromna masa češkoslovačkog, lepo sredeni u osmeroredima, svi su tiho i dostojanstveno odali počast gostima na tribinama. Ali kada su došle naraštajke, one su svojim poklicima upravo elektrizirale tamo sakupljene odličnike. One su s vencima, zastavicama, maramicama i t. d. tako živo pozdravljale, da je mnogima to neopisivo oduševljenje izazvalo suzu radosti.

Nekoliko brojeva o povorci naraštaja

Naše će čitaoce svakako interesovati, koliko je naraštaja učestvovalo u velikoj povorci. Muških naraštajaca bilo je svega 11.155 s 1184 člana, koji su bili vodnici. Naraštajka bilo je 12.227 sa 1009 članica-vodnica. U povorci bilo je 28 muzičkih kapela, među njima i jedna naraštajska iz Berouna, nadalje nošeno je svega 512 naraštajskih zastava. Sve je to što se tiče češkoslovačkog naraštaja. Jugoslovenskog naraštaja pak, koji je u povorci imao počasno mesto, na njenom čelu, bilo je: 198 naraštajaca i 76 naraštajka pored vodnika i vodnica. Jugoslovensko odeljenje povorke vodio je zamjenik sav. načelnika br. Miroslav Vojinović, a Savez SKJ zastupali su članovi uprave braća: Branko Živković, Brozović, dr. Dragić i sestra Brozovića. Odeljenje samo vodio je br. Ivan Prosenec, član saveznoga tehničkoga odbora.

Boravak našeg naraštaja u Pragu

Put našeg naraštaja kroz Češkoslovačku sve od granice pa do samog Praga, pa doček u Pragu bio je ne samo bratski, nego upravo triumfalni. Ali s jednako dirljivom pažnjom udešen je i boravak našeg naraštaja u Pragu.

Sam program boravka ukratko je bio sledeći. U subotu 25 juna pre podne, to je dan nakon dolaska, naš naraštaj je pod vodstvom vodiča razgledavao Prag i njegove znamenitosti. O podne toga dana priređen je bio ručak u Strakovoj akademiji, a popodne naraštaj je posetio Tiršov dom i održao probu za nastup; naveče je u Rigrovom parku priređeno pozdravno veče od strane Vinohradskog Sokola. U ime srednjoeveške župe pozdravio je naš naraštaj njezin zastupnik. Ovome se na pozdravu i lepog priredbi zahvalio iskrenim rečima član savezne uprave brat Branko Živković, koji je sa još nekoliko članova savezne uprave te saveznim načelnikom i načelnicom prisustvovao ovom uspelom večeru, koje se pretvorilo u novu manifestaciju češkoslovačko-jugoslovenskog bratstva. U nedelju 26 juna pre podne naš naraštaj imao je na sletištu pokuse; tu je i ostao na ručku. Popodne je nastupio s velikim uspehom, nakon čega je gledao ostali deo programa sa članske tribine; večera mu je priređena u jednom paviljonu na sletištu. Kako je paviljon bio pun publike i Sokola, bili su naši naraštajci srdačno pozdravljani. Na ovoj večeri bili su i svi predstavnici našeg Sokolstva, koji su do tada stigli u Prag. Nakon večere naraštajci i naraštajke povedeni su na sajmište, gde su ogledali vatromet i divnu fontanu. U ponedeljak 27 juna oni naraštajci i naraštajke koji su se imali da takmiče otišli su na sletišće, dok su ostali razgledavali samo uređenje sletišta i popeli se na razgledni toranj na Petřinu, s kojeg se vidi Prag i njegova okolica. Naveče održano je pozdravno veče u bašti Tiršovog doma. U utorak 28 juna pre podne pošao je naraštaj na Olšansko groblje, gde je uz prisustvo zastupnika našeg Saveza i ČOS položena krasna kita cveća na grob Tirša i Fignera. Tu je govorio naraštajac Đuričić Živko iz Beograda I, koji se u ime jugoslovenskog naraštaja poklonio seni velikog učitelja. Nakon govora održana je jedna minuta šutnje. Za saveznu upravu prisustvovali su ovom činu pijeteta braća: Gangl, Brozović, Živković i dr. Dragić, a za sav. načelnštvo braća Bajželj i Vojinović te sestre Skalar, Brozović i Vojinović. Vrativši se s groblja deo naraštaja pošao je u stanove, a drugi su pošli na sletišće da odigraju utakmicu u odbojci.

U utorak popodne 28 juna imao je naraštaj zbor u prvom dvorištu na Hradčanima tačno u dva sata, pa je nakon toga razgledao Hradčane, gde su mu pokazane sve prostorije i protumačeno njihovo istorijsko značenje. Ova poseta na Hradčanima, kojom su se prilikom naši naraštajci upoznali i sa slavnom istorijom Češke, bila je od velikog uzgojnog značaja, jer naš naraštaj otvara pogled u prošlost češke braće. Osobiti utisak napravile su na naraštajce raskošne prostorije i umetničke slike drevnih Hradčana, kao i dragocenosti koje se tamo nalaze. Naravski, posetili su i crkvu Sv. Vida, prašku katedralu, u kojoj su i grobovi mnogih čeških kraljeva. Razgledanje završeno je oko 4.30 sati, pa se naraštaj postrojio i pošao u dvorsku baštu Belvedera, gde su se već sakupili predstavnici našeg Saveza i ČOS, pored zastupnika vojske i vlasti, da tamo pozdrave kćerku predsednika republike gospodu dr. Alice Masarikovu, koja im je priredila prijem.

Tačno u 4.30 ulazio je uz sviranje sokolskog marša sokolske muzike naš naraštaj i postrojio se pred odličnicima. Napred je istupio naraštajac Knajžel Živko (Soko I Ljubljana), koji je u ime našeg naraštaja pozdravio visoku gostiteljicu i zahvalio joj se na velikoj pažnji i ljubaznosti. Nakon toga svi pozvani gosti i naraštaj, naš pomešan s češkoslovačkim, seli su za stolove i bili posluženi čajem, pecivom i hladnim bezalkoholnim pićem. Razvila se zatim neprisljuna zabava, i naši naraštajci i naraštajke veoma su se dobro razumeli s češkom braćom i sestrama. Zaorila je i pesma, pa kad je muzika počela svirati kolo sve je ušlo u kolo: ministri i generali, predstavnici našeg Saveza i ČOS, pomešani među naraštaj. Oko 6.30 sati čajanka je bila završena i naraštaj je prodefilovao pred gostima i predstavnicima, pa je zatim pošao u svoje stanove.

Sutradan, u sredu 29 juna, naraštaj je bio već rano na nogama, spremljen za veliku povorku, koja je kao pobeđnička vojska, koja se vraća ovenčana lovornom pobeđom, prolazila praškim ulicama u pravom triumu. Našem naraštaju, kome su na čelu bili predstavnici uprave i načelnštva našega Saveza, priređene su nezapamćene ovacije, koje se ne mogu nikada u životu zaboraviti. Utisak je bio za ove mlade duše toliko jak, da će se prava slika o svemu tome u njihovim dušama stvoriti tek nakon nekoliko dana kada se povrate svojim kućama. Popodne toga dana bio je drugi veliki nastup naraštaja, koji je ovog puta bez i najmanje greške i u prisustvu predsednika republike i mase od 100.000 gledalaca uspeo upravo divno. Naš naraštaj nastupio je prvi, da bi mogao tako da vidi sav ostali deo programa, koji je bio grandiozan i impozantan, jer nastup 14.000 naraštajaca i istog broja naraštajke pokazao je našim naraštaju, kolika je sila Sokolstvo i što može ono da pokaže svetu. Naveče bila je na sletištu priređena zabava, ali se ove večeri nakon velikog napora brzo otišlo na spavanje.

Poslednji dan u Pragu i odlazak u domovinu

Nadošao je tako i poslednji dan boravka 30 juna. Teško je to bilo našem naraštaju; toliko im je bio omilio Prag, toliko su ga zavoleli, toliko su u njemu videli lepog, velebnog i nezaboravnog, da nerado već idu svojim kućama. Pre podne razgledali su još sokolsku izložbu, a nakon ručka imali su do šest voljno, da se još malo prošeću po praškim ulicama, da kupe po koju uspomena iz Praga za sebe, a i po koji dar za svoje drage u domovini, i na koncu trebalo je i spremi se za put. Svi su u gradskim odelima sa značkama; češki naraštajci pomažu im i odvoze prtljag i tačno u 8.30 sati svi su već bili sakupljeni na stanici, gde se sabralo i mnoštvo Sokola i prijatelja, da se oproste s našim naraštajem. Tamo su i zastupnici ČOS te našeg Saveza. Nešto iza devet sati svi su u svom vozu i par minuta usledio je znak odlaska. »Zdravo!« i »Na zdare!« zaore velikim peronom Vilsonovog kolodvora, i voz se izgubi u tamnoj noći, noseći sa sobom u mili zavicaj našu nadu, punu najlepših uspomena i oduševljenja, punu volje za sokolski rad, jer sada tek naš naraštaj zna, što je Sokolstvo, na svoje je oči video, da je sve to, što je do sada čitao i čuo o Sokolstvu živa istina, a još i mnogo više, jer ni jedna živa reč, ni jedno pisano slovo ne može da prikaže ono što se jedino može da oseti u ličnom kontaktu i što je mogao jedino da pruži ovaj grandiozni slet. Mi pak na koncu možemo još jednom da požalimo što na ovaj slet nije došlo našeg naraštaja još jedanput toliko, jer bi to bio ogroman moralni kapital za naše Sokolstvo.

Sokolska izložba na svesokolskom sletu u Pragu

Da je Sokolstvo najjača organizacija među Slovenima, poznata je stvar. To su dokazale, pored drugih priredaba, i sve sokolske izložbe prošlih sletova. Sokolska pak izložba na ovogodišnjem svesokolskom sletu dokazala je, da Sokolstvo nije samo to, što smo gore spomenuli, nego da predstavlja i veliku gospodarsku jedinicu, preko koje se, ni u veoma razvijenom privrednom životu Češkoslovačke, nikako ne može preći. Ovogodišnja izložba, naime, nije samo ekspozicija u užem sokolskom smislu, već nam ona prikazuje pored veoma dragocenih sokolskih predmeta, statistike, istorijata i t. d. u dva velika paviljona i sokolski privredni život. — Pre svega, izložba, smeštena u starom praškom »Vistavišće« (izlagalištu) zauzima toliko prostora i mesta kao jedan srednje veliki velesajam. Naravno, da je i ova izložba kao i sve dosadašnje prenapunjena samim sokolskim stvarima, ali kako već spomenusmo, prvput dolazi u njen

sklop i gospodarski deo. Kako Sokolstvo slavi na svesokolskom sletu svojoj 70 godišnjicu, a istovremeno i stogodišnjicu rođenja svojeg osnivača dra. Miroslava Tirša, srednji deo upravo ogromne »Industrijske palate« u Tiršov panteon, gde su s velikim pietetom lepo sredeni svi radovi i drugi predmeti iz Tiršovog života, iz života njegovog doba. Celu levo krilo spomenute palate određeno je u prvom redu Savezu slovenskog Sokolstva, a zatim i svim 52 sokolskim župama ČOS. Tamo nailazi posetilac izložbe na ogromnom materijalu, sakupljen iz čitave Češkoslovačke i iz svih slovenskih zemalja osim Rusije i Bugarske. Rusko Sokolstvo za granicama izložilo je veoma mnogo dragocenog materijala iz svojeg rada i života. Između izložba slovenskih sokolskih organizacija svakako je jugoslovensko odeljenje najbolje uređeno a po izloženom materijalu najbogatije. — Desno krilo Industrijske

Velika ekspeditivnost češkoslovačkih željeznica

Za samo naraštajske dane stiglo je bilo u Prag na slet svega naraštaja s pratiocima i vodnicima oko 56.000. Da se vidi, kako su željeznice izvršile prevoz ovih velikih masa, treba znati, da su posebni naraštajski vozovi, osim jugoslovenskog, koji je prispeo već dva dana pre, stigli na praške stanice u vremenu od devet časova i šest minuta. Na dan 25 juna tačno u podne, stigao je u Prag prvi naraštajski brzi voz iz udaljenoga Užhoroda, tamo iz Potkarpatske Rusije, a u devet časova

i šest minuta u veče istoga dana, sav češkoslovački naraštaj, dakle preko 56.000, već je bio sakupljen u Pragu. Pošto u vreme od podne pa do devet časova naveče obična frekvencija na praškim stanicama iznosi ukupno oko 22.000, a broj naraštaja toga dana iznosio je više nego dvaput toliko, onda možemo da zamislimo kako je bila živa slika prometa na svim praškim stanicama za vreme dolaska pojedinih sokolskih posebnih vozova.

palate nosi natpis »Sokolstvo i privreda«. Tamo je ceo niz izložaba raznovrsnih firma, čiji su vlasnici sami Sokoli, a koji dobavljaju sokolskoj organizaciji sve one potrepštine, koje treba za rad, od vežbačkih sprava sve do najmanjeg dugmeta za svečane sokolske odore. — Konačno ne smemo zaboraviti ni veliki paviljon, poznat pod imenom »Strojovna«, koji pokriva ogromnu površinu od preko 4000 kvadratnih metara. Sav taj paviljon upravo je natrpan izloženim materijalom, koji izrađuju razna preduzeća, čiji su vlasnici Sokoli. Zato nosi to odeljenje naziv: Sokolsko bratstvo u privrednom životu. Ako konačno spomenemo i sve ono, što je izloženo pred Industrijskom palatom i Strojovnom, možemo reći, da je ovogodišnja sokolska izložba jedan veoma velik pothvat, vredan i dostojan velikog sokolskog sleta.

Ovogodišnja sokolska izložba ima kudikamo mnogo veći areal nego ona VIII sleta. Tada je izložba obuhvatala oko 4000 kvadratnih metara, međutim iznosi sada više od 10.000 m². Što se tiče posetilaca moramo već sada da konstatujemo, kada još nisu glavni sletski dani ni započeli, mnogo veći poset od poslednjega sleta; broj posetilaca nije tada premašio 100 tisuća, dok do danas, kako nas izveštavaju, bilo ih je već preko četvrt milijuna.

A sada još nekoliko detalja:

Već pri samom ulazu na izložbu, kroz veliku drvenu kapiju, opaža se, s kako je velikom savješnošću i brigom priređena sokolska izložba. Ispred samog izloženog paviljona lepo ukrašen park vanredno dobro upliva na posetioce. Od tuda vodi put na prilično veliki trg, u čijoj se sredini nalazi paviljon za muziku. Tamo koncertiraju dnevno, u određeno vreme, naizmenice razne sokolske muzike velikog Praga.

Pri ulazu u Industrijsku palatu, ili kako je možemo mirne duše nazvati, u Sokolski paviljon, u pretpostorijama je nekoliko stolova, gde posetilac može da nađe i katalog izložbe i razne sokolske listove, uspomena i t. d. Stupiš li zatim u veliki srednji deo palate, visok oko 20 m, najpre padne u oko bista osnivača Sokolstva dra Miroslava Tirša. U njegovom smo panteonu. Ovo je svečanostna Tirševa dvorana. Osam stupova diže se proti nebu, a među njima je i deveti, viši od ostalih, koji nosi na svojoj konici simbol Sokolstva, sokola-pticu. Ovih devet stupova u polukrugu tvori krasnu pozadinu Tiršovoj bisti i predstavlja devet dosadašnjih sletova, devet simbola sokolske veličine, veličine sokolskog bratstva...

Kroz ovaj, da tako kažemo, centar izložbe, mora da prođe svaki posetilac u odeljenje, koje je posvećeno uspomeni na osnivače Sokolstva i njihovo doba. Uz taj deo izložbe vezan je i onaj, koji govori o značajnoj reči i velikom radu supruge dra. Tirša, sestre dr. Renate Tirševne, jedinog još živog svedoka ogromnog Tiršovog rada. Uz druge stvari izložen je tu i pisaci sto dra. Tirša, onako, kako ga je napustio 1884 godine pre odlaska u Ec (Oetz) u Tirolu, otkuda se više nije povratio. Dalje vidimo veliki dvostruk mač, koji je poklonio Tiršu prednjački zbor Praškoga Sokola. Velik je niz raznih fotografija i slika Tirša samog, iz njegovog doba, njegovih saradnika, koji su mu kao verni pomoćnici gradili velebnu zgradu sokolske organizacije. U malenom staklenom ormaru vidi se svečane sokolske odore obiju osnivača: Fignera i Tirša, dalje su na jednom stolu položene dve sablje i t. d. Ispred Tiršovog pisaočeg stola vidimo njegovu ručicu za kućno vežbanje, onda u blizini izložen srebrni venac, poklon Sokolstva Tiršu prilikom I svesokolskog sleta u Pragu 1882 godine. Izložena je i načelnička trublja, koju je Tirš istom prilikom primio od Kolinskog Sokolskog društva i t. d.

Ali najlepše, najdragocenije, ono što mora da gane svakoga pravog Sokola, to su Tirševi rukopisi, rukopisi njegovih nesmrtnih sokolskih radova, njegovih govora, rasprava i razmišljanja. Tamo se ponajbolje vidi, ko je bio Tirš. U velikoj toj skupini knjiga, koje su prošle ispod njegova vešta pera, vidimo i spomenute rukopise, dalje razne knjige, koje je veliki esteta potrebovao za svoj studij antike, grčke umetnosti, grčke kulturne istorije. Na rubovima ovih knjiga lepo se vide vlasnoručne primetbe, koje govore, kako je Tirš temeljito i svestrano proučavao antičnu umetnost i estetiku. Zasebno odeljenje čine svi naučnički radovi velikog Osnivača.

Do Tiršovog odeljenja izložbe je onaj deo, koji nas spominje i uvada u doba njegovog vernog druga, prvoga starešine Praškoga Sokola, Jindřiha Fignera, muža prirodnog demokratizma. Tu opažamo mnogo toga, što nosi u Sokolstvu ličnu notu tog demokrate. Figner, stvoritelj sokolskog bratstva, veliki prijatelj umetnosti i glazbe sakupljavao je za čitavog svog života dragocene predmete spomenutih struka, dokazavši time svoje veliko zanimanje za tadašnji kulturni i prosvetni život Čeha.

I daljnji deo izložbe, deo s. R. Tirševog pokazuje posetiocu ogroman rad ove sokolske žene, a naročito njene uspehe pri izgradnji češkoga ženskog školstva, njezinih kritičkih spisa i njene radnosti kod Češkog Srea, organizacije, pune ljubavi do bližnjega. — Razume se, da se mora svaki posmatrač izložbe zaustaviti i u odeljenju Praškoga Sokola, matičnog društva našeg Sokolstva uopšte, gde su takorekuć Tirš i Figner počeli sa sokolskim radom, te mu po čitave decenije davali i takt i pravac. I tamo nailazimo na mnogo uspomena na ova dva velika sokolska čoveka.

Sledi Tiršov salon. Tamo su izloženi originalni sviju onih čeških slikarskih majstora, kojima je bio Tirš veran prijatelj, kritik i savetodavac. Ne samo slikarima, nego i kiparima je Tirš mnogoputa kazao koju reč, koju su svi uzavili, poznavajući ga kao velik kapacitet na polju kulturne istorije i estetike. Dalje se redaju u vanjskim krilima Tiršovog panteona, u nešto manjim bojama, slike tadašnje arhitektonike a posebno odeljenje prepušteno je i glazbenoj i dramskoj umetnosti iz Tiršovog doba. Narodni divadlo (narodno pozorište) imade tamo svoju veoma dragocenu izložbu.

Uvereni smo, da nije Sokolstvo dosada nikada izložilo tako ogroman, a i veoma dragocen materijal iz Tiršovog doba, kao na ovogodišnjoj izložbi, pa je zato i poset Tiršovog panteona nadasve častan i veoma mnogobrojan.

U levom krilu velikog Industrijskog izloženog paviljona zauzima ceo taj prostor Slovensko Sokolstvo sa četiri prostorije, a onda dolaze sve 52 češkoslovačke sokolske župe, sokolska štampa, bioskopi, konjica i t. d. U sredini ogromne sale, na samom tlu, položena je ogromna karta Češkoslovačke, na kojoj se vide sve sokolske jedinice. Tamo, gde se nalazi Prag kao centar češkoslovačkog sokolskog života, postavljen je nekoliko metara visok stup, okićen gore s državnim zastavom, što označuje Prag kao sedište ČOS. Dalje su označena sva sedišta 52 sokolskih župa sa po metar i po visokim motkama, koje su s belim trakama povezane s velikim, praškim stožerom. Svako pojedino društvo označeno je s malom, u relief utaknutom, šipkom. Zupske granice označene su belom bojom. — Veoma je interesantno videti onaj bezbroj malih šipaka, društvenih značaka, kako su gusto nanižane naročito oko Praga i Brna te Plznja, koja tri grada tvore, takorekuć, tri centra Sokolstva. U pomeničnom ozemlju, broj sokolskih društava naravno je manji, a u Slovačkoj gledalac odmah opaža, da je i tamo Sokolstvo počelo sa svojim radom tek po svet-skom ratu.

Izložbe pojedinih sokolskih saveza smeštene su u početku levog krila sokolske izložbe. Najbogatija i najbolje uređena je, kako smo već spomenuli, izložba našeg Sokolstva, onda sledi ruska i poljska. Kod pojedinih čeških župa vidimo izložene veoma interesantne stvari o njihovom radu. U odeljenju sokolskih bioskopa može se posmatrač na jednoj specijalnoj karti uveriti, da je češkoslovačko Sokolstvo jedan zbilja silan faktor u toj struci. Može se kazati, da najveći broj bioskopa, nemih i zvučnih, pripada u češkoslovačkoj republici Sokolstvu. Odmah iza bioskopskog odeljenja nalazi se izložba sokolskih jahačkih oteckaa, koji imaju u ČOS već lep istorijat. Kod te izložbe, kao i kod svih ostalih, vidi se da su uređene sa svom brigom i marom.

Kod ulaza u desno krilo Industrijske palate, najpre se opaža mnogo uspomena iz života češkoslovačkog naroda u Austriji. Tamo su nanižane slike i drugi dokazi njegove otpornosti i podviga protiv svojih tlačitelja, pa bilo to u samoj Češkoj, ili drugde, gde su se stvarale češkoslovačke legije.

Odeljak ministarstva za javno zdravlje izložilo je mnogo dragocenih dokaza o svom radu na polju telesnoga

odgoja u Češkoslovačkoj. Razume se da rad ovog ministarstva ide u mnogočem rame uz rame s radom Sokolstva i ostalih telovežbačkih organizacija. Ministarstvo pošta uredilo je svoj kutić na izložbi, koji pokazuje, da i ono mnogo radi u svojoj struci na telesno-uzgojnom polju.

Veoma je lepa izložba ministarstva za narodnu odbranu. Poznato je, da je u češkoslovačkoj vojsci uveden Tiršev telovežbeni sustav kao obližtan, i da se u samoj vojsci mnogo radi i na sokolskom prosvetnom radu. Mnogo je toga, ali je teško u ovom opisu sve naznati.

Sokolske organizacije, koje nisu članovi Slovenskog Sokolstva, izložile su isto tako u desnom krilu svoje veoma zanimljive stvari. Tamo je izložba ukrajinskih Sokola i Lužičkih Srba. Ove izložbe služe nam kao dokaz, da je sokolska setva i u tim slovenskim zemljama našla ugodan teren te da se i tamo ugodno razvija. Težak je njihov rad, ali on ipak uspeva uz požrtvovnost i marljivost njihovih sokolskih vođa.

Konačno je u desnom krilu i velika izložba crteža sokolskih domova iz čitave republike, koji nam prikazuju ne samo različite tipove sokolana ne-

go su i dokaz, da je Sokolstvo sa svojim zgradama uvek mnogo doprinosilo i polepšavanju pojedinih mesta.

Sav ostali deo desnoga krila izložbene palate zauzima privredni njezin deo, gde su izložene sokolske potreštine, sprave, sokolske odore, sportske potreštine i t. d. Cela sokolska gospodarska izložba deli se u dva dela: dobavljači Sokolstva i Sokolsko bratstvo u privrednom životu. Prvi deo smešten je sav u Industrijskoj palati, dočim drugi obuhvata, kako već spomenusmo, sve prostorije Strojnice. Sokolskih dobavljača je oko 300. U Strojnici Sokolsko bratstvo u privrednom životu ima preko 500 izlagača a površina celokupnog prostora iznosi preko 6000 kvadratnih metara.

Ne bi uspeši, kad bismo samo i pokušali da opišemo svu krasotu ovogodišnje sokolske privredne izložbe. Zato moramo od toga otpustiti, ali svakako moramo podvući činjenicu, da je Sokolstvo uložilo u svoju izložbu toliko truda i mara, da se mora ova izložba smatrati kao jedan vanredno sreden i valjan velesajam, koji govori o svestranom radu i velikom značenju sokolske organizacije, ne samo za nacionalnu stvar Slovenstva nego i za njegov privredni život.

Detalji vežbe češkoslovačkih naraštajka dne 26 juna

Prag — slovenski sokolski tabor

Tokom prvog i drugog jula stizavali su sokolski vlakovi jedan za drugim na sva tri glavna praška kolodvora, a i s redovitim, ojačanim vlakovima, stizavale su čitave grupe Sokola iz raznih krajeva republike. Novinski izveštioi nisu ni mogli svuda da stignu, iako su sve novine mobilizirale sve svoje izveštioce. I gdegod bi se pojavila koja povorka s bilo kojeg praškog kolodvora, Vilsonovog, Masarisovog ili Denisovog, bila je od naroda neobično srdačno dočekivana i pozdravljena. Praške ulice, već i tako osobito žive, bile su u tim danima još punije, te je skoro izgledalo, da su se neki na raznim tačkama zadržavali po ceo dan da gledaju razne sokolske povorke. Dok su razni strani i udaljeniji gosti i Sokoli stigli već pre prvoga ili drugog jula, glavni dotok sokolskih masa bio je na drugoga jula, kada su stigli i naši Sokoli iz Jugoslavije i to dva transporta preko Kolina, a ostalih osam preko Benešova. Svi su bili dočekani muzikom i otpraćeni u zajedničke stanove, većinom u centru grada. Na ulicama čekala je Jugoslovene, koji su od stranih Sokola prispeli u najvećem a i zbilja impozantnom broju, masa naroda, te nećemo nimalo preterati ako kažemo, a što nam je neobično milo, da su baš

venih šajkača, i baš po tome se je moglo videti, da je pored češkoslovačkih Sokola u Pragu od svih ostalih najviše Jugoslovena. A i po spoljašnjem izgledu kroja moglo se je videti, da su Jugosloveni u svemu najbližiji Čehoslovacima, što se svuda i komentiralo. Ali ne samo po tome, već i svemu drugom, te su nam govornici, pa mi smo ne samo u svemu najbliži, nego i potpuno jedno.

Bugarski Junaci, ruski te češki Sokoli iz Bugarske

Naš naraštaj odlazio je 30 juna naveče u 9.12 s Vilsonovog kolodvora, ispraćen i burno pozdravljen od mnoštva naroda i Sokola. Sva je onda ova masa otišla na prvi peron, kamo je u 9.18 stigla jaka delegacija bugarskih Junaka te čeških i ruskih Sokola iz Bugarske. Za ČOS bili su prisutna braća: potstarešina Truhlarž, Krejči, Kudela, Bartonj, Stjepanek, dr. Stranski, dalje prof. Mrkvička i Muha, knez Dolgorukov i zastupnici vlasti. Na pozdrav braći zagrmeli su uzvici: »Na zdare«, a silni »Ura« bio je odgovor. Stiglo je 168 Junaka i Junakinja, 44 ruska Sokola, i preko 100 čeških So-

koloniju knez Dolgorukov, za ČOS br. Krejči i za ruskog Sokola u Pragu starešina Viničuk. Svima se na pozdravima zahvalio starešina ruskog Sokola u Sofiji brat Tuljmenov. Ruskim Sokolima iz Bugarske priključila se još brojna delegacija ruskog Sokolstva iz Litve, koja je stigla nekoliko minuta kasnije vlakom iz Poljske. Nakon oduševljenih pozdravnih govora formirala se pred kolodvorom impozant-

svete br. Kosta Sretenović, načelnik za srednju nastavu. Ministarstvo vojske zastupali su arm. general g. Milovanović, šef general. štaba, gen. br. Knežević i puk. Pavlović.

Sa strane jugoslovenskog Narodnog pretstavnništva bili su delegirani i to: za Senat: senatori gg. Hribar, Ivković i Gaj, a za Narodnu skupštinu 10 narodnih poslanika na čelu s br. G. Miloševićem.

u kojoj su bili pored zastupnika francuskih gimnasta još i privatnici i češki Sokoli iz Pariza. S istim vlakom doputovalo je i 5 članova delegacije prve češke legije u Francuskoj sa svojim barjakom »Na zdare«. Ova delegacija, koju je vodio brat Jindra, donela je za spomenik pobeđe i zemlju sa svih ratišta u Francuskoj, gde su pali češkoslovački borci za oslobođenje svoje otadžbine. Ovaj voz pri dolasku u

Detalj vežbe češkoslovačkih naraštajka dne 26 juna

Detalj iz sleiske scene »Tiršev san« — živi relijef

bili Jugosloveni najsrdačnije i najlepše primljeni, a i najburnije pozdravljani, bilo od strane zvaničnih i sokolskih pretstavnika, bilo od samog praškog pučanstva. Osobito lep bio je doček župa iz Dravske banovine, koje su išle ulicama s razvijanim barjacima, praćeni jednom češkom sokolskom glazbom i muzikom Sokola i Tabor. I Prag se je bio zacرنvio ne samo od crvenih košulja Sokola, već i od naših cr-

kola iz Sofije i Orehovice. Ovom transportu išli su do Bratislave u susret braća Fridrih i Benda. Na Vilsonovom kolodvoru braću je pozdravio prosvetar ČOS br. Krejči za ČOS, za bugarsko poslanstvo otpravnik poslova dr. Miler, za češkobugarsku uzajamnost prof. Muha, a za »Sedjanku« g. Sis i Aladzov. U ime Junaka zahvalio se je Fatimov. Posebno ih je u salonu I klase pozdravio za rusku

na povorka, praćena muzikom Sokola Karlin. Povorka je bila od mnoštva ljudi, koji su čekali na ulicama već preko sat, veoma srdačno i bratski pozdravljena.

Češki Sokoli iz Volinje

Dne 30 juna stigla je posebna delegacija čeških Sokola iz Volinje, njih oko 200, svi u odorama. Na Vilsonovom kolodvoru pozdravili su ovu braću s granice Sovjetske Rusije zastupnici vlasti, ČOS i društva Čehoslovaka u inostranstvu. Sam doček bio je po svim stanicama od poljske granice pa sve do Praga veoma srdačan, a naravski najbolji u Pragu, koji je osobitom ljubavlju pozdravio svoju braću koja su u tako časnom broju došla na slet iz dalekih krajeva.

Delegati jugoslovenskog Narodnog pretstavnništva, vojske i nacionalnih udruženja

Jugoslovensku vladu zastupao je na svesokolskom sletu ministar za fizičko vaspitanje naroda br. dr. Dragan Kraljević; Ministarstvo unutrašnjih dela zastupao je pomoćnik ministra g. Predrag Lukić, Ministarstvo vanjskih poslova peš. pukovnik Čedomir Stanojević i gardijski potpukovnik Dimitrije Pavlović, a Ministarstvo pro-

Udruženje rezervnih oficira i ratnika odaslalo je naročitu delegaciju na čelu sa svojim pretsednikom g. M. Radosavljevićem, a Savez dobrovoljaca zastupao je njegov pretsednik br. Lujo Lovrić, potpukovnik, ratni slepac.

Pretstavnici slovenskih gradova

Na slet bili su stigli pretsednik grada Krakova Vladislav Pražmovski s članovima gradskog zastupstva Hartom i Kubalskim, iz Ljubljane gradonačelnik dr. Puc sa savetnicima Tavčarom, ing. Bevcem, Čotarom, Likožarom, ing. Pavlinom, Lombarom i dr. Pipenbaherom, a iz Zagreba senator Šarić Dane, narodni poslanik i starešina Sokolske župe Zagreb br. dr. Oton Gavrančić, dr. Hofer, Andrijašević i starešina Sokola III br. dr. Ivan Ražem.

Bеоградsku opštinu zastupalo je 6 odbornika s potpretsednikom opštine g. V. Krstićem, na čelu.

Strani gosti

140 GOSTIJU IZ FRANCUSKE

Dne prvog jula stigla je na Vilsonov kolodvor delegacija iz Francuske,

Prag bio je osobito lepo dočekan i iskreno pozdravljen. Pored zastupnika ČOS i vlasti na dočeku je bio i pretstavnik francuskog poslanstva.

ZASTUPNIK AMERIČKIH LEGIONARA NA SLETU

Na slet u Prag stigao je avionom kao zastupnik američkih legionara generalni sekretar Američkog kluba u Parizu g. Zems M. Donohue, koji je položio i venac na grob Neznanog junaka.

Ogroman promet na sletištu

Prag ima pored velikog broja autobusnih linija normalno i 23 tramvajске linije, a za slet bile su uvedene još tri: od ovih su 23 iz raznih predela grada vozile prema sletištu. Za vreme sleta međutim ni to nije bilo dovoljno te su bila stavljena u promet i sva stara kola kao pomoćna s oznakom S (sletište), pa ipak su u danima velikih nastupa sva kola za vreme od 1.30 do 2.30 sati popodne bila sva prenapunjena, a da ne govorimo o hiljadama koji su išli pešice, automobilima ili preko Petršina takozvanom Lanovkom (uspinjačom).

S leva na desno: Načelnik Praga dr. Baksas, star. ČOS br. dr. Bukovski, zamenik star. SKJ braća Gangl i Paunković, nač. SKJ br. Rajželj, ministar Viškovski i franc. gen. Toše pred staromesnom zbornicom za vreme naraštajke povorke

Iz sleiske scene: Svećenice božice Demetre

Javni nastup praške sokolske omladine

u subotu 2 jula

Veoma je bila srećna misao vodstva ČOS, da pre samih glavnih sletskih dana izvede na sletištu, kao neku sletsku međugru, još jedanput, razume se u malom opsegu, glavne tačke sletskih dana sokolske dece i naraštaja. Time je stvorena mogućnost sokolskoj omladini Praga, da još jedanput pokaže gostima svoju izveštanost, a na drugoj strani je vodstvo sleta omogućilo gostima da prate na taj način ceo sokolski vaspitni sustav, od sokolske najmlađe dece pa sve do odrasle omladine. Nema sumnje, da je taj nastup praške sokolske omladine, iako izveden u miniaturnom opsegu, napravio na sve gledaoce, a naročito na one koji su tek bili prisutni na slet, velik i dubok utisak. Vreme nije bilo sasvim sklono, ali ipak, glavni deo programa bilo je moguće da se završi.

Tačno u 16 sati dan je signal za početak vežbe. Kao prva tačka bila je krasna vežba najmlađih Sokolice, sokolske dece iz Praga od 6 do 9 godina. Još pre početka same vežbe opazili smo na vežbalištu ceo niz samih skupina muške i ženske dece, koji su čekali na početak vežbe. I netom su se čuli prvi akordi muzike, te nakon toga kratak poziv deci: »Deco, hajte da igrate!« sva su se prisutna mala dečica odazvala urnebesnim: »Hoćemo!« I tako su započele lepe, radosne igre malih Sokolice i Sokolice, kako smo to već opisali još pre sleta u našem »Sokolskom glasniku«. Vežbe, odnosno igre, sastavile je načelnica ČOS s. Marija Provanikova, a muziku ovoj odličnoj vežbi napisao je br. Modr. I šta su nam sve samo pokazala naša dečica! Pokazali su nam, kako se sunce kreće, kako teče potocić po zelenim travnicima, kako se igraju zečici, psići, kako raste žito i kako se na vetru njha tamo amo, i još mnogo sličnih lepih stvari. Istovremeno su amplioni prenosili po celom vežbalištu sokolskoj deci priču od br. Jana Pelikana o malom dečku, koji je živeo tamo negde u Češkoj i koji je posle osnovne škole pohađao i srednju te visoku školu i konačno kao doktor i zreo čovek osnovao češkoslovačkom narodu njegovo Sokolstvo. Cela ta prijava sokolskoj deci bila je puna miline i srdačnosti, da se je mnogima orosilo oko. Nastup ove najmlađe dece bio je pun milja i ljupkosti, te je odmah u početku osvojio sva srca gledalaca, kojih je bilo više od 60.000.

Posle najmlađih, nastupila su »starija« sokolska deca, i to najpre muška, a posle ženska iz sviju društava u Pragu. Ponosnim korakom ušlo je na vežbalište oko 5400 dečaka od 9 do 14 godina, koji su po vanredno dobrom nastupu odvezbali svoje proste vežbe tako lepo, skladno, pokriveno i sravnano, da su se gledaoci ujedno čudili i divili. Ogroman aplauz, koji su zaslužili u obilnoj meri, sigurno je još više podignuo sokolsku svest i radost za nadaljnji rad svim mladim srećama sokolskog Praga.

Odmah za muškom decom, kroz srednji ulaz nastupa oko 4600 ženske dece, iste dobe kao i muški. I one su izvele besprikorno svoj dosta komplikovani rajalni nastup i isto tako krasno odvezbali svoje proste vežbe, koje je sastavila s. Galusova uz muziku od br. Harfela, dok su međutim vežbe muške dece sastav br. Tahorka uz muziku od br. Jaroslava Kršičke. Izveštanost sokolske dece u Pragu je uistinu nešto divnoga, te moramo i na ovom mestu da istaknemo, da je uzgoj sokolske dece po svim praškim sokolskim društvima u rukama najboljih i najsvesnijih prednjaka i prednjačica.

Daljnja tačka programa bio je opet nastup muškog naraštaja s blistavim

palicama. Pošto je naraštajski slet bio već završen u sredu, razume se, da su nastupili samo naraštajci iz Praga. I ovaj nastup izvršen je i izveden na način kao i na naraštajskom sletu, ali, naravno, u daleko manjem opsegu, jer ih je nastupilo samo 1480, i to naraštajaca iz najboljih društava. Možemo da kažemo, da je taj nastup bio veoma dobro izveden, iako je imao da svlada sve one teškoće kao i na naraštajskim danima. I vežbe same izvedene su odlično.

Nakon muških došli su na red naraštajke. Nastup k prostim vežbama s venčicama bio je sada zbog manjeg broja — nastupilo ih je oko 1800 — nešto drugačiji od onoga na naraštajskim danima, ali u glavnom ipak sa svim njegovim prvinama. Naraštajke su ga izvele opet odlično. I još jednom su odjeknuli zvuci odlične Šikstove muzike za proste vežbe s venčicama, koje je sastavila s. Dubova, te su naraštajke i ovoga puta vanredno sigurno i dobro ispunile svoju zadaću i dokazale odličnu izveštanost.

Međutim na nebu su se počeli da pojavljuju crni oblaci i u daljini se čula grmljavina. Bližao se je veliki vihor i pljusak. Ali našu omladinu to nije ni najmanje smetalo pri njenim igrama. Na dani znak, napunilo se vežbalište velikom masom muške dece, koja je bila na redu da i ona pokaže, što je osim prostih vežaba naučila u sokolskoj vežbaonici. I da bi svi roditelji naše sokolske dece, pa i svi prednjaci i prednjačice videli, kakve se sve igre mogu da izvedu u Sokolu! O tome je ustalom naš »Sokolski glasnik« već pisao prilikom dana sokolske dece u junu, ali to sve yideti vlastitim očima: ono takmičenje, igranje, trčanje i t. d., to je jedan užitek, koji svjačije srce napunja radošću, a naročito svakog koji svoju decu šalje u sokolanu.

Kako je pak udarilo nevreme, morala je otpasti tačka muškog naraštaja sa skokovima, igrama, skupinama, utrka na buretima i kolicima, a ni naraštajke nisu mogle zbog velikog pljuska da nastupe na gredama. Međutim bilo je ipak moguće da se program završi barem sa zadnjom tačkom, pozdravom sokolskoj zastavi. Iako je već padala jaka kiša uz grmljavinu i sevanju, ipak su kroz srednja vrata stupala na vežbalište četiri odeljenja i to muškog i ženskog naraštaja te muške i ženske dece s njihovim prednjacima. Odmah zatim je u sredini vežbališta podignuta na standard državna češkoslovačka zastava uz sviranje državne himne, koju su gledaoci saslušali stojeći.

Kako je pak udarilo nevreme, morala je otpasti tačka muškog naraštaja sa skokovima, igrama, skupinama, utrka na buretima i kolicima, a ni naraštajke nisu mogle zbog velikog pljuska da nastupe na gredama. Međutim bilo je ipak moguće da se program završi barem sa zadnjom tačkom, pozdravom sokolskoj zastavi.

Time je bio završen program omladinskog dana praških Sokolice i Sokolice sa potpunim uspehom.

Na kraju pripominjemo, da su ovaj nastup videli i mnogobrojni jugoslovenski Sokoli, dalje korporativno celokupna bugarska junačka ekspedicija, ruski Sokoli iz Rige i drugih krajeva, japanska delegacija i velik broj stranih telovežbačkih stručnjaka i t. d. I ovoga puta bio je prisutan i sedi načelnik ČOS brat dr. Jindra Vaníček, koji je na svaki način hteo da vidi igre i nastup najmlađih, pošto nije mogao da dođe već na dečje dane iz Sumave, svog letnjeg boravišta. S vidnim zadovoljstvom pratio je brat Jindra nastup najmlađih sokolskih redova. Pored najvidnijih reprezentanata češkoslovačkoga i našeg Sokolstva, na počasnim tribinama opazili smo i pretstavnike poljskog i ruskog Sokolstva, među njima saveznog starešinu br. Zamojskog u pratnji nekolicine drugih funkcionera, te potstarešinu ruskog Sokolstva br. Viničuka i načelnika br. Nikolaja Manohina.

dosada na svetu, i vreme pokazati svoje najsvečanije lice. Tako je i bilo. Već posle podne, kad su se počele sokolske mase vežbača i vežbačica sakupljati u svlačionicama, oblaci su se razdvojili te se tu i tamo pokazalo i modrilo nebeskog svoda.

Već oko 13 časova počeo je veličanstveni pohod naroda na sletišta sa sviju strana velikog Praga, da tamo vidi kolektivan nastup 17 tisuća Sokola i istog broja Sokolice u prostim vežbama. Već sam broj vežbača i vežbačica mora da pobudi poštovanje pred Sokolstvom. Do danas uopšte nijedna telesnouzgojna organizacija nije bila ni u stanju, ni sposobna da sprovede nešto slična.

Ogromni ulazi na sletišta, opremljeni s bezbrojem blagajna nikako nisu mogli da prime ovu masu posetilaca, koji su gurnuli sa sviju strana sveta prema Strahovu. Potpuno zauzeli tramvaji od preko 26 pruga dovažali su jedan za drugim upravo mnoštvo sveta; autobusi praškog mesta, privatni automobili, sve je bilo do kraja iskorišćeno, da dovede blagovremeno masu od preko četvrt milijuna naroda do početka javne vežbe na sletišta. Ne treba da spominjemo sve one tisuće posetilaca, koji su došli pešice na sletišta. Jedan nepreturban lanac svih mogućih prometala i pešaka micao se je s ubrzanim korakom dalje i dalje, dok nije stigao do sletskih ulaza. Samo požrtvovnost sviju sokolskih redatelja i mase redara bila je kadra da rasporedi ovu masu po ogromnoj prostiriji tribina i ophodišta, iza barijera vežbališta, na kojem je još uvek vladala praznina.

Oko dva časa posle podne oživelo je i vežbalište. Ceo kadar iskušanih prednjaka pod vodstvom bivšeg načelnika praškog Sokola, brata inž. Vaclava Vorla zauzeo je svoja mesta da tačno sa zastavicama označi put onim tisućama vežbača, koji su imali da tačno u pola tri nastupe. Tako je zalepršalo po čitavom stadionu mnoštvo belih, crvenih i plavih zastavica, putokaza za vodnike velike mase...

Divna je bila slika, pogled na vežbalište tik pre sam početak nastupa. Tribine natrane mnoštvom, okićene s nekoliko stotina češkoslovačkih državnih zastava, a na glavnoj tribini, iznad reprezentativnih loža radosno su se vijale zastave sviju zastupnika naroda i država, koji su došli kao gosti češkoslovačkom i slovenskom Sokolstvu. Na tribinama i stajalištima videlo se krasno šarenilo sa svom svojom privlačnošću. Sav taj narod nestrpljivo je očekivao početak sokolskog nastupa.

Međutim u garderobama za članove i članice bilo je još življe. Mase češkoslovačkih vežbača, određenih da nastupe ovo posle podne dolazile su sa sviju strana na određena mesta, gde je svaka župa imala svoje svlačionice. A tamo, gde je bila povučena granica između muških i ženskih garderoba, tamo je bilo smešteno jugoslovensko sokolsko članstvo, da i ono nastupi sa svojim prostim vežbama kao druga najjača sokolska organizacija Slovenstva.

Pošto je bilo oglašeno, da će doći na ovu javnu vežbu i brat dr. Toma Masarik, prezident Češkoslovačke republike, sakupilo se je na Svečanoj cesti toliko mnoštvo naroda, koji je hteo da vidi svog »statičku Masarika«, da su redatelji svim svojim snagama jedva zadržali ogromni ljudski talas... A kad je nekoliko časaka pre dva i po prispeo gospodin prezident na dvorište, pozdravio ga je vihor oduševljenja ogromne ljudske mase. Pružnim korakom napustio je Masarik svoj auto, te posle pozdrava po starešini ČOS br. dr. Bukovskog zauzeo mesto u svojoj loži, koja se je nalazila na najvišem mestu, baš u sredini glavne, betonske tribine. Stadion je međutim već bio ispunjen do poslednjeg mesta. Odmah posle dolaska prezidenta, zaorila je po ogromnom prostoru vebna češkoslovačka himna »Gde dumov muje i »Nad Tatrou«, koju je otvirala sletska glazba pod vodstvom brata potpukovnika Prokopa Obertora. Sav auditorij počastio je stajanjem svoj sedog pretsednika.

Netom je otvirala himna, dan je signal da počinje javna vežba prvog glavnog sletskog dana.

Na vežbalištu je preko 50 sanduka s golubovima iz različitih krajeva i pokrajina. Na dani znak otvorili su naraštajci preko 1000 ovih ptica i pustili ih u vazduh, da odnesu sa sletišta sokolski pozdrav na sve strane lepe češkoslovačke zemlje. I digli su se golubovi da za nekoliko časaka odlete svaki svojoj kući...

U to je dan signal vebnog sletskog marša Josipa Suka: »U novi život« i naše je oko zagledalo kod samog ulaza na vežbalište jedan neprodoran zid, masu sokolskih muževa, spremnih da na znak saveznog načelnika brata Age Helera počnu s nastupom prostih vežaba.

Idu u 72 redima kao ogromna reka, jedan vektok prema glavnoj tribini. Posle prvog odreda od oko 7500 članova sledi nekoliko koraka iz njih isto tako velika masa ljudskih tela. — Kad je stiglo čelo ovih 15 tisuća ispred glavne tribine, razdelila se je struja jednom jedinstvenom voljom na desno i levo, da tako učini mesta još i trećoj koloni od 2000 vežbača, koji su zauzeli svoja mesta po sredini vežbališta. Sav taj ogroman nastup tra-

jao je oko 15 minuta te je time postignut jedan rekord, jedno remek-delo rasporedenja od 1700 vežbača. Sam nastup izradio je brat Vorel, član saveznog načelnštva i bivši dugogodišnji načelnik Praškog Sokola, poznati stručnjak za ove stvari. Posle upravo uzorno izvedenog nastupa, vežbači su uz burno klicanje i odobravanje mase od preko 200.000 tačno zauzeli svaki svoje mesto. Što se tiče pokrivanja i ravnjanja moramo istaknuti, da je sve bilo odlično. Muzika počinje sviranjem prostih vežaba. Vebno se šire krasni akordi kompozicije prof. Kličke po prostranom vežbalištu, nato se začu ogromnom prostorijom i koral sviju 17 tisuća vežbača: »Ustajte, braćo, voda nas zove«. Moramo naročito da spomenemo, da je vežbe za ovaj slet za članove sastavio načelnik plzenjske župe brat Strunc, a reči koralu starešina iste župe, brat dr. Šip. Proste vežbe s koralom, to je nešto, što do sada nismo videli ni na jednom sletu, a naročito ne u takovoj masi, gde peva zajedno himnu Tirševoj misli preko 17.000 momaka. Otpivali su. Odmah iza toga počinje prva vežba, koja je sa svojim kretanjama, sa svojom ogromnošću napravila na gledaoce nadavse velik i jak efekat. Posle prve vežbe sledi opet drugi stav koralu a isto tako i posle treće i četvrte vežbe. Nakon dovršenih četiriju sastava prostih vežbi, članovi ponovno zapevaju: »U novom svetu, krasna zemlja«, te završe, nakon pnavljanja trećeg dela u šestoricama, jednu od najlepših prostih vežbi, što smo ih videli. Uspeh nastupa članova bio je vanredan i po svojoj tehničkoj strani i po moralnom efektu na sve prisutne. Nama zapravo nedostaje reči kojim bi mogli opisati celokupan uspeh prvog nastupa članova. Kritika praških novina, sklonih Sokolstvu, u tom pogledu je sasvim jedinstvena: Ogroman uspeh! Inostrani stručnjaci u telovežbi izrazili su se u pogledu nastupa, otpusta i same izvedbe vežaba tačno ljubavno i u svim sverovima pozitivno, pa možemo i njihove izjave povezati opet u jedno te isto: Ogroman uspeh!

Čuli su se akordi iz večno lepog sokolskog marša »Lavskom snagom«, i sva se ova velika masa vežbača počela opet da sakuplja i odlazi sa sletišta. I opet je za nekih deset minuta vežbalište prazno. Sve ove hiljade otišle su kroz dvojna stranska vrata.

Sledio je nastup članica. Njihov je broj kao i braće. Posle nastupnog marša od br. prof. Modroga počinje veoma komplikovani pohod sestara na vežbalište; izveden je dobro, unatoč svoje komplikiranosti, ali jedna struja je malo pogrešila, što je bilo odmah na mestu ispravljeno, tako, da je i nastup članica izveden sasvim dobro. Ono, što se nije kod nastupa sasvim posrećilo ženama, nadoknadile su punom merom kod vežbanja njihovih prostih vežba, sastavljenim od poznate stručnjakinje sestre Božene Matějovcove, a sa muzičkom pratnjom od br. Karla Matějovca, koji je isto tako sa svom finošću izvršio svoju zadaću.

Vežbe članica su imale također zadatak, kao i članske, da proslave velikog Tirša svojim kretanjama, različitosti i tehničkom vrednošću. Sestre su izvršile vežbanje s odličnim uspehom. Ne samo da je sam sastav prostih vežaba, kao takav, imao vanrednog uticaja na gledaoce, već je i izvedba ogromne mase od 1700 članica, u upravo uzornom stilu, povukla sa sobom sve oduševljene posmatračice, te izazvala nakon svršenih četvrte vežbe, posle zaključnih skupina, orkan odobravanja i oduševljenja, koje se je produljilo i kad su sestre već počele uzornim otpustom da napuštaju vežbalište.

Kao treća tačka rasporeda nastupili su članovi našeg Sokolstva pod vodstvom saveznog načelnika br. Ivana Bajžela. Po kratkom, veoma dobro izvedenom nastupu 1120 članova započeli su jugoslovenskim, za slet propisanim vežbama od brata Stanića a po muzici br. Katića, te su izvršili svoju zadaću uz tako veliko zadovoljstvo gledalaca, da su odneli svako priznanje. Čim su se saši vežbači pojavili na ulaznim vratima, nastao je na vežbalištu orkan oduševljenja, kao najbolji dokaz češkoslovačko-jugoslovenske uzajamnosti i vernosti. Sa sviju tribina padali su našim junacima pozdravi, na sve moguće načine davali su posmatrači jugoslovenskim Sokolima znakove, kako ih vole i ljube. Novine pišu, da su »Jugoslavci« sa svojim borbenim, živim vežbanjem prostih vežaba postigli potpuni uspeh. Pojedini novinski referenti s naročitim zadovoljstvom potertavaju, da je broj naših vežbača premašio sva očekivanja, kad ih je nastupilo preko 1100. Nijedna skupina slovenskih gostiju ne može da pokaže tako velikog broja vežbača.

Sledili su Lužički Srbi, poslednji ostaci nekada tako moćnog naroda polapskih Slovena. Za njihov ekspediciju bila je velika opasnost uputiti se u »Slovensku Meku«, u zlatni slovenski Prag, da i oni tamo zapoju svoju tihu, ali ipak odanu sokolsku pesmu slovenskoj majci. Zato ih je općinstvo primilo tako bratski, tako srdačno i tako predano. Po sviranju »Rjane Lužice«, njihove himne, odvezbali su, njih dvadeset pet, veoma lepe, naročito za svesokolski slet sastavljene vežbe s potpunim uspehom. I oni su došli na

slet da se poklone uspomeni besmrtnog Tirša i da saraduju u bratskom zagrljaju s ostalim slovenskim narodima na vebnom sokolskom radu. Njihove vežbe sastavio je njihov savezni načelnik Mjeljka, a muzičku pratnju komponirao je br. Karel Matějovc.

Zastupnici najmanjeg slovenskog naroda nisu još ni napustili stadion, a vežbalištem zaori burno klicanje skupini oko 500 jugoslovenskih članica, koje su nastupile, da odvezbaju svoje sletске proste vežbe, sastavljene od s. Anuške Jugove, a s muzikom od brata V. Švajgara. Vežbe je vodila na načelnikom mostiču savezna načelnica s. Skalarjeva. — Po lepoti nastupa, sestre su po sviranju fanfara za proste vežbe veoma efektne, lepe i s radošću odvezbale svoje vežbe. Ni tu nije publika štedila u odobravanju.

Tačka, koja je sledila za vežbanjem jugoslovenskih žena, bila je jedinstvena. 2300 ponajboljih vežbačica ČOS došlo je na vežbalište, gde su sastavile 95 krugova po 24 vežbačice, te posle nastupa sa svom odličnošću odvezbale u raznim oblicima efektne, prekrasne vežbe s čunjevima, koje je sastavila s. Hana Bugrova uz muziku od dr. Fr. Sikste. Beli čunjevi tvorili su u sunčanom sjaju veoma lepu sliku, a i promene tvorbi pojedinih krugova vežbačica doprineli su mnogo k tome, pa možemo smatrati i ovu tačku kao jednu od najboljih na sletu uopšte. — Prošlo je već 25 godina od poslednjeg nastupa žena s čunjevima na svesokolskim sletovima. Poslednji put, na V svesokolskom sletu 1907 godine, njihov je nastup bio još sasvim primitivan i nesiguran, dok moramo sada naročito da naglasimo, da na ovaj put sestre njihovim nastupom s čunjevima odlično zaključile program vežbanja prvog sletskog dana.

Nakon vežba s čunjevima iz ulaznih vratiju izlazili su na vežbalište pod vodstvom staroste dr. Bukovskog, načelnika Helera i načelnice Provanikove pobeđenički odredi utakmic za slovensko prvenstvo. Zatim je preko sletskog radia objavljen rezultat utakmica za slovensko prvenstvo u svim kategorijama takmičara, što je općinstvo pratilo s naročitim zadovoljstvom i odobravanjem, a br. starešina ČOS pružio je svakom pojedincu-pobeđniku ruku, da mu čestita u ime celokupnog Sokolstva.

Kao svršetak programa, posle manjeg odmora, počela je, u nešto skraćenom obliku, sletska svečana igra »Tiršev san«, gde je saradivalo oko 5800 lica iz svih praških sokolskih društava. I ovog dana postigla je scena svoj potpuni uspeh u svakom pogledu. Naročito je bio lep deo: »Olimpijada«, gde su mogli gledaoci u skraćenoj formi videti celokupne antičke olimpijske igre stare Helade u svoj svojoj krasoti i lepoti. Svakako je igra »Tiršev san« najdostojniji zaključak sletskog javnog nastupa.

Posle javnog vežbanja odigrale su se na sletištu opet interesantne scene. Sva ona ogromna masa gledalaca, koja je upravo preplavila ne samo sve tribine nego i sve ulice sletišta, ispraznila je u najkraće vreme, blagodareći mnogobrojnim izlazima, stadion, te delomično nagrnula k svim izlazima prema Pragu, a delomično ostala je još neko vreme na sletištu. Tamo je preplavila i sve ogromne gostione u Svečanoj ulici, na Tirševom trgu, u Ulici vežbača, svuda. Veliki poštanski ured na sletištu imao je za vreme sviju dana tako ogroman posao da su činovnici uz sav pokret njihovih snaga jedva izdržali ogroman pritisak ljudi na njihov ured. Uopšte je pružalo sletišta posle vežbe jednu sliku ogromne narodne veselice u svim nijansama. Bilo je muzika, koje su svirale po raznim gostionama, zapravo velikim paviljonima s preko 3000 mesta; drugde smo opet videli čitave skupine Sokola, koji su, uz pratnju vlastite muzike, posedali na slobodna mesta te uživali u svojoj skromnoj večeri, jer su i na sletu morali biti skromni. Da ste videli na samom sletištu sve one dućane i dućančice s raznim uspomenama na slet; naraštajce i mušku decu kako prodavaju svećani broj sletskog lista! Bila je to prava slika jednog vevradla sa svim svojim atributima zdravlja, krasote i života.

Sokolstvo je doživelo sa svojim prvim glavnim sletskim danom trijumf, kojega se nije ni očekivalo u tolikoj meri. To je bio tek prvi dan, uvod u naredne dane pobeđe!

Nekoliko detalja iz prvog dana — Što kažu brojevi?

Na osnovu policijskih računa i redateljskog oteka, poset sletišta, bez vežbača, iznosio je oko 210.000 gledalaca. Samo sletišta bilo je prepunjeno, tako da se je moralo zatvoriti blagajne, pošto nije bilo više niti jednog mesta, pa su se stoga morale mnoge tisuće ljudi, posle napornog puta na Strahovo, vratiti kući, a da nisu videli sletu. Kao dokaz, da je bilo sletišta prenatrpano neka nam služi konstatacija, da je bilo mesta samo za oko 180 hiljada gledalaca, bilo ih je dakle skoro 30.000 više, koji su se delomično smestili među ostale posetioce, a delomično su ostali na ulicama oko vežbališta. Lekarsku je službu među javnom vežbom obavljalo svega 75 lekara uz pomoć sokolskih smaritarana i naraštajaca. Doduše, nije bila baš takova vru-

Glavni sletski dani

Prvi glavni sletski dan

Nedelja 3 jula

Prvi nastup češkoslovačkog članstva — Najveći koral na svetu — Nastup Lužičkih Srba — Veliki uspeh jugoslovenskih Sokola i Sokolice — Sjajni nastup čl. članica u vežbama s čunjevima — Sletska scena

Na velikom sokolskom stadionu vladala je opodne srazmerno velika tišina, kao pred silnom burom, koja ima da dođe. Tribine su još bile prazne, bez skoro ijednog čoveka na celom prostranom vežbalištu. Samo tu i tamo opažalo se, da se radi na poslednjim pripremama, poslednjim radovima, da bude za nastup posle podne sve blagovremeno gotovo. Ta skoro čitavo predpodne održani su na vežbalištu pokušaji za nastupe članova, Jugoslovena i mnogih drugih skupina, ali tada je vežbalište bilo prazno. Članstvo, naraštaj, sve se je steklo bilo u ogromne go-

stione kraj sletišta, na Svečanoj cesti, ili pak otišlo u grad, da tamo brzo ruča te da se u zakazano vreme opet vrati na svoje zbiralište iza vežbališta.

Nedeljsko predpodne nije bilo bogzna ikako prijatno. Posle nešto snažnije bure i pljuska prošlog večera, nebo je ostalo naoblačeno i jedan ili dva puta nas je htelo da upozori, da ima još mnogo vode u oblacima... No, pošto se je već na pretsletskim danima pokazalo, da je zaista i nebo sa svojim najvidnijim pretstavnicima u sokolskom taboru, bili smo svi uverenja, da će do početka javne vežbe, najveće

čina, ali za celo vreme nastupa, bilo je u lekarskoj nezi preko 1810 lica. I taj broj je dokaz, kakav je bio poset sleta. Ali dalje... U našem općenitome izveštaju rekomo, da su posetioši dolazili svim mogućim sredstvima na sletiste. Evo daljnjeg dokaza: Ispred samih ulaza na sletiste policijsku saobraćajnu službu vršilo je u jedan mah 120 redara pod vodstvom četiri oficira saobraćajnog odeljenja policijskog ravnateljstva u Pragu. Kroz njihov lanac prošlo je od jutra pa do pola 13 časova «samo» 700 motornih vozila, a od pola 13 do 15 časova preko 3500.

Isto tako bila je zaposlena i pošta na sletistu. Na prvi glavni sletski dan otpremila je preko 110.000 dopisnica i pisama, a putem poštanskih uputnica upućeno je 237.000 Kč. Zanimljivo je dalje dejstvo, da se taj poštanski ured služi za pronalaznje adresata hitnih telegrama i sletskim radiom. Tako između svake tačke programa razglasi radio sve ono, što bi moglo interesovati publiku, a osim toga i hitne vesti, koje se tiču pojedinaca.

Audijencije na sletistu kod prezidenta republike

U svojoj elegantnoj loži, u sredini glavne tribine, prezident dr. Masarik primio je na prvi glavni sletski dan mnoštvo zastupnika sokolskih i tuđih telovežbačkih organizacija, diplomate, razne nacionalne radnike i t. d. Posle audijencije češkoslovačkih sokolskih vođa, br. prezident primio je zastupnike SSS brata Zamojskoga, dalje predstavnike našeg jugoslovenskog Sokolstva br. Gangla i Paunkovića, a posle njih zastupnike Međunarodne telovežbačke unije predstavnika Kazale i Francuza Dalbana, zastupnika švajcarskih gimnasta Igenena i Luksemburžana Klemena. Svi nabrojani delegati i predstavnici, bili su kod prezidenta republike već pre samog početka javne vežbe. Za vreme vežbe, pa i kasnije, predvedeni su prezidentu republike i mnogi od ostalih reprezentanata. Uzmeđu Jugoslovena, koje je vodio naš poslanik u Pragu dr. Grizogono, zastupani su bili gradovi Zagreb i Ljubljana. Zastupnici grada Beograda stigli su u Prag tek u utorak 5 jula. Zagreb su zastupali zamjenik gradonačelnika Šarić i član gradskog saveta br. dr. Hofer, a

Ljubljana njezin načelnik br. dr. Puc i gradski savetnici br. inž. Beve i br. dr. Pipenbaher. Posle jugoslovenske delegacije primio je prezident i bugarske Junake.

Uzorna disciplina i požrtvovnost češkoslovačkih Sokolice

Članice su imale zakazane pokuse za oko 6 sati ujutro. Pošto su morale biti u garderobama najkasnije do 5 i četvrt, to su one, koje su imale stanove u udaljenijim predelima Praga, morale ustati već pre četiri ujutro. I ako su morale postrojane čekati skoro pola sata pre nego su počeli pokusi, ni jedna nije kritikovala niti se bunila, nijedna nije ostavila svoga mesta. Mnoge od njih imale su da nastupe još u vežbama s čunjevima i one su opet, nakon dovršenih pokusa oko dvanaest sati, mesto na odmaranje — na pokus, na brzu ruku su ručale, a u dva i četvrt bile su opet postrojane za nastup. Neke su tek u sedam na večer mogle da ostave garderobe i da odu svojim kućama. Kakav je to štrapač za žene od četiri ujutro pa recimo do devet na večer, treba iskusiti sam, ali one su ipak izdržale i održale dobru volju, vedrinu i potpunu disciplinu.

Izjave o prvom nastupu

Pre odlaska sa sletista brat predstnik republike rekao je starešini br. dr. Bukovskom: «Dobro, veoma lepo su vežbali, a osobito mi se sviđala vežba s čunjevima. To je bila divota i preciznost. Najviše mi je imponiralo, da nisu kod nastupanja, kada se pri nastupu pokazala greška izgubile glavu, nego su grešku brzo i posve hladnokrvno ispravile.»

Jedan ugledni Jugosloven kazao je: «Dobro je, što je ovde toliko stranaca, jer mogu videti, šta znadu Sloveni.» Profesor Latarje iz Liona rekao je: «Divota i ako sam vidio savršenost i preciznost, ipak je u svemu život, a ne mehaničan, automatski dril.» Inđ. dr. Maitra, koji je bio prisutan s porodicom prosto nije mogao naći reči da izrazi svoje divljenje, jednako i varšavski profesor fiziologije Dibovski i mnogi drugi odličnici.

Drugi glavni sletski dan

Ponedeljak 4 jula

Za drugi glavni sletski dan bilo je određeno, da se Sokolstvo po svojim predstavnicima pokloni glavni Češkoslovačke republike, sedome bratu prezidentu dr. Tomi Masariku. Ova manifestacija bila je određena za 10.30 časova pre podne. Na sletistu međutim bilo je već sve od rana isto tako živo kao i na prvi sletski dan. Vršili su se pokusi za nastup starije braće ČOS s vežbama, koje je sastavio za prvi svesokolski slet 1882 godine dr. Tirš. Dalje su bili potrebni pokusi članica, jugoslovenskih sokolskih četa, poljskih Sokolova i Sokolice, Rusa, što je sve trebalo da bude obavljeno ovog prepodneva jer je bilo određeno nekoliko novih tačaka za poslepodnevnu javnu vežbu.

U starodrevnoj «Vladislavovoj sali», velikoj dvorani na Hradčanima, sakupili su se, da se poklone prezidentu, zastupnici sviju slovenskih sokolskih udruženja, Junaka, predstavnici tuđih telesnougovojnih organizacija, na čelu sa starostom ČOS br. dr. Bukovskim, predstnikom poljskog sokolskog Saveza br. Adamom Zamojskim, s potstarešinama našeg Sokolstva br. Ganglom i Paunkovićem i br. Šajbom kao predstavnikom Lužičana; predstavnici slovenskih i ostalih organizacija zauzeli su mesta na jednoj strani dvorane, a zastupnici sviju 52 češkoslovačkih župa na drugoj strani. U sredini bila je postavljena bista osnivača Sokolstva dra. Tirša, delo vajara prof. Maržatke, koju je poklonio prezident Sokolstvu. — Tačno u 10.30 stupio je u dvoranu prezident br. Masarik, u pratnji svojeg kancelara dra. Šamala i šefa protokola Strimpla. U taj tren zario je po celoj dvorani gromki sokolski «Zdar» sedom predstavniku češkoslovačke republike. Posle pozdrava uzelo je u ime Sokolstva reč starosta ČOS br. dr. Bukovski koji je zanosnim rečima pozdravio brata prezidenta, naglašujući, da se može češkoslo-

voštvo Sokola i Sokolice, manifestujući za prezidenta republike. U tom je dvoranu kroz celo vreme svirala jaka vojnička kapela, većinom narodne pesme sviju slovenskih naroda.

I pored toga, što je ponedeljak bio običan radni dan, na sletistu se je ipak posle podne sakupilo oko 130.000 gledalaca, da vide velebnu telovežbeno epopeju. Veliki uspeh predašnjeg dana ponukao je mnoštvo Pražana, koji nisu mogli da idu već u nedelju na vežbalište, da iskoriste ponedeljak i da prisustvuju javnoj vežbi. U reprezentativnim ložama opazili smo isto tako mnogo gostiju, koji su došli, da još jedanput vide one krasne nezapamćene prizore svesokolskog sleta. U raznim utakmicama bilo je zaposleno mnogo članstva, ali se je ipak i ovog dana članska tribina upravo crvenila od crvenih košulja, a među njima bilo je i veoma mnogo belih, svećanih odela češkoslovačkih Sokolice. Velikom uspehu je pripomoglo i krasno vreme, koje je ponukalo mnogo od njih, da vide na tribinama krasnu igru boja. Od vidjenih ličnosti prisustvovao je opet javnoj vežbi bivši načelnik ČOS i SSS sedi brat Jindra Vaníček, koji uopšte nije propustio ni jedne prilike, a da ne bi svuda pokazao svoje zanimanje za sve, što se dešava u telesnougovojnom pogledu na sletu. Čudno se nam je činilo, kad nismo videli, kao na dosadašnjim sletovima, brata načelnika na svom načelničkom mostiću, nego u počasnoj loži kao posmatrača. U njegovoj blizini opazili smo i bivšeg ministarskog predstnika CSR gospodina Švahlu, koji je po dugoj bolesti ipak došao da i on vidi uspehe Sokolstva na sletu.

U nedeljnom rasporedu nastupa bio je najpre velebnu nastup članova ČOS u prostim vežbama. I tada je nastupio potpuni broj vežbača, iako su bili sasvim drugi boreći nego oni od dan pre. Prijavljeno je naime bilo toliko vežbača, da ih vežbalište, sa samo 17010 znakova, nikako nije moglo primiti. Zato je načelništvo ČOS razdelilo preko 30.000 prijavljenih vežbača u dve polovine, da tako naizmenice svi prijavljeni apsolviraju svoj program. Vežbe su bile odvežbane s potpunim uspehom, odlično. Tom prilikom konstatovao je čuveni anatom i profesor na praškom sveučilištu, brat dr. Vajner, da su muške vežbe ovogodišnjeg sleta sastavljene upravo sjajno i po fiziološkom momentu, pošto nijedan između 300 svalova ne ostaje u miru nego dolaze svi, pored ovog bogatstva kretanja, na red. Iza članova došlo su na red članice. I njih je bio potpuni broj. Vežbanje prostih vežbi ispalo je opet sa svom sjajnošću, odlično, iako je nastup zbog pogrešnog odobravanja nekoliko zapeo u jednoj struji na desnoj strani vežbališta. Pogrešku je odmah ispravila načelnica sa svojom mošćica tako, da su proste vežbe mogle odmah početi. Uspeh samih vežbi bio je svestran, neosporan.

Nakon članica počeo je nastup jugoslovenskih sokolskih četa, oko 520 članova, sa svojim prostim vežbama od br. Jankovića, a sa glazbenom pratnjom od br. inž. Hana, koja je svojom jednostavnošću mnogo pripomogla veoma dobrom uspehu naših četa. Zanimljivo za gledaoce bilo je svakako i raznolično odelo članova naših četa: narodne nošnje dotičnih mesta, otkuda su pohrlili na slet. Kako moramo da, sa stanovišta folklorne i slikovitosti, pozdravimo ova narodna odela kod vežbanja, moramo opet na drugoj strani da podvučemo, da su za vežbanje nepraktična, nehigijenska i da smetaju vežbaču kod izvođenja vežbe. O tome treba svakako voditi računa, te nastojati da u buduću i ti vežbači nastupe u jedinstvenom vežbačkom odelu. Inače je njihov nastup bio odličan.

Sledile su poljske Sokolice, koje su izvadale proste vežbe s. Fazanovićeve uz muziku Sičinskoga. Tačka je bila savesno našudirana i veoma dobro izvedena od preko 60 Poljakinja.

Naredna tačka bila je posvećena gostima nesokolskih saveza. Najpre su nastupili Rumuni. Izvadali su, 12 muževa i 3 članice, jednostavne proste vežbe i onda vežbe s dugim motkama, a posle toga razne skupine na ručama. Videlo se je, da su se i Rumuni savesno spremili na slet. Moramo znati i to, da je u Rumuniji telovežba takorekuc još u prvom stadiju razvika a da su oni, koji su zastupali na sletu rumunske gimnaste, pokazali veoma lep napredak. — Skoro u isto vreme ulazilo je na stadion nekoliko zastupnika Fina sa njihovom državnom zastavom.

Nastup finske vrste bio je svakako odličan. Najpre su izveli nekako teatralan nastup sa zastavom, ali posle razvrstavanja, u sredini vežbališta, su njihove veoma teške proste vežbe zadivile sve gledaoce. Posle prostih vežbi izveli su s krasnim uspehom nekoliko vežaba na konju u šir s hvataljkama i ubrali ogromno odobravanje posmatrača. Zaista su njihove vežbe bile prvostvne. Isto takvim uspehom pokazali su i svoju savesnu spremu za slet u preskocima i vežbama s kratkom motkom. Uopšte ostavili su utisak, da se telovežba, a ne samo sport, gaji u Finskoj savesno i s razumevanjem. U mnogočem smo videli sličnost vežbi sa sokolskim sustavom, ali se je moglo opaziti i tragove švedskog vežbanja.

Sasvim je razumljivo, da su nastupili i poljski Sokoli. Pod vodstvom svog saveznog načelnika, brata Fazanovića, nastupilo je u prostim vežbama oko 120 Poljaka. Same vežbe, koje je sastavio savezni načelnik, dosta su teške i zahtevaju mnogo istrajnosti i dobre spreme. Unatoč duga trajanja nije interesovanje publike prestalo.

Ponovno se otvaraju ulazna vrata. Muzika intonira još uvek sveži sokolski marš od Kmoša: «Lavskom snagom» a na stadionu počinje nastup starije braće s Tiršovim prostim vežbama iz 1882 godine za I svesokolski slet u Pragu. Masa od preko 5000 članova, «stare garde», nastupa u trim velikim odeljenjima, te po nešto dugom, ali lepom nastupu zauzima svoja mesta. Starija braća nastupila su u svećanor odori bez «kajda» tako, da bila je cela slika veoma lepa i prijatna za oko. Na sletu 1882 godine vodio je Tirš ove proste vežbe, koje je vežbalo 720 vežbača, ali bez muzičke pratnje, već se je poslužio za davanje takta železnom motkom kojom je udarao o železnu ploču. Za ovogodišnji nastup starije braće, s ovim istorijskim vežbama, sastavio je profesor brat Modr veoma lepu muzičku pratnju, koja je svojim tempom napravila vežbanje još prijatnijim i za same vežbače i za gledaoce. Pred samim vežbanjem, održano je u sredini vežbališta, u prisutnosti stare

garde, odlikovanje zastave ČOS od poljskog sokolskog saveza u Americi. Toj svečanosti prisustvovali su i brat dr. Bukovski za ČOS te br. Zamojski kao zastupnik poljskog američkog Sokolstva, koji je izvršio odlikovanje. Posle svečanog akta zaorili su po sletistu akordi Modrove muzike i sva ta množina crvenih košulja odvežbala je sa savesnošću, koja je bila neki simbol njihove predanosti sokolskoj stvari, svoje proste vežbe. Buran aplauz, na kraju vežbanja, od hiljada gledalaca nije bio upućen samo vežbačima, nego i genijalnom Tiršu, koji je već pre po stoleća izradio ovako sistematske proste vežbe. Imali smo zaista prilike da vidimo baš kod ovih prostih vežbi celog Tirša u svojoj jedinstvenoj formi. Iako jednostavne, sve tri proste vežbe sastavljene su iz tri dela. U prvom je pokazano samo vežbanje ruku, u drugom pak nogu i ostalog tela, a treći deo tvore prvi i drugi zajedno.

Kao zadnja gimnastička tačka programa bio je nastup sokolske župe iz Zagreba, pod vodstvom načelnika br. Jankovića, s kombinovanim prostim vežbama članova i članica. Uspeh ovog nastupa bio je svestrano lep i čistast za zagrebačku župu. To moramo naročito da podvučemo, da je zagrebačka župa bila jedina između sviju jugoslovenskih i češkoslovačkih župa, kojoj je bilo dozvoljeno da nastupi s posebnom tačkom. Častan nastup opravdao je i ovu iznimku. I vrlo Zagnečani još su više utvrdili dobar glas jugoslovenskog Sokolstva.

Nakon vežbanja, sledila je po šesti put sletiska igra Tiršev san, koja je izvedena s puno zamosa i uspeha.

Uveče, održani su širom Praga, u svim većim restoranima, pučki koncerti sokolskih muzika, od kojih nekoje upravo odlično sviraju. Sva ova vežba sokolska masa preplavila je uveče čitav Prag, da posle javne vežbe čuje još koju bratsku reč, pevanje, sokolsku muziku i t. d.

Općenito možemo da kažemo, da je i drugi sletski dan završen u potpunom redu i s velikim uspehom.

Treći glavni sletski dan

Utorak 5 jula

Na rasporedu svesokolskoga sleta bio je određena za treći glavni sletski dan najpre nastup članova a posle njih članica ČOS. Posle ovih velikih nastupa trebali su da nastupe sokolski gosti iz Saveza slovenskog Sokolstva, onda češkoslovački Sokoli iz Severne Amerike, te nakon njih španjolska vojnička škola iz Toleda. Razume se, da se je nameravalo da se još jedanput ponovi nastup starije braće s Tiršovim prostim vežbama, i da se zaključiti čisto sokolske dane ponovnim vežbanjem, odabranih vežbača, s čunjevima. Za zaključak je bila određena kao svakog dana, opet sletiska svećana igra «Tiršev san».

Već ujutro se je govorilo, da će ovog dana broj posetilaca sletista premašiti sve dosadašnje. Zbilja, mnogo pre samog početka javne vežbe sakupilo se je toliko sveta na sletistu, da je bilo načelništvo prinudeno da zamoli sve vežbače, da nakon svojih vežbi stvore sve naokolo vežbališta, sedečke, jak kordon, kako ne bi općenito prelazilo barijere. Na svim tribinama i na samom ophodištu, pa i na Svećanor cesti i svim stranskim ulicama sletišnog grada vladala je za celog vremena javne vežbe neopisiva gužva, tako, da su imali redatelji i policija pune ruke posla da zadrže preko četvrt milijuna ljudi u određenim granicama. Reprezentativne lože na glavnoj tribini bile su zaposednute s najvišim predstavnicima civilnih i vojničkih vlasti češkoslovačkih, opazili smo ponovo sve reprezentante tuđih telesnougovojnih organizacija i korporacija. Naročito mnogo bilo je prisutnih ofi-

cira Male antante, a ne smemo zaboraviti ni na diplomatske zastupnike skoro svih evropskih država osim Nemačke, Austrije i Mađarske, koji su svojoj odsutnosti ispričali iz poznatih razloga. U kratko, treći glavni dan, češkoslovački praznik Čirila i Metodija, moramo smatrati kao najsvetčaniji zaključak čisto sokolskih priredaba na sletistu, pošto za četvrti dan nije više dolazilo Sokolstvo toliko u obzir radi javnih telovežbenih nastupa češkoslovačke, jugoslovenske i rumunske vojske.

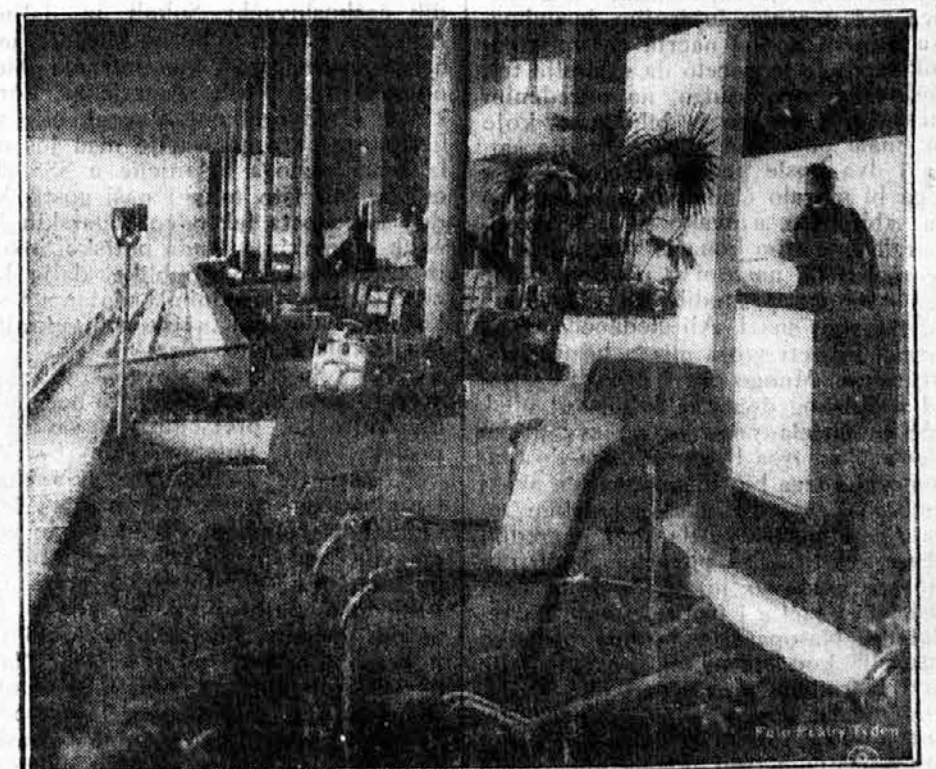
Prezidenta Masarika zastupao je tog dana predstnik čl. ministarskog saveta brat Udržal, koji je zauzeo svoje mesto u prezidentovoj loži. Njemu na počast otvirane su na početku vežbe državne himne Češkoslovačke.

Pre nego što predemo na opis samih javnih vežbi moramo naročito podvući dejstvo, da je ovaj dan i muško i žensko članstvo izvelo svoje proste vežbe odlično, kao još nikada. Sve, nastupi, vežbanje i otstupi, sve je bilo izvedeno savršeno.

Članstvo je nastupilo sa svojim krasnim vežbama uz čuveni Sukov marš: «U novi život!» Grandiozna masa 72 stupa uzbudila je kod gledalaca izraz spontane radosti, koja je po nekoliko puta našla izraza u gromovitim pljeskanju i klicanju sokolskoj armiji. Preko 17.000 vežbača s vanrednom tačnošću i spremnošću zauzelo je, nakon napornog nastupa, svoja mesta i započela je poslednja repriza grandioznih sletskih prostih vežbi. Poslednji put gledamo ovu neopisivu sliku kolektivnoga sokolskog rada, rada tisuća i ti-

Levo: Predstnik br. Masarik u loži sa star. ČOS br. dr. Bukovskim — Dalje vide se braća Paunković i Gangl — Desno: Br. dr. Nemeček, zam. star. SKJ br. Paunković i br. Gangl, star. poljskog Sokolstva br. Zamojski i III zam. star. ČOS dr. Slavik na sletistu

Izgled lože predstnika republike

suća bezimnih prednjaka i prednjačica, vežbača i vežbačica A za vreme vežbanja jednog kolektiva od 17.000 duša misli su nam išle u bližnju budućnost i zaustavile se na pitanju: kakav će biti naredni, deseti svesokolski slet?

Članovi su odvežbali svoje vežbe i već odlaze s vežbališta, da naprave mesta za potpuni broj članica. Njihov uspeh je bio potpun, zato smo znatljivo očekivali nastup sokolskih žena, da li će se i po treći put poremetiti njihov nastup na desnom krilu. Bili smo uvereni, da je vodstvo članica poduzelo sve, da se one male greške prošlih dviju glavnih dana nikako više ne ponove. I zaista, sav veoma komplikovani nastup izvele su sestre odlično, bez i najmanje greške, što se je moglo videti i iz velikog aplauza gledalaca. Šta imamo još da kažemo o odličnom nastupu žena? Samo što smo već jednom rekli. Najbolje i najkraće je, da kažemo: sestre su disciplinane i samozatajom dokazale, da se može i najkomplikovanije stvari izvesti s velikim uspehom, ako postoji za to čvrsta volja. I to je ono, što je najviše vredno: moralna strana sokolskog uzgoja slavila je baš kod sokolskih žena jedan od svojih najvećih trijumfa.

Slovenski gosti su bili reprezentovani na trećem glavnom danu i po Savezu ruskih sokolskih društava za granicama. Kolika je šteta, da nismo ni na ovom velikom, svestrano važnom i značajnom sokolskom prazniku pozdravili i zastupstvo one prave slovenske Rusije, majke Slovenstva. Tada ne bi bila Rusija reprezentovana samo sa 64 članice i 136 članova, nego bi bio nastup sigurno mnogobrojniji. Članice zagraničnih Rusa odvežbale su zadovoljivo vežbe br. Tota sa žutim šerpama uz muziku pokojnog br. Karla Pospisila. Ove vežbe bile su sastavljene za I ruski svesokolski slet, koji je bio već sazvan za 1914 godinu u Petrograd, ali se zbog rata nije održao. Ruske sestre su ipak, obzirom na veliko rastojanje pojedinih društava te radi nemogućnosti jedinstvenog uvežbavanja, te svoje vežbe izvele s dobrim uspehom. Ruski Sokoli vežbali su tri sastava vežbi s kopljima. Već 1926 godine sveruski sokolski kongres zaključio je da mora članstvo svuda i uvek vežbati samo vežbe s kopljima, sve dok ne bude opet spašena njihova otadžbina. Iako je taj zaključak možda iz propagandističkih razloga pravilan, iz sokolsko-metodističkih nikako nije ispravan, jer postoji na taj način ruski nastupi suviše jednolični i jednostrani.

Izvedba ovih vežaba bila je po našem mišljenju slabija od ruskih sestara, što se tiče skladnosti. Razume se, da je baš s kopljima, koja spadaju u razred dugih sprava, veoma teško postići što veću skladnost. Braća Rusi otišli su posle odvežbanja pevajući sa sletišta, da na taj način pokažu njihov duboki smisao za lepo pevanje među maršem. To moramo svakako podvući te preporučiti i svim našim vežbačima, da mnogo više gaje pevanje sokolskih i junačkih pesama po vežbaonicama i letnjim vežbalištima.

Posle Rusa nastupilo je 20 pitomaca španjolske vojničke gimnastičke škole iz Toleda. Najpre su pokazali u obliku, uobičajenom i kod čl. vojske, po satno vežbanje ujutro, onda su vežbali dosta lepo jednostavne proste vežbe, vežbe na spravama i preskoke preko nekoliko sprava. Posetioci na tribinama veoma su ih srdačno pozdravili, videvši, da se i u Španjolskoj sprema temelj za neke vrste romansku sokolsku organizaciju.

Veoma krasan uspeh postigli su daljnji gosti, uzorni odo Saveza češkoslovačkog Sokolstva u Americi pod vodstvom saveznog načelnika brata Jelineka. Četa od 90 vežbača i vežbačica izvela je najpre u lepom sastavu nekoliko indijanskih kretnji, prelazila je onda nakon lakih vežbi na teži sastav, a konačno nam je pokazala u četvrtom odeljenju najteže proste vežbe s velikim uspehom. I braća i sestre potpuno su zaslužili ogromnu pohvalu gledalaca. Posle četvrte vežbe, cela je četa, uz muzičku pratnju na melodiju poznate slovenske pesme »Zašto sam Sloven«, izvela još nekoliko krasnih piramida. Uspeh braće s one strane mora bio je na celoj crti vanredan, ne samo po telovežbenoj, nego i po moralnoj strani, te je opet duboko vezao češkoslovačku braću iz Amerike uz otadžbinu u starom svetu.

Posle gostiju nastupilo je oko 4590 starije braće u svojim istorijskim prostim vežbama, koje su s isto tako velikim uspehom odvežbali kao i na II sletskom glavnom danu. Isto tako vežbanje odabranih, boljih vežbača, s čunjevima u 96 krugova bilo je ponovan dokaz ne samo istrajnosti i volje kod svake pojedinke, nego i dokaz sposobnosti kompozitorke ovih vežbi, sestre Burgrove-Dubove. Kako u nedelju, tako su i ovog dana sestre postigle najbolji uspeh.

Nakon sletskih vežbi izvedena je po sedmi put sletska svečana igra »Tiršev san«.

Četvrti i poslednji sletski dan

Sreda 6 jula

Povorka

Kao sastavni deo svakog dosadašnjeg svesokolskog sleta izvršena je manifestacijska povorka i poklon Sokolstva zlatnom slovenskom Pragu. Ove sokolske povorke bile su, takorekuc, spoljašnji izraz sokolske snage na praškim ulicama, te su pored svoje tradicionalne svečanosti imale i ogroman propagandistički karakter. Mnogi su prosudivali, iako pogrešno, sokolsku snagu samo po brojevima, koje je moglo da istupi u povorci ne obzirajući se kod toga na odlične vežbe na sletištu, kod utakmica i t. d. Ovogodišnji svesokolski slet, kako je nadmašio po broju vežbača i vežbačica sve dosadašnje, tako je premašio i po broju manifestanata sve dosadašnje sokolske povorke kroz Prag. Još nikada nije korakalo praškim ulicama jedna sokolska armija od preko 64.000 lica, i to u najtežim privrednoj krizi, kad je morala izostati zbog nestašice sredstava velika množina Sokolova i Sokolice. U normalnim prilikama, na sletu bi se bilo skupilo još mnogo više sveta, broj članstva u povorci bio bi još veći.

Put, određen za povorku čitavog Sokolstva bio je zaposednut od gledalaca već u ranim jutarnjim časovima. Na osnovu novog nacrta sakupljanja, Sokolstvo se je počelo da sakuplja tek posle 7 časova ujutro, na određenim mestima, a mnogo je bilo župa, koje su imale određeno zbornu vreme sat, pa i dva posle početka povorke. Bez toga bi moralo članstvo uzalud čekati na sabiralištu, a ovako se je lepo odmaralo u svojim konačnim mestima te je sveže moglo da nastupi u povorci. Time se je mnogo prištedilo na vremenu i na članskoj snazi. Ali gledaoci, oni su morali zauzeti svoja mesta bezuslovno što ranije. Mnogo pre 7 časova ujutro, od sokolskog doma u Sokolskoj ulici, gde je počela povorka pa sve preko Vaclavskog trga i ostalih ulica do Staromesnog trga bio je zaustavljen svaki saobraćaj, a policija sa sokolskim redateljima počela je da drži u sredini ulica prosti put za povorku. Špalir općinstva postajao je od časa do časa sve jači i jači a i pritisak mase na redatelje. Najopasnija je bila svakako situacija kod Narodnog muzeja, dalje kod Narodnog pozorišta i oko Karlovog mosta, gde su ulice najuže. Međutim bilo je dovoljno mesta na samom Staromesnom trgu, gde je bilo ispred gradske kuće postavljena za časne goste jedna ukrašena tribina, a za pre-

zidenta republike rezervirano mesto na balkonu gradske kuće. Protiv običaja na prošlim sletovima, da bi se članstvo sakupilo na spomenutom trgu, ove godine je bilo određeno da sve Sokolstvo prode posle defileja pred prezidentom, odmah dalje, da se ne bi na taj način nepotrebno kočila velika povorka.

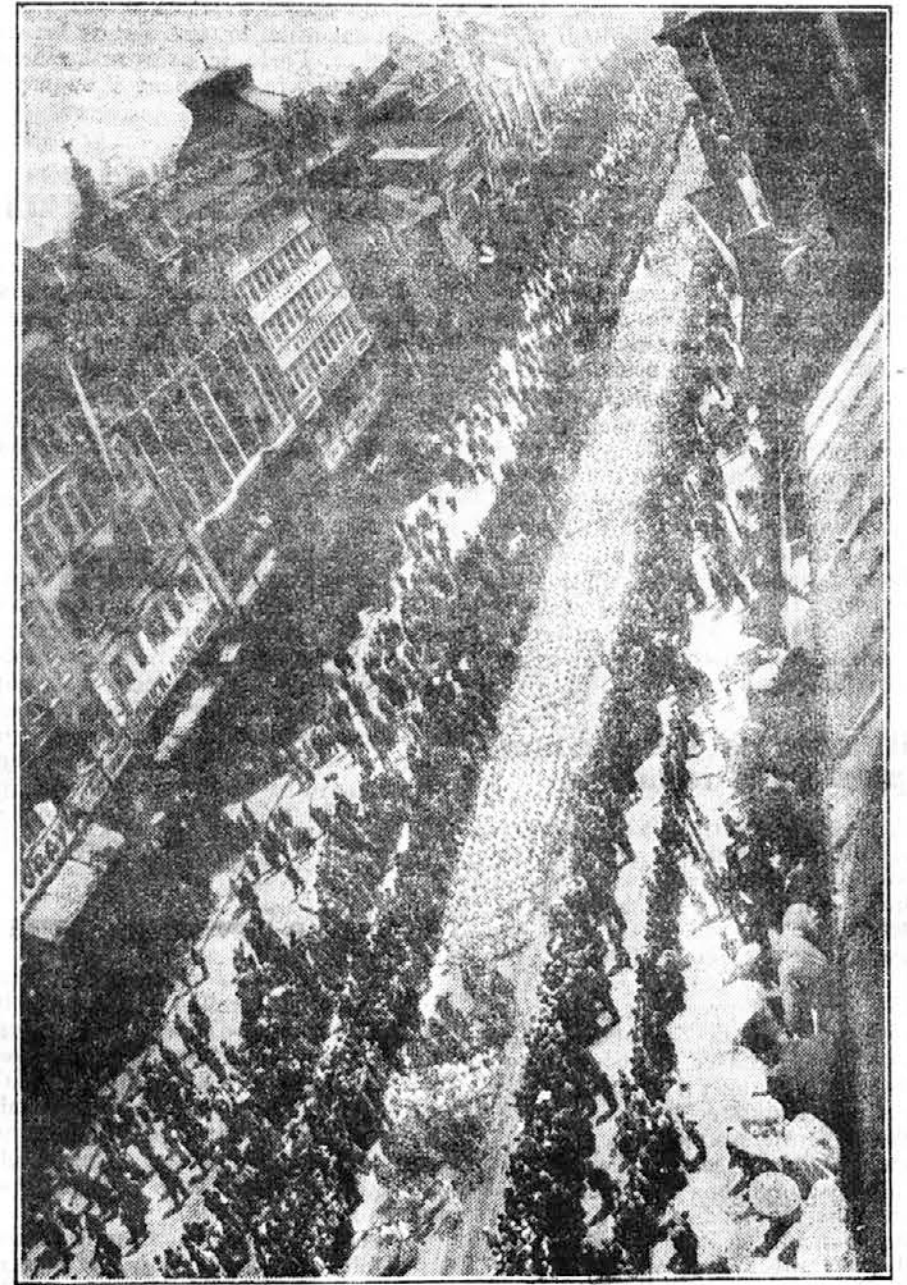
Početak povorke bio je određen za 9 časova pred podne na IV glavni sletski dan. Razume se samo po sebi, da je bilo Sokolstvo i ovaj put sasvim tačno. Brat savezni načelnik Heler dao je tačno u devet časova trubaču znak da zatraži stari sokolski signal: Napred, napred, natrag ni korak! U istom trenu, kad je dan taj signal, već je data i zapovest za početak povorke, kojoj je na čelu jašio br. načelnik Heler uz pratnju br. Milera. Njima je sledio zastavnik s državnim zastavom češkoslovačkom, a onda jedna između mnogih sokolskih muzika. Za njom po redu išla su izaslanstva tuda, neslovenskih gostiju iz Engleske, Belgije, Estonske, Finske, Francuske, Holandije, Litve, Lotije, Rumunije i Španije. Gledaoci počeli su da pozdravljaju inostrane goste iskrenim poklicima »Na zdare«. Ali kad su posle neslovenskih gostiju sledili češkoslovački Sokoli iz daljnje Amerike, počelo je burno klicanje, mahanje zastavicama, maramicama, bura oduševljenja. Posle Američana korakli su u povorci oni Sloveni, čije telesnougovojne organizacije nisu još ma iz kojih razloga učlanjene u SSS. Ta oni su bili isto tako i naši gosti. Videli smo dosta jak odo bugarskih Junaka i Junakinja, onda poljske Sokole iz češkoslovačke republike, dalje Lužičke Srbe u narodnim nošnjama i sokolskim odorama, a iza njih ukrajinske sokolske čete.

Na čelu Saveza Slovenskog Sokolstva stupalo je, iza zamenika načelnika br. Šmiržaka, predsedništvo saveza s poslevođećim potstarešinom br. Zamčjskim, dr. Bukovskim, Ganglom, Paunkovićem i Viničukom na čelu. Odmah iza starješinstva sledio je veoma silan odred Jugoslovena, koji su bili uopšte na sletu u Pragu pored Češkoslovačka najbrojnije zastupani. Po našem računu, Jugoslovena je bilo u povorci oko 4000, od toga 2582 člana u svečanij odori, te oko 1500 članica delomično u odorama, delomično u krasnim nacionalnim nošnjama iz sviju krajeva naše lepe otadžbine. Na čelu jugoslovenskog dela povorke išao je savezni načelnik br. Bajželj, iza njega

savezni tehnički odbor i izvršni odbor, a posle njih sve sokolske župe, najpre članstvo, onda članice, po abecednom redu. Kad je došao jugoslovenski odred među masu gledalaca, poklicima i pozdravljanju nije bilo kraja. Imali smo prilike da vidimo, kako su ljudi pružali Jugoslovenima ruke, da se s njima rukuju, što naravno brzi tempo povorke, koja je bila preračunata, da će trajati preko 4 časa, nije dopuštao. Posle Jugoslovena korakali su Poljaci u broju od preko 350, a za njima su stupali Rusi, udruženi u njihovom zagraničnom savezu. Kao poslednja, ČOS je zauzela najveće učešće u povorci. Dok su međutim svi gosti i s našim jugoslovenskim Sokolstvom brojili 6494 lica, češkoslovačkog Sokolstva bilo je u povorci 35.640 članova u odori sa 732 zastava i 69 muzika sa 2268 članova, većinom su bile sokolske kapele. Članica je stupalo u povorci 18.976 sa 157 zastava i 16 muzika. Sokolske konjice, na kraju povorke bilo je 872 članova i članica s vlastitim trubačima. Povorka je dakle imala svega 63.972 lica, što predstavlja jednu veoma snažnu sokolsku armiju.

Mogao bi neko da primeti, da je povorka u Pragu bila kao i svaka druga povorka, koju priređuju Sokoli, samo što je ova bila veća, i po broju učesnika i po broju gledalaca. Takova bi primetba međutim bila skroz neosnovana, a i zlobna. Povorka poslednjeg dana IX svesokolskog sleta jedan je jedinstveni prizor, koji se ne može da uporedi ni s povorkama sviju prijašnjih sletova, a niti je Prag ikada još doživio slične manifestacije, a ni jedan drugi slovenski pa ni ostali gradovi na svetu.

Napisali smo već, da su se počeli ljudi sakupljati po ulicama, koje su bile određene za povorku, od najranijih časova. Tako je ta opšta mobilizacija Praga počela već u 6 sati a nije prestala ni do početka same povorke, jer su još uvek dolazile nove skupine, koje su htele da vide ogromnu povorku. Inter-

Povorka prolazi Vaclavskim trgom

Jugoslovenske Sokolice u povorci

santna je bila slika, kako te skupine dolaze na ulice s lestvama, malim sandučićima, stolicama i svim mogućim sredstvima, samo da se mogu uzdignuti nad glave ostalih gledalaca. Svi krovovi automobila, sve kućice javnih telefona, stabla, kandelabri, sve je bilo zauzeto od oduševljenih posmatrača povorke. A što tek da kažemo o velikim palatama na Vaclavskom trgu? Ne samo balkoni, krovovi, dimnjaci, i svi ostali delovi zgrada, gde je ma na koji način još moguće da se stane, sedne ili čučne, sve je bilo prosto zauzeto od muškog i ženskog sveta. Svi hoće da vide impozantnu sokolsku povorku. A mislite li pak, da je sva ova masa čutke gledala sokolske armije i da su opet ove čutke stupale praškim ulicama. Ovaka, opšta mobilizacija čitavog naroda osim onog sličnog najzagriženijeg dela protivnika Sokolstva, bila je obuzeta pravim delirijem oduševljenja. Možemo da kažemo, da je u Pragu za vreme povorke Sokolstvo pozdravljao sav narod, a Sokolstvo opet narod. Sve je to bilo kao jedno telo, jedna duša, jedno srce, koje je vezivala jedna misao, jedan osećaj, jednaka radost, oduševljenje, zanos, opojnost.

Praška sokolska povorka je belodani dokaz sjajne sokolske pobede, koju nije moguće opisati rečima. Jedino učesnici mogli su da osećaju njenu veličinu i lepotu; njima će ona ostati zapisana u srcu za čitavog života.

Na Staromesnom trgu izvršen je velik defile sviju sokolskih odreda pred predstavnicima Medunarodne gimnastičke unije, zastupnicima tudašnjih gimnastičkih udruženja, celokupnom diplomacijom, reprezentacijama Praga, Pariza, Beograda, Zagreba, Ljubljane i mnogo drugih slovenskih gradova, vojnim delegacijama Jugoslavije i Rumunije, izaslanstvom jugoslovenske Narodne skupštine i t. d. i t. d. Između ostalih ličnosti videli smo tu i primatora praških gradova dr. Baxu.

S balkona gradske kuće promatrao je povorku prezident republike brat Masarik, u pratnji predsednika skupštine Malipetra i pretsednika senata dr. Soukupa. Sedi prezident, veselo, nasmejan, pun mladenačkog života i vedrine istrajno je i bez vidnog umora

posmatrao celu prekrasnu povorku koja je trajala preko četiri sata i koja je dubokim poštovanjem prolazila ispred tribine. I dok su članovi defilovali u strogoj koraku uz pratnju muziku, Sokolice nisu mogle a da ne dadu oduška svom unutarnjem raspoloženju. Nebo se je prelomilo od oduševljenja i burnog klicanja bratu prezidentu. Sav taj ogromni šaroliki, živi cvetnjak oduševljenih Sokola, Sokolice i gledalaca, složio se je u jedinstvenoj misli, jedinstvenoj želji i pokliku u čast velikom mužu i velikom bratu Masariku.

Po dovršenoj povorci, brat prezident je napustio svoju ložu na balkonu, pohitao u Grad da ga posle ručka opet vidimo na sletištu.

Povorka bila je nešto jedinstvenoga. Mnogo je Sokola, koji su videli i doživeli nekoliko svesokolskih sletova u Pragu u preratno i posleratno doba, ali nikada još nije Prag doživio jednu ovako oduševljenu manifestaciju slovenske svesti i snage, kao na IX jubilarnom svesokolskom sletu. Šta bi kazao naš obožavani osnivač Tirš, kada bi mogao sam da posmatra veličanstveni napredak sokolske misli, sokolske organizacije, discipline i rada?!

Vežbe vojske

Slika sletišta bila je četvrtog dana, po svojim tribinama, ista kao i prošlih dana, s tom razlikom, što se je opazilo, da je sokolska članska tribina mnogo šarenija. Tog dana, naime, nisu Sokoli imali da nastupe, već su i oni bili posmatrači javnih vežbi češkoslovačke, jugoslovenske i rumunske vojske. Po garderobama, koje su prošlih dana bile određene za sokolsko članstvo, čekali su vojnici praškog garnizona da nastupe.

Pošto je veličanstvena povorka završena tek nekoliko minuta pre 14 časova i kako su malo zatim počeli nastupi vojske na sletištu, nastao je pravi juriš na tramvaje i automobile, koji nisu mogli, za tako kratko vreme, da prenesu na sletišta toliko mnoštvo sveta. S tog razloga opazilo se je jedno ogromno mnoštvo naroda, koje se, pe-

šice, sve više približavalo sletištu. Već četvrt časa pre samog početka javne vežbe bile su sve tribine potpuno zauzete. Kažu, da je bilo i na četvrti dan prisutnih preko 200 tisuća gledalaca. To je i razumljivo, kad se zna, da se nastup jedne čitave divizije i pored toga još jednog jakog odreda jugoslovenskih i rumunskih vojnika ne vidi svaki dan. Zato su se svi požurili, da stignu blagovremeno na vežbalište.

Još pre dolaska najvišeg komandanta češkoslovačke vojske, brata prezidenta Masarika, koji je stigao na sletišta pre 15 časova, vojska je izvršila veoma lep nastup i to tako, da su sredinu ispred glavne tribine zauzeli, na desnom krilu, Jugosloveni, na levom Rumuni a četiri češkoslovačka puka postavili su se desno i levo od gostiju. Artiljerijski puk Jana Žižke zauzeo je mesto u sredini pozadine, a još dalje, na kraju vežbališta, bila je biciklistička četa i jedan eskadron draguna. Jugoslovenski odred, koji je brojio oko 300 lica, sastojao se iz čete pitomaca Niže vojne akademije, čete Pomorske podoficirske škole te vojne muzike, sve pod komandom br. pukovnika Živanovića. Rumunskom vojnom deputacijom komandovao je pukovnik Badulesku, generalni direktor vojničke gimnastičke škole u Bukareštu, a ceo odred bio je sastavljen iz omladinske vojničke muzike od oko 80 lica, te iz desetina 15 raznih rodova oružja. Rumunski vojnici nastupili su u paradnim uniformama, što je spram jednostavnih uniforma Češkoslovačka pa i Jugoslovena dalo toj skupini mnogo više odražaja. Čitavom sakupljenom vojnom silom komandovao je komandant mesta divizijski general br. Vladimir Klecanda. Čim je na sletišta došao prezident republike, u pratnji ministra CSR za odbranu dr. Viskovskog i načelnika glavnog štaba jugoslovenske vojske generala Milovanovića, sva im je vojska odala zdrav, a muzika je otvirala najpre češkoslovačku, onda rumunsku i jugoslovensku državnu himnu. Po otviraњу držav. himni, klicanju sedome prezidentu i vojski nije bilo ni konca ni kraja. Međutim je čitava vojska napuštala sletišta, da napravi mesto za javne nastupe pojedinih vojnih formacija.

Kao prva tačka programa bio je nastup 28 pešadijskog puka Tirša i Fignera s odabranim vojnicima, koji su nastupili u vežbama s puškama s taktičkim bodovima. Ceo puk stupio najpre do sredine vežbališta, a nakon razlaza pojedinih grupa na sve strane, započele su osnovne vežbe borenja s noževima, koje su pokazale posmatračima javne vežbe čitav jedan sistem ove borbe. Svi su vojnici izvršili svoju zadaću veoma časno i tačno te pokazali u izvođenju retku preciznost i razumevanje. Kod tih vežaba mogli smo opet da vidimo visoku kakvoću Tirševog telovežbačkog sistema, kojeg je češkoslovačka vojska potpuno usvojila. Ceo puk je posle krasno izvedenih vežbi uz burno klicanje i oduševljenje odlazio kroz stranska izlazna vrata, pozdravljen od tisuća i tisuća gledalaca.

Sledio je vanredno posređen nastup jugoslovenske vojske. Kroz srednja ulazna vrata stupio je na sletišta jugoslovenski odred pod vodstvom pukovnika br. Živanovića, a pod tehničkim vodstvom profesora Pomorske vojne akademije brata Ivana Kovača, koji je najpre izveo proste vežbe, sastavljene od brata Kovača uz poznati motiv: Hej trubaču, s bojne Drine. Izvedba je bila odlična, precizna i sve kretnje tako istovremene, da su proste vežbe naših vojnika ostavile na gledaocima neopisivi utisak. Proste vežbe izvodili su istovremeno na desnom krilu pitomci akademije, u sredini pešadijska podoficirska škola s puškama, a na levom krilu mornarica, svaki odred po 80 momaka. Posle ovih vežaba, svi su odredi izvodili raznolikosti iz lake atletike, prostih vežaba bez puške, bacanja lopte, vučenju užeta, bacanju mornara u vis iz ponjave i t. d. I ta četvrtina časa odvežbana je veoma dobro. Nakon toga opet su se sredili sva tri odreda u jednu celinu, te po kratkom maršu, uz nekoliko brzih kretnja, napravili najpre monogram prezidenta republike, veliko slovo M, a posle toga monogram Nj. Vel. kralja Jugoslavije, veliki A I. Taj njihov čin izazvao je među gledaocima gromko odobravanje i klicanje Jugoslaviji i njenom vladaru, što je bilo opet jedan od mnoštva dokaza, kakvo prijateljsvo vlada između obiju bratskih slovenskih naroda. Posle dovršene, odlično odvežbane svoje tačke, jugoslovenski vojnički odred napustio je sletišta uz ogromno odobravanje i klicanje sto tisuća. A na glavnoj tribini mogli su se vojni atašiji raznih evropskih država uveriti, da zbilja vlada između vojsaka Čehoslovačke i Jugoslavije jedan ne samo prijateljski, nego šta više, potpuno bratski odnošaji i ljubav.

Odred rumunske vojske nastupio je pod vodstvom pukovnika Baduleska sa zastavom i vlastitom muzikom. Najpre su vojnici izveli proste vežbe s puškama, a oni od garde istovremeno vežbe sa sabljama. Vežbe same nisu bile teške te su se u tom pogledu znatno razlikovale od veoma napornih prostih vežbi jugoslovenske vojske. Kao drugi deo svog nastupa, rumunski su vojnici uz pratnju muzike odigrali nekoliko nacionalnih kola, koja su u mnogočem slična jugoslovenskim. Prvo kolo zaigrano je u jednom velikom krugu, a ostala u dva sporedna manja kruga. Publiku je s velikim zanimanjem pratila igranje gostiju te ih je na svršetku nagradila s pljeskanjem i odobravanjem. Konačno su Rumuni po kratkom sakupljanju izveli veoma lep monogram T. G. M. (Toma G. Masarik) i posle C II (Karol II). Dok su Jugosloveni oba svoja monograma izveli u klečećem stavu, Rumuni su sasvim polegli na tlo i time je njihov monogram došao više do izražaja, iako je jugoslovenska vojska i tu vežbu izvela mnogo bolje i preciznije. Općinstvo bilo je i s nastupom Rumuna veoma zadovoljno.

Naredna tačka bio je nastup odreda sviju čehoslovačkih divizija i brdskih brigada. Svakako moramo ovu tačku smatrati kao jednu od najodličnijih od celog vojničkog nastupa, pošto smo baš u izvedbi pojedinih grupa videli, kako je Tiršev sistem ušao u praktični vojnički život čehoslovačke vojske. Ovim se vide plodovi rada brata dr. Jindre Vanička i njegovog naslednika br. dr. Miroslava Klingera u ministarstvu narodne odbrane. Pod vodstvom spomenute braće jedno čitavo odeljenje vojnog ministarstva započelo je već odmah posle prevrata primenom sokolskog sustava u vojsci. I ti plodovi odlično su se sada videli kod nastupa divizija i brdskih brigada. U jedan mah celo vežbalište promenilo se u jednu veliku vežbaonicu, gde su nam pojedine grupe pokazale sve one vežbe iz Tirševog sustava, koje su potrebne da svaki pojedini vojničar postigne pružnost tela, isticajnost za pojedine i teže pokrete, za različite igre s loptom, sitnim spravama, puškom i t. d. Jedna je divizija izvela oko celog vežbališta ustrajno trčanje, druga opet trku preko različitih prepreka vojničkog značaja, kao raznih barijera, zidova, kosih površina i t. d. U trećoj diviziji vežbali su vojnici elemente prostih vežbi, u narednoj opet odbojku, onda hazenu, bacanje lopte u koš, bacanje ručnih granata, vozačenje na dvokolima, prenašanje ranjenika, hrvanje i t. d. U sredini vežbališta pitomci su vežbali krasne proste vežbe. Jednom reči, ovaj nastup odreda divizija i brigada bio je veoma sistematska slika Tirševog sustava u čehoslovačkoj vojsci.

Daljnja tačka, nastup vojničke konjanike škole iz Pardubice, pokazao je gledaocima sistematski rad u spomenutoj školi, gde se maha svaki pojedinac tako da priču jahanju, da mu baš njegova izvežbanost može da najbolje posluži u svakom slučaju za vreme rata. Ali ne samo to; kod ovih vežbi mora se postići takova sprtnost i pružnost, da u raznim prilikama vojničar zna kako će najbolje upotrebiti sve svoje znanje. Pardubička je škola najpre izvela pojedine elemente svojeg programa vežbanja, počevši s najlakšim i postepeno prelazeći k najopasnijim i najtežim vežbama.

Nakon toga izveo je celi eskadron kočauku džigitovku veoma lepo i s punim uspehom.

Sasvim je razumljivo, da kada je već pokazala pešadija i konjanstvo svoje znanje, nije smela da zaostane ni artiljerija. Celokupan topnički puk Jana Žižke nastupio je u sastavu od četiri baterije po četiri topa te je krasno, u lakom kasu izveo svoju kvadrilju na veliku radost gledalaca. Zaista su ove četiri baterije izvele svoju zadaću s takovim pokrićem i ravnanjem pojedinih topova, da smo se ovom retkome i tačnome vežbanju morali upravo da čudimo. Vežbanje kvadrilje čini se inače na prvi pogled jednostavno i lako, a to naročito iz visokih tribina, gde se je uopšte ceo puk s topovima pričinjao kao dečja igra. Ali ako se pomisli, da su za svaki top zapregnuta tri para konja te da tvore s topom jednu veoma pružnu celinu, s kojom je vrlo teško držati ravnanje, onda moramo nastup vrlih topdžija da, toplo pozdravimo, jer su svoju vežbu izveli krasno. Ova briljantna kvadrilja ostaće svakako u dugom sećanju svakom učesniku četvrtog sletskog dana.

Po odlasku topništva nastupilo je k sokolima s kopljima na konjima 300 Sokola, koji su bili razdeljeni u tri eskadrona po 100 braće. Prva eskadrona imala je na kopljima bele, druga modre a treća crvene zastave, što je davalo celome nastupu naročitu živost. Sokolski su konjanici najpre izveli u tri kruga različne rajalne vežbe s konjima te su u ravnanju pokazali jednu veoma veliku spremu. Kako je svaki eskadron imao po tri voda, rajalno jahanje polako se razvilo i porazdelilo na vodove i vodovi su onda izveli i konačni nastup k prostim vežbama. Relativno dobro nazmeštenje konja u širinu i dubinu, općenito dobro pokriće i ravnanje, sve je to oduševilo publiku. Najpre su konjanici srednjeg eskadrona izveli svoje vežbe, a docnije im se pripojio desni a zatim i levi eskadron, te su tada svi vežbali proste vežbe s kopljima veoma lepo pogotovo kad se zna, da se vrlo teško može svih 300 konja tako da umiri, da se ne bi micali i time narušavali osnovni razmeštaj vežbača. Po izvedbi, svi su sokolski konjanici defilovali pred glavnom tribinom, pozdravljajući pri tom brata prezidenta. Nakon defileja u trku napustili su vežbalište.

Sletška vojnička scena na ovom sletu nije imala naročitog smisla da bi pokazala nešto iz vojničkog života, služeći se pri tome raznim bojnim momentima, nego je bila sastavljena tako, da je gledaocima u kratko, s prostim vežbama ČOS za 1912 godinu, pokazala, kako je sokolska misao već pre rata imala jakog uticaja na čehskog čoveka, a naročito na one rodoljube, koji su u ratu osnovali čehoslovačke legije dobrovoljaca, i to u Rusiji, Francuskoj i Italiji. Na sletišta je ulazilo ukupno 64 vežbača. Od tih 16 članova matičnog društva Praškog Sokola u sokolskim vežbama odelima odvežbalo je uz pratnju sletске muzike prvi deo prostih vežbi za članstvo ČOS za VI svesokolski slet u Pragu. Drugi deo ovih vežbi izveli su francuski, treći deo ruski, a četvrti deo italijanski legionari, razume se svako odeljenje u svojoj uniformi. Posle četvrtog dela, sva četiri odreda izvela su uspešno u sredini stadiona još i peti deo vežbe te su nakon toga ostavili vežbalište. Publiku je veoma dobro razumela simboliku ovih vežbi te je sa simpatijom i odobravanjem pratila junacke bore pri izvedanju njihovih vežbi, a na koncu ih je nagradila s gromovitim pljeskanjem i klicanjem. Vežbe ovog odeljenja dakako nisu pokazale ništa novoga, ali su ipak spadale u okvir vojničkih vežbi baš radi njihove simbolike.

Jedna nova stvar pak bilo je vežbanje jednog dela praške posade s puškama bez muzike i bez davanja ma kojih znakova. Oko 2000 vojnika zauzelo je po kratkom rajalnom nastupu svoja određena mesta, te je na dani znak počelo vežbanje. Sam nastup izveden je precizno i dobro, a i vežbe uz tiho brojanje svakog jedinca, bile su odvežbane savršeno. Vrednost prostih vežbi je bila svakako visoka. U prvom delu bili su prikazani elementi vežbanja s puškom, u drugom vojnici su već pokazali primere ovih pokreta za vojničku službu, a u trećem delu kompozicija proste vežbe je obuhvatala same pokrete rukovanja s puškom u ratu.

Uz gromko odobravanje publike, vojnici su stvorili na krilima vežbališta dve velike skupine po dva bataljona te pričekali, dok nije opet nastupila i sva ostala vojska kroz glavni ulaz, da još jedanput pozdravi svog najvišeg zapovednika te izvede svečani defile ispred njegove lože. U kratko vreme opet je cela divizija i s jugoslovenskim i rumunskim gostima započela celo vežbalište kao na početku javnih vežbi, te ponovo iskazala čast bratu prezidentu republike kao najvišem zapovedniku čehoslovačke vojske. U tom trenu dignuo se i prezident, te je jasnim glasom putem mikrofona pozdravio vojnike rečima: Dobro ste to izveli Na zdar, vojnici! Trokratni »Zdar« zapovednika divizije i jednokratni »Zdar« iz ustiju svih

vojnika bio je odgovor sedome prezidentu...

Medutim već su raspoređeni vojnici u paradnoj formaciji, da izvrše defile. Još nekoliko zapovedni i onda počne muzika. Idu Jugosloveni paradnim korakom, da kao prvi počaste brata prezidenta. Defile naših vojnika bio je odličan. Isto tako su i Rumuni dobro defilovali, iako oni drže posve drugačiji korak od naše i čehoslovačke vojske. Opazili smo naime, da vojske Mate antante imaju svaka svoj posebni korak, a najbliži je sokolskome, vežbačkom, svakako češki. Posle gostiju, defilovala su četiri pešadijska puka s 28 puškom Tirša i Fignera na čelu, onda je sledilo konjanstvo i topništvo te odeljenje biciklista. Ovaj defile, posmatran sa visoke glavne tribine bio je nešto vanredno lepoga, baš radi krasne i precizne izvedbe svih kretnja i samog marša. Besprekorno ravnanje i pokrivanje pojedinih odeljenja, čak celih bataljona, i lepo sreden mimohod topničkog puka s krasno uravnanim topovima, ostavio je na sve gledaoce nezaboravan utisak. Po tome se ujedno videlo, da i Čehoslovačka, kao i njeni saveznici, ima jednu dobro izvežbanu i predanu vojsku, na koju se može da pouzda kao i na pobratimsko joj Sokolstvo. Ova saradnja Sokolstva i vojske vidi se najizrazitije kod braće Čehoslovačka, iako ni kod nas Jugoslovena kontakti među Sokolstvom i vojskom nisu više tako retki kao svojevremeno. Što više, to bolje za nas!

Posle odlaska vojske sa stadiona napustio je i brat prezident svoju ložu i zadržavši se kratko u svom salonu, sišao je s tribine na cestu i uzjahavši na konja s velikom suitoom ostavio sletišta, da jašeći napravi još mali izlet u okolicu Praga. Time je br. Masarik, iako već u dubokoj starosti, pokazao divnu svoju isticajnost i energiju. Pre podne naime promatrao je preko četiri časa velebnu povorku Sokolstva, odmah iza toga stigao je na sletišta, gde je skoro tri časa i po promatrao vežbanje vojske, a onda, da se nije odmorio, pošao je na svoju redovitu dnevnu šetnju na konju u okolicu Praga. Razume se, da je nepregledno mnoštvo naroda oduševljeno pozdravljalo svog ljubljenog prezidenta kad je napuštao sletišta.

Na stadionu je pak u to vreme bio još jedanput objavljen preko sletskog radija rezultat sviju sokolskih utakmica, i to za članove i članice.

Konačno je po osmi i poslednji put izvedena sletska svečana scena »Tiršev san«, koja je bila kao i svakog puta izvedena savršeno i imponantno. I kad su se čuli poslednji akordi krasnog zaključnog marša scene kompozicije brata Ladislava Prokopa, onda su se poslednji put za vežbačima i vežbačicama zatvorila široka ulazna vrata u stadion. IX svesokolski slet bio je završen... Živeo deseti svesokolski slet 1938 godine!

Zdravo! Na zdar! Czoem! Bud zdrav!

Utakmice Saveza Slovensko Sokolstvo

U Pragu održane su u okviru velikog i nezaboravnog IX svesokolskog sleta utakmice Saveza »Slovensko Sokolstvo«, u kojima su se natekali i izabrani pojedinci i odeljenja Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

POJEDINCI ZA PRVENSTVO

Utakmica pojedinaca i pojedinki za prvenstvo Saveza »Slovensko Sokolstvo« održana je 1 jula na vojničkom vežbalištu kraj sletišta i u dvorani za utakmice tog vojničkog vežbališta. Utakmice članova vodili su braća iz muškog načelnništva ČOS, a članice sestre iz ženskog načelnništva ČOS.

ČLANOVI

su se takmičili u 17 vežbi: zadana i slobodna vežba na ručama, preči, krugovima, konju s hvataljkama; dva preskoka konja uzduž; skakanje u visinu, u daljinu, s motkom; zadana i slobodna prosta vežba; penjanje konopom 7 m dužine; trčanje 100 m; bacanje kugle levom pa desnom rukom.

Za slovensko prvenstvo članova prijavilo se 15 takmičara, i to po dva Jugoslovenin i Poljaka, jedan Američanin i 10 Čehoslovaka. Naši predstavnici bili su slabi, jedan pak najslabiji od svih takmičara ovog prvenstva, pa tako na ovim utakmicama nije došla do izražaja vrednost naših najboljih vežbača.

Rezultati utakmice članova:

1. Jan Gajdoš (Brno I, župa Machalova) bodova 1977, dakle 96-44 posto.
2. Jindrich Tintera (Praha VII, župa Podbelohorska) 1799, 87-75 posto.
3. Alois Hudec (Brno I, župa Machalova) 1797, 87-65 posto.
4. Stanislav Nastoupil (Bratislava IV, župa Masarykova) 1756, 85-65 posto.
5. Jan Sladek (Bratislava IV, župa Masarykova) 1469, 71-65 posto.
6. František Hospodka (Njemecki Brod, župa Havličkova) 1454.
7. Jan Tobiasš (Mlada Boleslav, župa Fügnerova) 1453.
8. Bedrich Šupčík (Praha Nusle, župa Pražka) 1384.
9. Jan Mrkvička (Kralupy na Vltavi, župa Podripska) 1363.
10. Janko Pristov (Jesenice, župa Kranj) 1284 bodova dakle 62-63 posto.
11. Jan Brückner (Njemecki Brod, župa Havličkova) 1258.
12. Theodor Dolovy (Zwiazek Towarzystw Gimnastycznych Sokol u Polsce) 1224.
13. Edmund Kosman (Zwiazek Towarzystw Gimnastycznych Sokol u Polsce) 1211.
14. Oldrich Kudrnovsky (Sokol Slavsky, Američka Obec Sokolska) 1151.
15. Stjepan Boltžar (Zagreb II, župa Zagreb) 969, dakle 47-27 posto.

Propisane vežbe takmičara za slovensko prvenstvo bile su iste kao i one za olimpijske utakmice u Los Andelesu, a čitav program takmičenja mnogo teži i potpuniji od onoga za Los Andeles. Tim uslovima mnogi od takmičara nisu bili dorasli, pa su tako bile vrlo česte ocene s nulom.

Izvršni su bili Gajdoš, Tintera i Hudec. Ali jedino Gajdoš majstor besprekorno spremljen i sabran. Tintera je dobio 0 za propisanu vežbu na

konju u šir s hvataljkama, a Hudec, svetski prvak iz Pariza, prilično je slab u atletici a i na konju s hvataljkama (od 150 mogućih dobio je za slobodnu vežbu 135). Nastupio je izjednačen vežbač, nije dobio 0, ali se nije ni naročito isticao doteranim vežbanjem. Sladek ima dve nule, na ručama i na preči za zadane vežbe, Hospodka također dve: zadana na konju s hvataljkama i u skakanju u daljinu. Tabiaš ima nule na preči i na konju s hvataljkama, Šupčík na preči, konju, u propisanom prostoj vežbi i u skakanju u daljinu.

Naš Pristov ima ove ocene: zadana vežba na ručama 0; slobodna na ručama za sastav 61 (od 100), za izvedbu 38 (od 50), dakle 129 od 150 mogućih. Na preči: zadana 87, slobodna 97 + 45, dakle 142. Na krugovima: zadana 84, slobodna (84 + 43) 127. Konj u šir s hvataljkama: zadana 0, slobodna (81 + 40) 121. Preskok konja uzduž: prvi skok 0, drugi 68; zadana prosta vežba 92 (od 100 mogućih), skok u visinu 100, slobodna prosta vežba (sastav 96 izvedba 49) vrlo dobro 145 od 150 mogućih, penjanje 30, skok u daljinu 29, bacanje kugle 100, trčanje 60, a skakanje s motkom 0, makar je Pristov vrlo elastičan i talentiran skakač. Ali još ne zna skakati!

Za početnika Pristova rezultati zadovoljavaju. Bio je i on, kao i svi drugi, koji se prvi put takme na tako teškoj i važnoj utakmici, žrtva početničke nesigurnosti i uzbuđenja. U nekim vežbama (preča, prosta, krugovi) pokazao je mnogo lepog stila i elegancije. Da je malo više vremena posvetio atletici Pristov bi bio, za par mesta napred uz sjajne svoje telesne sposobnosti baš za skakanje, bez nule u skakanju s motkom, i s boljom ocenom u skakanju u daljinu.

Ali dok je i ovaj uspeh za Pristova dobar, za najboljeg Jugoslovena na ovogodišnjem prvenstvu je deseto mesto vrlo slab uspeh!

Stjepan Boltžar bio je još slabiji. Za njega još nisu utakmice za slovensko prvenstvo. Njegove su ocene: ruče zadana 0, slobodna (40 + 35) 75 od 150 mogućih; preča zadana 0, slobodna (35 + 35) 70; konj s hvataljkama zadana 0, slobodna (65 + 29) 94; krugovi zadana 89 (od 100 mogućih), slobodna (83 + 41) 124; preskok konja 84 + 82; zadana prosta vežba 72; skakanje u visinu 0, slobodna prosta vežba odlično (sastav 94, izvedba 47) 141 od 150 mogućih, skok s motkom 20, penjanje 0, skakanje u daljinu 58, bacanje kugle 30, trčanje 30.

Općenito se može reći da su takmičari za slovensko prvenstvo 1932 mnogo slabiji, i po broju i po vrednosti, od takmičara 1930 godine u Beogradu, i da su ono najbolje, što sokolski vežbači mogu, pokazali samo Gajdoš, a Hudec samo na nekim spravama.

Utakmice članica nisam mogao pratiti detaljno, jer sam bio zauzet sudenjem na utakmicama članova.

ČLANICE

su izvršile svoje utakmice mnogo lakše i brže, s mnogo boljom organizacijom i sa više disciplinovanog staranja vodstva utakmice. Kod utakmice članova bilo je mnogo nepotrebnih malenkosti, koje su razvukle i odugovlačile natecanje.

Za slovensko prvenstvo članica takmičilo se po 4 Jugoslovenke i Američanke, i 7 Čehoslovakinja.

Rezultati su za nas vrlo dobri:

1. Vlasta Dekanova (Žižkov, župa Stredočeska) bodova 1019, 88-60 posto.
2. Ana Hrebrinova (Vinohrady, župa Stredočeska) bodova 933, 81-13 posto.
3. Vera Kovač (Celje, župa Celje) bodova 857, 74-52 posto.
4. Zdenka Vernuzovska (Koprivnice, župa Palackeho) 844 boda, 73-39 posto.
5. Milada Holečkova (Chicago, Američka Obec Sokolska) 834 boda, 72-52 posto.
6. Marta Podpac (Ljubljana I, župa Ljubljana) 828 bodova, 72 posto.
7. Milena Šebkova (Vinohrady, župa Stredočeska) 801 bod, 69-65 posto.
8. Ana Jelinkova (Praha III, župa Podbelohorska) 791 bod, 68-78 posto.
9. Maria Konečna (Sokol Slavsky, AOS) 782 boda, 68 posto.
10. Marija Križmanić (Celje, župa Celje) 737 bodova, 64-08 posto.
11. Zorana Luznik (Celje, župa Celje) 710 bodova, 61-73 posto.
12. Maria Beranova (Chicago, AOS) 707 bodova.
13. Carrie Vodechnalova (Sokol Slavsky, AOS) 696.
14. Ana Markova (Souš, župa Krušnohorska) 608.
15. Ana Janovska (Michele I, župa Pražka Scheinerova) 568.

Naše natjecateljke bile su mnogo bolje na spravama nego li u atletici, i tako su u prvom delu utakmice postigle mnogo bolje mesto, nego na kraju, kad su mnogo bodova izgubile u trčanju, bacanju i skakanju.

To se našim takmičarima i takmičarkama opetuje već nekoliko godina redom, pa ipak ne opažamo nikakvog poboljšanja!

Članice su se takmičile u ovim vežbama: zadana prosta vežba, zadana i slobodna vežba na krugovima, na brvnu i na ručama, bacanje lopte 2 kg, skakanje u visinu i trčanje na 60 metara.

Vera Kovač, najbolja Jugoslovenka polučila je u skakanju u visinu 0, a u bacanju lopte samo 7 od 100 mogućih bodova!

Isto je tako vrlo slaba u atletici i Marta Podpac, inače odlična na spravama, jer je u bacanju lopte dobila 0, a i sve druge su ocene vrlo slabe.

Marija Križmanić je u atletici još najbolja od naših, ali je u zadanoj vežbi na brvnu dobila samo 8. Luznik je dobra na spravama a u atletici: trčanje 0, bacanje lopte 0, skakanje u visinu 30!

Kraj svega toga, ipak možemo biti zadovoljni s uspehom članica. Kod nas je takmičenje članica na spravama i na ovakvim teškim i potpunim utakmicama manje rasprostranjeno, i manje odgovara našem načinu rada u telovežbi žene. Pa su ipak naše takmičarke postigle počasno treće mesto, i vrlo dobro šesto, deseto i jedanaesto mesto kod petnaest takmičarki. Mnogo bolje od članova.

UTAKMICE ODELJENJA

održavale su se istovremeno kad i utakmice pojedinaca.

Odeljenja članova postavili su čehoslovački i naš savez, a poljski samo pola odeljenja, četvoricu koji su se takmičili kao pojedinci.

ČLANOVI

u odeljenju natekali su se u ovim vežbama:

zadana i slobodna vežba na ručama, preči, krugovima, konju s hvataljkama, preskok konja uzduž, zadana prosta vežba (IV sletska), slobodna prosta vežba, skakanje u daljinu, trčanje 100 metara, bacanje diska, penjanje konopom 7 metara dužine, plivanje 50 metara.

Utakmice odeljenja članova vrlo su slabo organizovane; svršile su noću u 10 sati na plivalištu vojničkog kupatila na Vltavi, natecanjem u plivanju, u prisutnosti jednog jedinog suca (potpisanog).

Postignuti rezultati odeljenja nas ne zadovoljavaju:

1. Čehoslovačka sa 9954 boda, a to je 88-48 posto od svih mogućih.
2. Jugoslavija sa 9067 bodova, 80-59 posto. Naši vežbači su mnogo bolji od polućenih ocena i pokazali su na ovoj utakmici, da su mnogo slabiji takmičari nego što su vežbači. Skoro ni jedan od njih nije na utakmici dao maksimum vrednosti i znanja, svi su radi nervoze i treme bili slabiji. A neki su u propastili i najsigurnije svoje vežbe.

Sušta protivnost bili su čehoslovački takmičari. Oni su mirnoćom i sigurnošću postigli na utakmici maksimum onoga, što mogu pokazati.

Dok su neki od naših vežbača mogli biti pojedinačno pred svima, ocene 0 su ih potpisule na osmo i na deveto mesto, a s tim oslabili su i našu vrstu za par stotina bodova.

- Pojedinci iz odeljenja su postigli:
1. Jaroslav Baroch (ČOS) 1752 boda, 9470 posto.
 2. Jozef Samochoyl (ČOS) 1685, 9108.
 3. Bohumil Ponyšil (ČOS) 1638, 8854.
 4. Zdebek Kocholaty (COS) 1628, 88.
 5. Vojtech Samochoyl (ČOS) 1553, 8394.
 6. Jaroslav Kolinger (ČOS) 1544, 8345.
 7. Vilko Perdan (SKJ) 1543, 8340.
 8. Konrad Grilec (SKJ) 1519, 8210.
 9. Neli Zupančič (SKJ) 1511, 8167.
 10. Ing. Kajetan Kavčič (SKJ) 1496, 8086.
 11. Janko Sket (SKJ) 1467, 7929.
 12. France Borko (SKJ) 1387, 7497.
 13. František Vitula (ČOS) 1383, 7475.
 14. Ivan Ivančević (SKJ) 1367, 7389.
 15. Bernard Radojevski (Z. Polskog S.) 1344, 7264.
 16. Wincent Pietrzykowski (ZPS) 1285, 6945.
 17. Josip Flego (SKJ) 1085, 5864.
 18. Jeny Lewicky (ZPS) 1079, 5832.
 19. Henryk Szafransky (ZPS) 655, 3540.

Medu češkoslovačkim vežbačima bilo je nekoliko vrlo dobrih pojedinaca, odeljenje je bilo uravnoteženo i bolje od našeg, ali nikako ne možemo biti zadovoljni što je naš najbolji u odeljenju još uvek slabiji od najslabijeg u ČOS uvek!

ČLANICE

u odeljenju takmičile su se u ovim vežbama:

Zadana prosta vežba, zadana vežba na ručama, na krugovima, na brvnju, i na konju u širini s hvataljkama, u trčanju 60 metara, u metanju kugle od 4 kg i skakanju u daljinu.

Naše članice su bile kao celina dosta slabe, prve tri za čitavih sto bodova bolje od ostalih triju u odeljenju, pa su tako treće iza Čehoslovanija i Poljakinja (koje nisu postavile ni jednu u pojedinačno prvenstvo, već sve u odeljenju):

1. ČOS sa 4259 bodova, 8604 posto.
2. Poljska sa 4031 bod, 8143 posto.
3. SKJ sa 3807 bodova, 7690 posto.

Pojedinke iz odeljenja su se poređale ovako:

1. B. Hochmann (ČOS) 753, 9412 posto.
2. Milena Sket (SKJ) 747, 9337.
3. J. Benešova (ČOS) 738, 9225.
4. J. Skizlinska (ZPS) 734, 9175.
5. D. Podjuklova (ČOS) 704, 88.
6. E. Szkularska (ZPS) 699, 8737.

Češkoslovačka nauka uspomeni dr. Miroslava Tirša

Svečana sednica Karlovog univerziteta, Tehnike i Akademije nauka

Ime osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tirša tesno je spojeno s historijom češkoslovačkog naroda poslednjih generacija, a njegov naučnjački rad poznat je ne samo među Česima, nego svuda gde postoji zanimanje za umetnost. Tirš je poznat ne samo kao osnivač jedne od najjačih telesnougovojnih organizacija na svetu nego i kao veliki umetnički kritik i esteta. Iako nije u svom životu napisao u tom području mnogo, ipak i ono što je napisao o umetnosti, o estetici i umetnosti uzbudilo je veliko interesovanje u naučnim i umetničkim krugovima.

Imenovan 1880 godine za privatnog docenta praške tehničke visoke škole, a već dve godine nakon toga za redovitog profesora historije umetnosti na Karlovom univerzitetu u Pragu, Tirš je do svoje smrti, u kratkom razdoblju, razvio veoma plodonosno delovanje među akademskom omladinom kao uzgojitelj nove generacije. Zato i univerzitet i tehnička visoka škola u Pragu počastili su njegovu uspomenu kao jednom veoma značajnom i velebnom svečanosti zajedno sa Češkom akademijom nauka i umetnosti.

Na dan 25 juna u svečanoj dvorani Karlovog univerziteta sakupili su se pored profesora obiju visokih škola i pored članova Akademije nauka mnogi odlični gosti, među njima kao zastupnik prezidenta Masarika kancelar dr. Šamal, predsednik senata dr. Soukup i skupštine Malipeter, od strane vlade pak ministri Hula i dr. Slavik, starešinstvo ČOS i zastupnici jugoslovenskoga Sokolstva s br. Ganglom i Zivkovićem, dalje reprezentanti raznih češkoslovačkih organizacija i društava, da na akademskom tlu zajedno s češkoslovačkim predstavnicima nauke proslave uspomenu velikoga dra. Tirša.

Na ulazu u aulu stajala je fanfara, koja je svečanom svirkom dočekivala

7. H. Kučerova (ČOS) 686, 8575.
8. N. Warcholowna (ZPS) 672, 84.
9. Milka Vrtačnik (SKJ) 645, 8062.
10. W. Noskiewiczowna (ZPS) 642, 8025.
11. S. Gawatkiewiczowna (ZPS) 638, 7975.
12. Milka Blašković (SKJ) 631, 7887.
13. M. Jaromilova (ČOS) 628, 7850.
14. V. Lemonova (ČOS) 610, 7625.
15. J. Bayerova (ČOS) 609, 7612.
16. Grozdana Atanacković (SKJ) 563, 7037.
17. N. Hrejsemnova (ČOS) 558, 6975.
18. Paula Philips (SKJ) 553, 6912.
19. Dana Ročnik (SKJ) 531, 6637.
20. J. Adamezyk (ZPS) 511, 6387.
21. S. Mikulska (ZPS) 504, 63.
22. Mila Nikolić (SKJ) 476, 5950.
23. Milena Engelman (SKJ) 445, 5562.

Savez »Slovensko Sokolstvo« priredilo je i takmičenje odeljenja u lakoj atletici:

TRČANJE ŠTAFETA SSS

Članovi 4 po 100 metara:

1. ČOS u 446 sekunda.
2. ZPS u 446 sekunda, o prsa.
3. SKJ u 45 sekunda.
4. Ruski Sokolski savez u 48.

Naša štafeta trčala je ovako sastavljena: Alfons Kovačič (Ljubljana I), Marjan Martinec (Zagreb IV), Ferdo Skok (Celje), Vladimir Bičanić (Zagreb II). Do poslednje predaje naši su vodili, ali u poslednjem delu štafete nismo mogli da suprotstavimo odličnim protivnicima (Svaboš za ČOS, a Nowosad za ZPS) jednako brzog trkača. Naša štafeta je postigla jugoslovenski sokolski rekord, koji je za 6 desetinka sekunde slabiji od jugoslovenskog sporskog rekorda. Ipak nismo zadovoljni, jer bi u našem moralo biti još boljih trkača.

Članice 4 po 75 metara:

1. ČOS u 386 sekunda.
2. SKJ u 398 sekunda.
3. ZPS.

Naša štafeta trčala je u postavi Ljubica Smerdu (Maribor-matica), Zulejka Stefanini (Zagreb II), Anita Baletkova (Zagreb II), Marija Padovan (Tivat). Rezultat postavljen od Čehoslovanija je novi češkoslovački rekord samo za 4 desetinke sekunde slabiji od svetskog rekorda. Rezultat naše štafete je bolji od jugoslovenskog rekorda, pa je to najviše što su naše članice mogle postići.

Kad se ovim utakmica pribroje i one u smučanju, koje su održane u februaru u Tatramu, gde smo bili mnogo iza Čehoslovanija i Poljaka, moramo iskreno priznati, da ove godine na utakmicama Saveza »Slovensko Sokolstvo« uspeši jugoslovenskog Sokolstva ne zadovoljavaju. — Hrvoje Macanović.

podrobno ocenio i Tirševa dela historijsko umetnička i estetska.

Treći govornik bio je poznati sokolski radnik i profesor Karlovog univerziteta br. dr. Vajner, član predsedništva ČOS, koji je govorio o Tirševoj naučnoj baštini i problemu malog naroda. Sudbina jednog naroda nikako ne zavisi samo o njegovom broju, blagostanju i pogodnom geografskom položaju, te o drugim spoljašnjim prilikama, nego i o njegovoj unutrašnjoj vrednosti: telesnoj izdašnosti, duševnoj snazi i kulturi. Zato moderna znanost teži za tim, da se narod vaspitava i telesno i duševno, u punoj harmoniji, što svakako predstavlja jedan neobično bogat nacionalni kapital. Baš Tirš postavio je onu važnu tezu, da treba stvoriti novu češku i slovensku generaciju uopšte, te na taj način regenerirati ceo narod. Sa svojim Sokolstvom Tiršu je uspelo u znatnoj meri da postigne svoj cilj i to je baš njegova velika zasluga. Tirš nije osnovao jednu običnu gimnastičku organizaciju, jer je svojem Sokolstvu zgradio čvrst, nerazrušiv idejni temelj, na kojem Sokolstvo postizava ogromne uspehe, i u češkoslovačkom i u slovenskim narodima uopšte. Tirš je bio prvi, koji je u celini tačno razumeo eugenički i narodno gospodarski problem nacionalnoga zdravlja te je baš tome problemu posvetio i sve svoje životne snage.

Poslednji govorio je profesor dr. Kral, koji je izneo životnu i nacionalnu filozofiju Tirša. Potanko obrazložio je predavač najpre obeležje onog doba, kada je Tirš počeo sa svojim studijama i radom, te je na kraju svojeg

veoma interesantnog predavanja naročito podvukao, da Tirš kao mislilac i naučnjak, a na prvom mestu kao organizator nacionalne snage i energije, zaslužuje neminovnu blagodarnost i hvalu cele nacije.

Pri koncu je rektor tehničke visoke škole u Pragu prof. Anderlik izrazio svoje zadovoljstvo, što je Tirš bio i član profesorskog kolegija češke tehnike. Svakako je potrebno, naglasio je prof. Anderlik, da se narod u sadašnje nesigurno doba, kada niko ne zna što će mu doneti sutrašnjica, okupi oko najodličnije tvorbe Tirševе, oko njegovog Sokolstva, uvek spreman da sam odredi svoju budućnost.

Fanfara i pevanje češkoslovačke državne himne po pevačkom zboru vinohradskoga »Hlahola« završile su ovu značajnu i velebnu svečanost i proslavu Tirševog jubileja najviših predstavnika češkoslovačkih znanstvenih institucija.

Naše čitaoce zastalno će interesovati i to, da su na ovoj svečanosti bili prisutni svi rektori, prorektori, dekani i prodekanii praških visokih škola u njihovim svečanim, historijskim ornatima, pračeni od svih predela visokih škola. Svi predstavnici češkoslovačkog naučnog rada nosili su na svojim ornatima i insignije njihovih akademskih časti, zlatne lance. Prisutni su također bili i dekan i prodekan teološkog fakulteta praškog Karlovog univerziteta, koji su isto tako s odobravanjem pratili izlaganja svih govornika. Proslava je bila dakle potpuna, izvršena po svim predstavnicima duhovne elite češkoslovačkog naroda. I to znači mnogo.

Kako je bila organizovana povorka članstva

Radi što boljeg sakupljanja i stvaranja ogromne mase od preko 64.000 sokolskoga članstva koje je nastupilo u povorci 6 jula, načelnštvo ČOS bilo je već unapred odredilo nov način sakupljanja, tako da je bilo određen vrstni red župa i tačno izračunato i vreme i mesto gde ima svaka župa svoje zbiralište. Time je bilo vodstvo povorke vrlo rasterećeno, a rasterećeno je bilo i samo članstvo, koje nije trebalo da čeka po cele časove, što je do sada uvek bilo i što je kvarilo disciplinu i red.

Kako se sve pufovalo na slet

Jedna od sletskih zanimivosti i znaka sokolskog pregaralaštva bila je i ta, što su u Prag prispela dvojica ruskih Sokola iz Rige i to biciklom kao glasnici tamošnjeg ruskog Sokolskog društva. Njihov je put trajao oko dve nedelje. Prevalili su put od oko 1600 km koji vodi preko Kenigsberga, Drezdena u Dječim, rodno mesto Tirševе, odakle su prosledili za Prag. S obom su bili doneli pismene pozdrave ruskoga Sokolstva iz Litve svesokolskom sletu.

Glasovi o sletu i Sokolstvu

Češkoslovačka štampa o sletu

Razume se, da prilikom svesokolskog sleta, a naročito za vreme naraštajskih dana, češkoslovačke novine pozdravljaju naraštaj u velikom mnoštvu raznih članaka i notica. Razumljivo je i to, da ovo ne čine one češkoslovačke novine, koje bilo po svojom programu ili po programu političkog pravca, koji zastupaju, nisu sklone Sokolstvu. Ali ipak vodeći listovi s velikom simpatijom prate baš naraštajski slet, slet uzdanice celoga naroda. Tako na prim. piše u dnevniku »A-Zet« Fr. Klatil u članku: »Budućnost naroda pred našim očima na ulicama Praga«, da je na ovom sletu prvput nastupila jedna sokolska generacija, koja nije rođena za vreme austrijskog ropstva pre rata, nego delimično za vreme rata, u dosta žalosnim vremenima, a delimično posle rata, već u slobodnoj republici, u prvim godinama njezinog života. A omladina, koja nije videla našeg života pre rata, gleda s potpunom drugom, pozitivističkom stanovništvu na ceo naš sadašnji život, te je puna dobrog optimizma za budućnost naroda. Stoga ona u mnogome može da stvara i svoja vlastita mišljenja, ali glavno je, da i omladina gleda sa pozitivnog nacionalnog stanovništva u budućnost, te na taj način radi i za budućnost svoju i svojeg naroda.

Drugi praški dnevnik »Venkov«, glasilo češkoslovačke republikanske agrarne stranke objavio je u svojem broju za 27 juna isto tako interesantan članak: »Omladina neka nam bude uzor!« U njem je pisac najpre osvrnuo svoj pogled na sadašnji moralni stav odrasloga stanovništva te je nato pokazao na optimizam omladine, koja je u broju od više nego 30 hiljada duša pohrlila na svesokolski slet u Prag, da položi, takorekuć, pred očima čitavog naroda te i pred samim

prezidentom republike svoj račun o radu po sokolskim vežbaonicama. Postojala je velika bojazan, da ovog puta naraštajski dani neće uspeti onako, kao što su na obim prošlim sletovima posle rata. Ali je sam naraštaj svojim nastupom na Strahovskim Lomima, na stadionu, potpuno raspršio ove bojazni te dokazao, da se može Sokolstvo u nj potpuno pouzdati, iako polazi baš sadašnja naraštajska generacija iz najumornijeg doba češkoslovačkoga naroda, iz doba ratnog i posleratnog, dakle iz dobe samih nesređenih prilika.

Češkoslovačka štampa o nastupu Jugoslovenskog naraštaja

U nedelju 26 juna, kada je po prvi put na sletištu nastupio pored ostalih naraštajaca i naraštajki i jugoslovenski naraštaj sa svojim prestim vežbama, postigli su naši naraštajci i naraštajke zaista velik uspeh. To se vidi i po pisanju same češke štampe, što ovde donosimo u izvatcima.

Lidove Novini kažu, da je nastup jugoslovenskoga naraštaja bio centar oduševljene pozornosti svih gledalaca na sletištu, kojih je bilo, prema statistici redateljskog oteka, u nedelju 26 juna preko 130.000. Nastupilo je 198 naraštajaca 72 naraštajke. Proste vežbe naraštajaca od br. H. Kebera s provezbavaju celo telo, te su veoma krasne i na kraju tvore slikovitu skupinu. Proste vežbe za ženski naraštaj od s. Skalarjeve s muzikom od brata Švajgara dele se u tri sastava s međuvežbom te su istotako veoma žive i imadu ponegde plesni ritam. Izvedba i nastup Jugoslovanca, naraštajaca i naraštajke, uspeši su veoma lepo te se videlo, da su se dobro spremili. Oduševljeno aklimiranje posle nastupa tome je najbolji dokaz.

Večerni Česke Slovo naglašuje, da je nastup jugoslovenskoga naraštaja bila posebno privlačna tačka prvog dana sleta naraštaja. Isto tako je veoma dubok utisak napravila na sve prisutne predaja poklona našeg naraštaja češkoslovačkom.

Narodni politika piše, da su jugoslovenski naraštajci odmah, kada su se pojavili na ulaznim vratima vežbališta postali predmet oduševljenih ovacija sviju gledalaca. Kad su se ustavili u sredini vežbališta prema glavnoj tribini, izveli su živo i tačno svoje proste vežbe, skladbu punu okreta i živog gibanja. Zato su i poželjno burno priznanje svoju prisutnih, od članske tribine pa do reprezentantnih loža. Nastup 72 jugoslovenskih naraštajaka pod vodstvom s. načelnice Skalarjeve bio je upravo krasan. S puno smisla i lepote izvele su naraštajke svoje proste vežbe od tri sastava te isto tako ubrale puno priznanje celog sletišta.

A-Zet kaže u svom broju od 27 juna, da je nastup jugoslovenskih Sokola postao već radosna tradicija sokolskih sletova. Kada god dolaze Jugosloveni, svaki put ih prima praško općinstvo oduševljeno, i s najvećom radošću. Kod nastupa Jugosloveni nikad ne zataje. I sadanje njihove vežbanje, naraštajaca u kratkim hlačicama te naraštajke u tamnim suknjama i belim bluzama, imalo je potpun uspeh. Vežbalo je 198 naraštajaca i 74 naraštajke.

Brnske »Lidove Novini« pišu o dirljivom prizoru prilikom predaje poklona jugoslovenskoga naraštaja češkoslovačkom sledeće:

»U programu je bilo napisano: Vežbanje gostiju. Ali u realnosti takove se mrtve reči uvek promene u podavanje i stiskanje tisućerih ruku slovenskih prijatelja. Ruke su same pljeskale dvema stotinama jugoslovenskih naraštajaca, koji su izveli svoje krasne proste vežbe u četiri sastava. Po vežbanju naraštajaca sakupila su se na sletištu četiri izabrana odeljenja: jedno jugoslovensko i jedno naše iz naraštajskih vrsta, te po jedno jugoslovensko i jedno naše iz vrsta naraštajki. Jugoslovenski je naraštaj poklonio našem naraštaju na uspomenu jednu brončanu plaketu usadenu u kvadrnu mramora, a naraštajci su se, u ime celokupne omladine obiju država Češkoslovačke i Jugoslavije, pozdravili svojim zastavama. Zastupnik jugoslovenskoga naraštaja progovorio je nekoliko pozdravnih reči češkoslovačkom naraštaju. Bile su to sigurno otvorene i lepe reči — na tribinama ih se, zbog udaljenosti nije moglo razumeti — ali srdačno grljenje obiju naraštajaca, te poljubac bratske ljubavi mogao je da razume svaki pojedinac od gledalaca. To je bio dokaz bratstva omladine istog veka dviju bratskih naroda. Ovdje su se pozdravili ljudi, koji znaju i koji se raduju s toga, što se i kod nas i u Jugoslaviji izvršuje isti sokolski rad, rad za bolju budućnost, te da jedna sama misao spaja milijune srčaca jedno uz drugo. Himne obiju nacija završile su ovaj velebnu trenutak, koji je jedan između najsvetanih i najintimnijih celoga naraštajskog sleta...«

»Narodni listi« od 29 juna o. g. donose također lep oduži članak, u kome među ostalim veli, da je na dotadanjim nastupima bilo već preko pola milijona posetnika. Kako i kod ranijih sletova, tako su i za ovogodišnji neki »proroci« kazali, da slet neće uspeti ni u kom pogledu, pa da je najbolje da ga se odgodi. Ali poseta današnjih sletskih priredbi, a i kolosalni nastupi mase raznih kategorija najbolji su demanti tih »proročanstva« clemenata, koje bilo svaki uspeh Sokolstva, jer ni izdaleka ni jedna od ostalih organizacija ne može postići takove uspehe kao Sokolstvo. A ovogodišnji slet i nastup preko 30.000 naraštajaca, omladine rođene u ratu i uzrasle u teškim posleratnim godinama, najlepší je dokaz, da bar u Sokolstvu ima na desetke hiljada omladine, koja je dobra, i kojoj nije samo do uživanja i zabava, kako se to općenito misli o današnjoj omladini, nego da je to omladina, u koju se može pouzdati i Sokolstvo i narod. I tu omladinu slet je svojom veličanstvenošću zauvek povezao sa Sokolstvom.

Izjave odličnih ljudi

PROFESOR M. LATARJE O NASTUPU NARAŠTAJA

Od mnogih stručnjaka na polju telesnog vaspitanja, bio je prisutan prvom sletskom nastupu naraštaja i profesor anatomije medicinskog fakulteta na lionskom univerzitetu, poznati francuski stručnjak telovežbe Latarje. Uz pratnju univ. prof. br. dr. Vajnera, člana starešinstva ČOS, s temeljitim poznavanjem i razumevanjem promatrao je sve vežbe na sletištu, te je po svršetku javne vežbe kazao sledeće: »Lepo, krasno, prekrasno! Divno! Nastup naraštajaca bio je dobar, iako veoma težak. Što se tiče nastupa naraštajke, kazao je samo to, da su ga devojke iznenadile svojom mirnoćom i elegancijom. Pri njihovim vežbama pokazalo se je nadalje, da su na svaki način još discipliniranije od naraštajaca. Profesor Latarje gledao je također vežbe i s načelničkog mostića iznad glavne tribine, te je nakon toga rekao, da je pogled na rad vežbača s tog mesta vanredno pregleđan i zaista čaroban. Konačno je izjavio, da ovakvog nastupa omladine nema nigde na svetu!

DR. N. MAREJ BATLER, PRESEDNIK COLUMBIJSKOG UNIVERZITETA U NJUJORKU

— Značenje atletskih priredaba i telesnog vežbanja cenilo se još od doba stare Grčke. U Engleskoj i Americi smatra se, da ima vežbanje već samo po sebi i dovoljan cilj i zbog toga se i postavljaju posebni rezultati, koji ne mogu zadovoljavati. Ali Sokolstvo naprotiv popelo se do današnje zavidne visine time, da je Sokolstvo bio telesni uzgoj samo jedno od sredstava za opšte i nacionalno vaspitanje naroda. Sokolstvo je niklo u doba, kada češki narod još nije bio politički slobodan, odmah je počelo raditi na nacionalnom buđenju naroda učeći ga ujedno složenosti i pozitivnom radu, da ga na taj način pripremi za velike zadatke i dogodaje koji su ga čekali. Time je Sokolstvo imalo jednu od najvećih zasluga za stvaranje češkoslovačke samostalnosti. Iz čisto telovežbačke organizacije stvorili su pokret, čije je značenje i položaj u narodu jedinstveno

Rosija - Fonsier ♦ društvo za osiguranje i reosiguranje ♦ Beograd

u čitavom svetu, a koji još i danas u slobodi vrši veliku zadaću uzgoja naroda u nacionalnom, moralnom i telesnom pogledu.

BRAT ANTUN ČERMAK, GRADONAČELNIK ČIKAGA

— Smatram Sokolstvo za najvažniju nacionalnu i kulturnu organizaciju, koja među nama Česima u inostranstvu održava tradiciju naših predaka. Biti Soko znači voleti jezik i običaje naroda, iz kojeg proizlazimo i kojim se ponosimo, pa bilo kamo da nas životni put povede po svetu. A šta znači Sokolstvo tek za naš naraštaj i njegovo očuvanje českom narodu?! O tome moglo bi se napisati mnogo divnih primera. Upravo je radost posmatrati današnju našu generaciju, kako oduševljeno i ustrajno stoji i radi u redovima Sokolstva američkog i ako nije poznala i videla rodnju zemlju svojih roditelja. Ceni zbog toga važnost sokolske ideje, jer je za nas same i za očuvanje mladih generacija učinila neprecenjive zasluge. Ja sam stupio pre 32 godine u redove Američkog Sokolstva i ponosim se time, da sam još i danas njegov član i ako sam kao sasvim malo dete došao sa svojim roditeljima u Ameriku, ali ipak me je sokolska misao pronašla i na meni izvršila svoju zadaću. Zbog toga još želim što većeg razmaha i ovde kod nas u Americi i u Evropi i želim da nas sve ovogodišnji svesokolski slet nadahne novim radom. S toga: Na zdar!

I. K. GOIĆ JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI RADNIK U ČILE-U

— Sokolstvo je bilo i biće najznačajnija institucija ne samo Čeha, nego i ostalih slovenskih naroda, a to u nacionalnom, moralnom i telesnouzgojnom pogledu.

Bilo je: jer je u trenutku, kada se je u duši besmrtnog Tirša rodila misao da osnuje ovu organizaciju, počela buditi nada u oslobođenje Čeha i ostalih slovenskih naroda, koji su živeli pod tudim jarmom;

je: jer kada je bio postignut prvi cilj — oslobođenje naroda — Sokolstvo još ide dalje i priprema narod moralno i fizički na odbranu izvojevane slobode, za slučaj da bi ko pokušao da istu napadne;

i biće: jer praktički sprovada u život Tirševu misao, radi na fizičkom i kulturnom napretku i razvoju slovenskih naroda te postizava divljenje čitavog sveta.

K. C. LEVELAHTI, PRESEDNIK TELESNOUZGOJNOG ODELJENJA FINSKOG GLAVNOG ŠTABA I STRUČNI PISAC

— Lično znam mnogo voditelja češkoslovačkog Sokolstva, a i njegove najbolje vežbače. Znam, da su prvoklasni borci i ljudi silnog karaktera, ali snaga Sokolstva ne počiva samo na njima, nego na činjenici, da je Sokolstvo zbilja i neosporno opšte nacionalna institucija. Duh i srce više su od tela i fizičkih uspeha. Zdravo IX svesokolskom sletu!

SOVIJETSKA ŠTAMPA O SVESOKOLSKOM SLETU U PRAGU

Kao što se je moglo i očekivati, sva sovjetska štampa piše protiv sokolskog sleta, navodeći, da je to kongres češkoslovačkih i ostalih slovenskih šovinista, priredjen uz potporu čl. vlade, u doba, kad vlada među radništvom velika beda i nemaština. Sovjetske novine pišu o Sokolstvu kao o nekim udarnim četama buržoazije protiv proletarijata, iako i boljševici dobro znaju, da je baš u sokolskim redovima sakupljen u prvom redu mali čovek Češkoslovačke, koji nikako ne može da predstavlja buržoaziju, nego da rađe u Sokolstvu rame uz rame svi slojevi naroda za moralno i telesno vaspitanje pojedinaca i cele nacije. Od boljševističkih listova nismo mogli očekivati boljeg prikaza Sokolstva.

NEMCI PROTIV SVESOKOLSKOG SLETA

Sasvim je naravna stvar, da je i Nemce zaboleo veliki uspeh sokolskog kongresa sviju Slovena osim Sovjetske Rusije, koji je održavan ovih dana u Pragu. Nemački nacionalistički listovi, a naročito oni Hugenbergovi, pisali su još pred slet svašta o Sokolstvu, o njegovom nacionalnom radu, koji je navodno uperen protiv Nemaca. No, sasvim je bilo jasno, da se Sokoli neće oduševljivati za nemačke nacerte ponovnog podjarmljenja Slovenstva, zato je i njihovo pisanje o svesokolskom sletu bilo obično mlaćenje prazne slame.

IZ UREDNIŠTVA

Želeći da u celini donesemo što iscrpniji prikaz o naraštajskim i glavnim danima IX svesokolskog sleta u Pragu, nije naš list izišao 7 o. m., kako je to bilo inače javljeno, već izlazi sada kao dvobroj. Naredni broj izići će redovito.

Proslava Vidovdana u Pragu

Umetnički koncert u gradskom domu

Na Vidovdan, održan je u počast slovenskoga naraštaja i kao uspomena na Kosovo svečani koncert u Gradskom domu u Pragu, koji je bio vanredno posvećen a po svojoj umetničkoj visini dostojno je proslavio jugoslovenski narodni praznik. Pevačko udruženje praških učitelja nastupilo je s nekoliko umetničkih pesama, među njima i kompozicijom M. Cvrčanića: Beogradu 1918. Na koncertu je nastupila i poznata virtuoskinja na violini Kiti Cervenková. Prigodni govor održao je jugoslovenski poslanik dr. Grižogono, koji je u svojem govoru lepo rastumačio značenje Vidovdanske proslave kod Jugoslavena. Pored zastupnika raznih vlasti i korporacija, prisutni su bili i izaslanici češkoslovačkog Sokolstva, starešina COS br. dr. Bukovski, sva njegova tri zamenika dr. Slavik, dr. Flajšman i Truhlarž, a Savez Sokola kraljevine Jugoslavije za stupao je i zamenik starešine br. Gangl te članovi savezne uprave braća Živković i Brozović.

RABLJENE ČLANSKE RUČE

prodaju se uz cenu od 1200 dinara — Ponude na Sokolsko društvo Koška — župa Osijek.

1,500.000 ljudi posetilo sletište

Na svim javnim nastupima, počam od 5 juna do 6 jula, na sletištu je bilo 1,220.000 gledalaca. Dne 5 juna, na dan dece, bilo je 50.000 gledalaca, a 12 juna bilo je 150.000 gledalaca; dne 18 juna, na dan srednoškolske omladine, bilo je 80.000 gledalaca. Prvog dana sokolskog naraštaja, dne 26 juna, bilo je 130.000 gledalaca, a drugog dana, 29 juna, 92.000, dne 2 jula, na dan nastupa daštva i naraštaja praških župa, bilo je 40.000 gledalaca.

Najveća navala na sletištu bila je u glavnim sletskim danima. Tako je u nedelju 3 jula, na prvi glavni dan, bilo na sletištu 200.000 gledalaca; na drugi glavni dan, u ponedeljak 4 jula, bilo je 130.000 gledalaca, na treći glavni dan, u utorak 5 jula, bilo je 200.000 gledalaca, a poslednjeg sletskog dana, dan vojske i sokolske konjice dne 6 jula, bilo je 150.000 gledalaca. Svega ukupno dakle posetilo je sletište 1,220.000 gledalaca. Ako se k tome pribroje i svi vežbači, koji su učestvovali vežbama svih dana i nastupa, to se suma uspinje za daljnjih 300.000, koliko je u svim nastupima bilo vežbača, tako da sveukupan broj ljudi, koji su u sve dane bili na sletištu, bilo gledalaca bilo vežbača iznosi 1,500.000, ne ubrajajući tu ni gledaoce a ni vežbače, koji su učestvovali preprednevnim kušnjama i takmičenjima.

Brat dr. Miroslav Klinger, prvi podnačelnik ČOS, o odnosu Sokolstva prema vojsci

Organ čl. podoficira »Glas Narodne odbrane« donosi u jednom od svojih poslednjih brojeva, koji je skoro isključivo bio posvećen IX sletu i Sokolstvu kao uvodnik značajan članak i zamenika načelnika ČOS br. dr. Miroslava Klinger, čije su glavne misli sledeće:

— Sokolstvo kao telesno uzgojna organizacija moralo je stvoriti izvesni odnosaj spram vojske; za vreme Austrije bio je taj odnos svakako negativan, jer je Sokolstvo bilo od svog početka protiv Austrije. Iako su austrijski vojni krugovi ovo znali i bili uvereni, da neće moći nikada za sebe iskoristiti tečevine postignute sokolskim uzgojem, ipak su — iako nisu bili pozivani — na sve tečevine slali svoje najviše predstavnike, kao posmatrače.

Posle rata, pre organizovanja vlastite vojske, Sokolstvo je bilo nekakva nacionalna garda, koja nije samo pazila na red u zemlji, nego je i pošla na front da brani Slovačku pred mađarskim napadom. Čim se počela organizovati naša narodna vojska posle povratka legija, Sokolstvo je odložilo oružje, koje je prihvatilo u nuždi i predalo ga vojsci, jer ono neće da bude samo vojska, nego sila, koja uzgaja narodu omladinu također i u ljubavi prema otadžbini, pa time priprema i daje vojsci svesne, jake, dobre i disciplinovane vojnike, te je baš u tome glavni momenat odnosa Sokolstva prema vojsci! Vojska pak, jer je narodna, primila je — kao najbolji — sokolski uzgoj, pa i uvek rado surađuje na sokolskim sletovima, na kojima se manifestira nacionalna sloga i spremnost.

Gdinja nad Baltikom — sila i ponos Poljske

Povodom pokrajinskog sleta poljskog Sokolstva u Gdinji

Svršio je sveslovenski sokolski slet u Pragu. Jedan deo Sokola Češkoslovačka i Jugoslavena pošao je u pohode bratskom poljskom Sokolstvu, koje je dne 10 o. m. priredilo svoj pokrajinski slet u Gdinji. Ja sam ih pratio svojim duhovnim očima preko Bratislave u današnjoj političkoj pruskoj Šleskoj u Poznanj, iz Poznanja kroz Bidgošč i kraj Visle ravno na sever. Nad ušćem Visle je Gdansk, »slobodna varoš«, staro trgovačko mesto, u kojem te pozdravljaju kipovi poljskih kraljeva, a čije nemačko građanstvo danas svaki čas demonstrira protiv Poljske, svoje jedine hraniteljice. Spoljnjom politikom, željezničkom direkcijom, delomično poštom i carinama, Gdansk je pravno vezan s Poljskom i njegova je luka izvozna luka Poljske — toliko je »slobodna« ta varoš, da u njemu Poljaci nisu sigurni za život, te da je i Hitler hteo da tamo postavi svoj glavni logor. Hoće li Poljska da bude odvisna od šikana Gdanjšćana?

Naš je voz krenuo sa stanice u Gdanku (opazili smo da mnogo Poljaka ima tamo svoju poštu) i s desne strane nam se nedaleko pokazalo već more — Baltičko more. Još smo bili na teritoriji Gdanska; u Olivi i Orlovu sećamo se poljske istorije; samo malo još i pred nama puče široki Baltik, veliki zaliv između Gdanska i poluotoka Hela. Bili smo na stanici Gdinja...

Dakle to je ona Gdinja, o kojoj se danas, hvala Bogu, i kod nas često piše!

Tamo dole je luka, s desne strane trgovačka, s leve ratna. Pred njom velike, nove zgrade s pomorskim uredima; nešto dalje čitavi parkovi teretnih vlakova, koji tovari i istovaruju robu.

Pa da vidimo samo mesto! Neobično širokom ulicom silazimo od željezničke stanice; s leva i desna izgrađuju se nove ulice, neke duge i široke kao da hoće da budu ulice velegrada, a s brda oko gledaju na tu buduću moć i slavu kraljice šuma, kitnjaste vile...

Kažu, da Gdinja danas ima oko 40.000 stanovnika.

Takvu sam ju još video prošle godine. Video sam ju jedanput već i ranije, bilo je to 1923 godine. Onda nismo imao o njoj što da pišem. Bilo se to obično selo sa par vila na brdima. Luke uopće još nije bilo; jedva se je nešto bilo počelo da radi.

U toku od nekih 5 do 6 godina Poljska je sebi stvorila veliku luku, kojoj je dala život. Čitavom svetu imponira taj »američki« uspeh poljske radinosti i preduzetnosti.

Gdansk se žali, što mu Poljska stvara u Gdinji konkurenciju. Poljska može da svojom trgovinom hrani i Gdinju i Gdansk (zbilja je Gdansk sada u svojoj naravnoj vezi s Poljskom kao luka procvao, dok je u nenaravnoj političkoj vezi s Nemačkom bio zanemaren), ali čast i korist Poljske zahteva da bude neodvisna od brutalnog nemačkog nacionalizma Gdanjšćana...

Gdinja je ponos Poljske, a i deo njezine sile. Onoga čega našim lukama na Jadranu nedostaje, naime slobodne pozadine za smeštaj skladišta, toga Gdinja ima u obilnoj meri: široka i duboka kotlina, koja se vuče od obale unutra u zemlju kašubsku, određena je da bude nastavak same luke.

Znađu Poljaci što za njih znači Gdinja. U pitanju Gdinje, u pitanju čitavog Primorja, nema u Poljskoj odvojenih mišljenja; to mišljenje je samo jedno: Da se niko ne dotakne Primorja i Gdinje!

Pre rata čitavo je poljsko Primorje bilo deo Pruske. Uz sve germanizacione napore Pruskoj nije uspeo da tu zemlju germanizuje; Primorje je biralo Poljake kao svoje poslanike u pruski sabor.

Poljska spisateljica Helena Duminowna ovih je dana objavila dirljiv događaj, koji je doživela pre rata u Gdinji (u ono doba službeno: Gdingen). Deca su se, priča spisateljica, igrala na pesku nad obalom; iskopala su jamu, napunila je vodom te kanalicu spojila s morem. »Što će to biti« — pitala je ona. »Luka« — odgovoriše dečaci. »Kakva luka?« — »Kako

Zahvala našeg Sokolstva ČOS i češkoslovačkoj javnosti

Zlatnom slovenskom Pragu! Bratskom češkoslovačkom narodu!

U času kada zamiru poslednji akordi velikog sletskog slavlja, u času kad zatvorimo naše odeljenje na impozantnoj sokolskoj izložbi, prestaje učestvovanje jugoslovenskog Sokolstva na veličanstvenom IX svesokolskom sletu u Pragu, a priredenom u čast proslave stote obljetnice rođenja velikog tvorca Sokolstva dra. Miroslava Tirša.

Naša braća i sestre vratili su se u svoju domovinu Jugoslaviju, ponesavši sa sobom najdublje i najlepše uspomena na sam slet, na zlatni slovenski Prag, na bratski češkoslovački narod i na bratsku Češkoslovačku republiku.

U ovom času, punom najsnažnijih osećaja za Prag, češkoslovački narod, češkoslovačku državu i bratsko češkoslovačko Sokolstvo, smatramo ne samo svojom dužnošću, već zapovešću svoje savesti i iskrenih osećaja, da na rastanku zahvalimo čitavom bratskom narodu i njegovim predstavnicima, a u prvom redu bratskoj Češkoslovačkoj Obci Sokolskoj i glavnom gradu Pragu, nada sve srdačnom zahvalom za neizmerno spontane dokaze najvećeg gostoprimstva i bratske ljubavi, a kojih su bili, u tako obilnoj meri, deonicima naš sokolski naraštaj, naše sokolske članstvo i naša vojska.

Plamtace oduševljenje koje nas je svuda pratilo, a koje je tako iskreno izviralo iz češkoslovačkih i naših srčaca, novim je dokazom naših dubo-

kih i čeličnih veza, koje spajaju oba naša naroda.

Svesni smo, a i sa zadovoljstvom i ponosom naglašujemo, da je toj stvarnosti bratske slovenske međusobne uzajamnosti najviše doprinelo naše sokolsko bratstvo.

Jugoslovensko Sokolstvo, koje se oseća srećnim, da je i ono moglo uzeti učešća sa svojim najboljim snagama u grandioznim priredbama IX svesokolskog sleta, kao i do sada, tako će i od sada temeljem stečenih spoznaja ovde u slovenskom žarištu, u svojoj domovini ojačati i povećati svoje sokolsko delo, a sve u cilju sveopšteg napretka vlastitog naroda, u velikoj i nesalomivoj veri, da samo Sokolstvo podiže Slovenstvo!

Ovakovim i samo takovim radom hoćemo trajno u svojim srcima da podignemo večan spomenik tvorcu Sokolstva dru Miroslavu Tiršu, a kojeg nam rad, nastojanja i ciljevi pokazuju pobedonosan put do ostvarenja velikih sokolskih ideala i onih težnja, koje proizviru iz naše nesebične domovinske ljubavi.

Opraštamo se od Vas! Opraštamo se od prave i iskrene braće, a s vrućom željom, da nam se šta pre dade mogućnost, da Vas pozdravimo u našoj Jugoslaviji.

Od nas Vam na svemu hvala i primite svi naš iskreni, bratski, sokolski

Zdravo!

Za Savez Sokola kraljevine Jugoslavije

Tajnik: A. Brozović, s. r.

I Zamenik starešine: E. Gangl, s. r.

to: kakva! Poljska luka, kakva ima da bude! — samosvesno će deca. I ona je onda s decom dalje izgrađivala tu poljsku luku...

Ondašnja dečja igra postade muški čin.

Gdinja je ujedno i letovalište; ona je tako u sebi spojila utile cum dulci — korisno s ugodnim.

Slovenska je bila to zemlja od pantivke, slovenska je sada i slovenska će ostati.

Furor teutonicus (nemačko besnilo) hajao je preko nje i slomio se nad poljskom stvarnošću, a sada provaljuje opet s naoružanom šakom i lukavom diplomacijom da pograbi oteti mu plen.

Sve su nemačke sile danas uperene protiv Poljske; bile da rađe u »Štalhelmu« i »Sturmatalionima« ili pri zelenim stolovima u Zenovi i Lozani: »Drang nach Osten«... Nemci dobro znaju, da bi u Poljskoj pogodili čitavo Slovenstvo.

Da uspe »Drang nach Osten«, »Drang nach Süden« bi imao lak po-

sao — tim lakši, što bi ovde našao saveznika u našem zapadnom susedu...

Oči svesnog Slovenstva moraju zato da budu okrenute u Poljsku... Tamo se kroji budućnost sviju nas.

Češkoslovački Prag sve to više razume tu istinu, a moraju da ju razume i Jugoslaveni.

Sokolsko oduševljenje u Pragu moralo se svršiti u Poljskoj, jer tamo su bedemi Slovenstva...

U Gdinji već stoji, negda na Kamenitoj Gori, stup — spomenik Slovenstva nad Baltikom...

Taj stup mora da bude jači. I sadnji pohod Sokola Češkoslovačka i Jugoslavena u Gdinju podaje tom stupu, simbolu Slovenstva, veću silu.

Češkoslovačka nema mora i okreće se na jug prema našem Jadranu i na sever prema poljskom Baltiku... Naš slovenski trojni savez.

S tim mislima gledamo danas na Gdinju.

Dr. Fran Hešić — Zagreb.

OPOZORILO

Brat Kocuvan Ferdo, včanjen pri Sokolskem društvu Tivat, je izgubio člansko legitimaciju, izdano 13. novembra 1928. pod tekočo št. 36 po Sokolskem društvu Celje.

Legitimacija se s tem razveljavlja.

Sokolska župa Celje.

TRAZI NAMESTENJE

Trgovački pomoćnik specerajske struke, apsolvent savezne prednjačke škole, traži odgovarajuće nameštenje makar u kojem kraju naše države.

Pripravan je preuzeti administrativni i tehnički rad u društvu.

Za adresu obratiti se na upravu Sokolskog Glasnika.

Znake dobavlja

za sokol. zlete, slavnosti, društva, sportne klube itd. najhitreje i najceneje po listnih ali pa vpslanih načrtnih slikane ali plastične — tvrdka

VILEM PECINA, Turnov, ČSR
Dobavitelj ČOS u Pragi in JSM v Ljubljani

Klišeje

vseh vrst, enobarvno in večbarvno izdeluje klišarna

JUGOGRAFIKA LJUBLJANA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23
Telefon Slov. 2495

Širite sokolsku štampu
"Sokolski Glasnik"
"Soko"
"Sokolic" i
Našu "Radost"

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Banja Luka

SOKOLSKA ČETA SVODNA

Dne 12. juna o. g. priredila je naša četa veliku javnu vežbu, koja je u stvari bila smotra i slet svih okolnih društava i četa i na kojoj su učestvovala društva Prijedor, Bosanski Novi, Dvor, Dobrljin, Ljubije i čete Omarška i Radomirovac.

Na vežbalištu pre javne vežbe prosvetar čete održao je lep govor, istaknuvši napore uprave čete, da u ovoj opštoj krizi održi četu na visini sokolskog dostojanstva i da se ovaj javan čas priređuje lih radi toga, da se pomogne siromašnim članovima čete. Nakon toga je počeo javni nastup.

Nastupila je najpre sokolska četa s praškim vežbama; članice s praškim vežbama; m. deca Dvor s ritmičkim prostim vežbama; ženska deca Dvor sa slikovitim prostim vežbama; muški naraštaj Svodna s vežbama sa štapovima; članice Prijedor s posebnom tačkom: m. naraštaj s praškim vežbama; ž. naraštaj s praškim vežbama; članovi s praškim vežbama; ž. deca s prostim vežbama; m. deca s prostim vežbama; m. i ž. deca s kombiniranim vežbama; Sokolska četa Radomirovac izvela je piramide; zatim su nastupili članovi društva Dvor, m. deca čete Svodna izvela su piramide.

Posle programa nastalo je narodno veselje s igrankom uz zvuke sokol. tamburaškog zbora iz Prijedora. Sokolska četa Svodna priredila je zajedničku večeru svima gostima članovima sokolskih društava i četa.

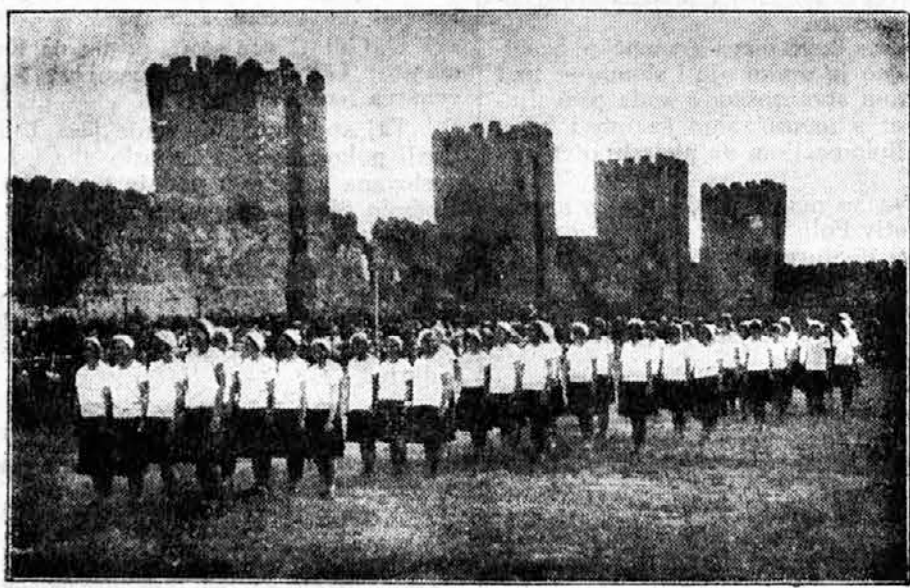
U 21 sat počela je akademija u velikoj dvorani narodne osnovne škole. Na programu bile su deklamacije »Otačzbina« i »Ne diraj u naše srce«. Osim toga pozorišni komad »Naša deca« od Br. Nušića. Kod sledeće tačke

Župa Beograd

PRVI OKRUŽNI SLET U SMEDEREVU

Beogradska župa odredila je da se u Smederevu održi prvi okružni slet. Zakazani dan sleta bio je 9. juni, za koji je sve pripreme učinilo Sokolsko društvo Smederevo.

Na sam dan sleta počeli su stizati gosti, kao i sokolska društva i čete, koja su određena da prisustvuju sletu. Prvo je stiglo Sokolsko društvo iz Smederevske Palanke; zatim se organizovala javna povorka, sa muzikom i zastavom na čelu, radi svečanog dočeka društva

S prvog okružnog sleta u Smederevu

va i četa iz Požarevca, Čirikovca, Lovovika i Miloševca na željezničkoj stanici. Odatle je povorka krenula s pripelom gostima na pristanište, radi dočeka sokolskih društava iz Beograda i Grocke. Istovremeno prispeli su iz Beograda automobilom g. g. dr. Robert Flider, poslanik Čehoslovačke republike, dr. Satmarn, sekretar Čehoslovačkog poslanstva i dr. Milan Glavinic, prets. župskog prosv. odbora s gospodama. Dočeku su prisustvovali g. g. Dinić okr. inspektor, Vidaković prets. opštine i Kosnić sreski načelnik.

Po formiranju svečane povorke otišlo se je u sokolanu, gde je sa balkona starešina smederevskog Sokola

nastupa, iz blagonaklonosti prema sokolskoj četi Svodna, kao gost naš poznati guslar br. Aleksa Radošević, koji je otpjevao nekoliko narodnih pesama na guslima i bio burno pozdravljen. Recitacije dvoje ženske dece od 4 godine naišle su na toplo odobravanje. Kao poslednja tačka nastupio je tamburaški zbor sokolske dece iz Svodne s jednim koncertnim komadom. Ostali deo programa kao: pozorišni komad »Pod starost« od Nušića i alegorička živa slika »Sokolski slet« iz tehničkih razloga su morali izostati.

Naša četa je već pola godine postavljena na čiste trezvenjačke temelje, a otvaranjem sokolskog »Zdravlja« br. starešine Trivuna Žujića to je i dokumentovala, tako da je ovaj slet i akademija bila ujedno i velika manifestacija sokolske svesti bratstva, jednakosti i trezvenosti. Inače je ova četa poznata kao jedna od najbolje organiziranih četa u župi Banja Luka, što je bez sumnje zasluža prosvetara br. Ivana Katića, načelnika br. Svetozara Simića i tajnika br. Tatmiru Zagorca, te se mnogim može staviti kao primer sokolskog pregaranja i požrtvovnosti. Jedino nam je žal što na ovoj velikoj sokolskoj manifestaciji nije bi prisutan baš niti jedan član župске uprave.

Na sednici održanoj dne 14 VI o. g. odlučila je uprava čete, da se sav čisti prihod ove priredbe upotrebi za odevanje četvorice najsiromašnije dece pripadnika sok. čete, a ostatak će se upotrebiti za kupovanje žita i razdeliti Sokolima, jer se u ovom kraju oseća nestašica hrane do nove žetve. Ovim svojim aktom pokazuje uprava visoku sokolsku svest i moralnu vrlinu, da u ovim teškim vremenima priskoći u pomoć bratu koji je u nevolji.

br. Paunović, pukovnik u penziji, toplo i bratski pozdravio sve goste i Sokole, počevši svima dobrodošlicu.

Iza njegovog govora muzika je otvirala državnu himnu, a zatim je uzeo reč g. dr. Robert Flider, poslanik Čehoslovačke republike, koji je oduševljeno pozdravljen sa sokolskim pozdravom: »Zdravo!«

Zatim su vežbači u povorci krenuli u grad radi držanja generalne probe, a ostali gosti razišli su se po varoši da razgledaju znamenitosti istorijskog grada Smedereva, gde su proveli sve do podne.

Po podne u zakazano vreme, br.

dr. Milan Glavinic, prets. župskog prosv. odbora, održao je konferenciju sa svima prisutnim prosvetarima i članovima prosv. odbora, na kojoj su utvrdene direktive za što intenzivniji rad na prosvetnom polju. Posle toga priređene su sokolske vežbe u gradu, pred velikim brojem gledalaca, u kojima su učestvovala sva prisutna društva i čete. Vežbe su, na opšte zadovoljstvo svih gledalaca, potpuno uspele, blagodarici stručnoj spremi u energiji tehničkog vodstva svih društava i četa.

Posle sletskih vežbi ispratilo se je goste, koji su otputovali u 6 časova vozom i brodom.

nica i ženske dece. Moramo napomenuti, da su skupine bile vrlo spretno sastavljene i spojene sa samim prostim vežbama. Ovo društvo naročito pokazuje veliki napredak, od kako su mu na čelu starešina br. Lazar Ilijević i prosvetar br. Dušan Ilijević. Osnovano je posle oslobođenja 1919 god. od Mite Olčana.

SOKOLSKA ČETA U BANATSKOM NOVOM SELU

Dne 19. juna u 4 časa popodne održan je javan čas ove čete.

Četa je osnovana 1930 god. kao društvo, ali je u 1931 god. pretvoreno

u četu. Pre javnoga časa starešinstvo je sa svima kategorijama članstva, na čelu sa sokolsko-tamburaškom muzikom prodefilovalo kroz glavnu ulicu, te je na ovaj način zainteresovalo građanstvo.

Javan čas otvoren je »sokolskom pesmom« od I. Bajića, koju je pevao mešov. zbor sokolske čete. Ženska deca nastupila su u prostim vežbama s obručima; muška deca u prostim vežbama s palicama; ženski naraštaj u vežbama s vlovima; članovi na razboju. Naročito je zapažena disciplina ženskog naraštaja i muške dece. Poseta je bila zadovoljavajuća. Uspeh dobar.

Župa Celje

K OTVORITVI SOKOLSKEGA DOMA V GORNJEM GRADU.

Gornji grad, julija 1932. Prihodnji mesec do otvorenja sokolskega doma v Gornjem gradu, ki bo služil vzvišeni in nesmrtni Tyrševi ideji.

Pobudo za gradnjo Sokolskega doma v Gornjem gradu sta dala brata dr. Rak Janko in notar br. Košenina Fran, ki sta položila temelj s prispevkom vsak po 20.000 Din, kar je za sedanje čase res velika požrtvovnost. Stavbišče s telovadiščem v izmeri okoli 56 arov, pa je po premostitvi številnih zaprek razlatala Škofjiskemu veleposestvu mestna občina, ki je zemljišče potem odstopila društvu brezplačno.

Z obudovanju vredno energijo se je brat starosta lotil težavnega dela zbiranja nadaljnjih prispevkov in je v teku enega leta nabral med tukajšnjim uradničtvom med Gornjegrajčani ter prebivalstvom Zadrčke in Gornjesavinjske doline toliko darov, da se je lahko pričelo misliti na skorajšnje zidanje. S svojo živo in zgovorno besedo je pridobil lastnike konj in vozil, da so mu obljubili brezplačne vožnje materijala. Posrečilo se mu je dobiti tudi brezplačno precejšnjo množino lesa. Večina je obljubljene prispevke bodisi v denarju ali materijalu in voznjah po potrebi takoj izvršila, nekaj jih je svoje obljube preklicalo, nekateri pa so za vse prošnje društva, da naj svoje obljube izpolnijo, do sedaj ostali gluhi.

Načrt doma je napravila po navodilih brata Slavka Vidmarja tvrdka Nerat iz Celja. Po proračunu bi bil potreben kapital nekaj nad 400.000 Din. Ker pa društvo ni imelo toliko denarja, se je uprava odločila, da zida Sokolski dom v dveh etapah, kakor bodo pač na razpolago denarna sredstva. Sklenilo se je najprej postaviti samo dvorano z odrom. Avgusta I. l. se je pričelo z delom in je bila stavba v surovem do jeseni izvršena. Polaganje temeljnega kamna pa se je izvršilo 16. avgusta. Sredi maja letos se je z delom nadaljevalo in bo stavba v prvi etapi skoro že dogotovljena. Dolžina dvorane meri 16 m, širina 10 m, višina 6 m 75 cm, dolžina odra 8 m, globina 10 m. Pod odrom sta dve garderobi. Stavbo je zgradil domač podjetnik g. Golob Martin iz Savine. Večino materijala se je nabavilo pri domačinih, zaposleni so bili domači ljudje. Gradnjo je vodil brat starosta sam.

Stavba velja okoli 200.000 Din in je dolga le četrtino, ostalo pa je plačano. Ker je bilo v sedanjih težkih časih nemogoče najeti posojilo pri kakšnem denarnem zavodu, je zopet razbremenil upravo velikih skrbi in težav in rešil sokolski dom požrtvovni naš starešina.

Vse prizadevanje nasprotnikov razbiti Sokola, odvzeti mu mladino in onemogočiti gradnjo doma, so ostala brezuspešna.

Otvoritve Sokolskega doma se bo izvršila prvo nedeljo v avgustu. Na ta velepomembni sokolski praznik se Gornjegrajčani zelo veselijo in vneto pripravljajo, da slovesno proslavijo ta dan in dostojno sprejmejo goste. — Pričakuje se, da se bo ta dan zbralo v prijaznem Gornjem gradu lepo število Sokolov in Sokolic ter Sokolstvu naklonjenega občinstva. Za vsakega Sokola iz Savinjske in Saleške doline je dolžnost, da prisostvuje otvoritvi prvega Sokolskega doma v Savinjski in Gornjesavinjski dolini. — Upamo pa, da bomo zamogli ta dan bratsko stisniti roko tudi bratom in sestram iz sokolskih gnezd onstran Črnicva in bele Ljubljane. Bratje in sestre, 7. avgusta na svidenje v Gornjem gradu! Zdravo! — P. S.

Župa Kranj

TEKME IN ŽUPNI ZLET

Kot prvi del župnega zleta so se dne 5. junija vršile tekme Sokolske župe Kranj na Koroški Beli, ki so prav lepo uspele. Tekmovalo je nad 100 oseb iz vrst članstva in naraščaja, torej mnogo manj kot lansko leto, ko je tekmovalo 215 oseb. Pri članih v srednjem oddelku ni bilo vrst, tekmovali so le posamezniki. V nižjem oddelku pa sta postavili vrsti krepkih telovadcev le društvi Bled in Škofja Loka. Največ tekmovalcev je postavila Škofja Loka, zelo malo pa društva Jesenice, Kranj, Radovljica in Trzin. Pri tekmah članic, moškega in ženskega naraščaja pa so

bila z dobrimi tekmovalkami in tekmovalci zastopana društva Radovljica, Škofja Loka, Kranj in Koroška Bela. Pri članih so bili doseženi najboljši rezultati na krogih in na bradlji, slabši na drogu in na konju na šir z ročaji, najslabše pa v skoku v višino ob palici in v prostih vajah.

Tekme je vodil župni načelnik br. Vinko Bernik iz Radovljice ter župna načelnica sestra Nada Šega z Jesenic. Savezni TO pa je zastopal brat Dušan Podgornik iz Ljubljane. Tekmovalo se je po novem tekmovalnem redu ČOS, po katerem je kvalifikacija lažja in bolj natančna.

V nedeljo 19. junija pa se je vršil župni zlet v Stražišču, na katerem so nastopili vsi sokolski oddelki. Krasnega jutra so se zbirali na slavnostno okrašenem telovadišču močni oddelki članstva in naraščaja ter dece, kateri so dospeli v vlaki in avtobusi iz vseh smeri. Telovadišče je bilo izredno lepo okrašeno ter obkroženo z mlaji, na katerih so plapolale državne trobojnice.

Dopolodne od 9. do 12. so se vršile skušnje vseh oddelkov za popoldanski nastop. Skušnje so nudile zelo slabe izgledne za javno telovadbo, ker so bili nekateri oddelki slabo izvežbani, za nekatere oddelke pa so bile vaje pretežke.

Popoldne se je formirala na telovadišče slavnostna povorka, katera je krenila skozi vas in končala pohod zopet na telovadišče. Na čelu povorke je jezдила konjenica, nato je sledila vojaška godba, za njo 13 praporov, sledili so zastopniki saveza in ljubljanske župe ter starešinstva sokolske župe Kranj. S strumnimi koraki je sledila četa 120 vojakov planinskega polka iz Škofje Loke, nakar so se vrstili močni oddelki ženskega naraščaja, članice, člani v kroju, člani, članice in moški naraščaj v civilu, narodne noše in kmetski fantje na konjih. Vmes pa je igrala vrla godba gasilnega društva iz Senčurja pri Kranju ter sokolske fanfare z Bleda in Kranja, več sto glav brejčca sokolska deca pa je tvorila skoraj skozi vso vas gost špalir.

Po povratku je bil stik sokolstva na telovadišču, ki je tvoril zelo pestro sliko. Z načelnikovega mosta je pozdravil vse oddelke župni starosta br. dr. Semrov. Njegovi pozdravi so veljali Nj. Velj. kralju Aleksandru in visokemu kraljevskemu domu, naši hrabri vojski in mnogobrojnemu prisotnemu občinstvu. V lepih besedah je brat starosta pozdravil zastopnike saveza in ljubljanske župe ter domače prebivalstvo, ki je sokolstvo lepo sprejelo in mu napravilo navdušen sprejem. Pozdrave ljubljanske sokolske župe je prinesel tajnik brat Stane Flegar, brat Kriznar, župan Stražišča, pa je pozdravil sokolstvo v imenu občine. V lepih zanosnih besedah je v imenu saveza pozdravil vse sokolske oddelke Savezni načelnik brat Ivan Bajželj ter vzpodbujal vse navzoče na še bolj intenzivno sokolsko delo ter poudaril, da brez telesnih vaj ni Sokolstva.

Ob 16. uri se je pričela javna telovadba Slavnostni prostor so napolnile tisočere množice ljudstva, katero je došlo v Stražišče iz vseh krajev Gorenjske, a tudi iz Ljubljane. Prireditvi so prisostvovali predstavniki oblasti, vojske, občin, raznih nacionalnih in kulturnih korporacij, zastopniki saveza in ljubljanske sokolske župe.

Javno telovadbo je otvorilo 236 dečkov, ki so lepo izvedli slikovite skupinske vaje. Sledila je ženska (236) deca, katera je zelo lepo začela svoje, zanj preveč komplicirane proste vaje, radi česar je proti koncu prišla preveč iz kritja. Moški naraščaj (96) in ženski naraščaj (83) sta izvedla precej dobro proste vaje, pričakovala pa se je od teh oddelkov boljša izvedba, a tudi število nastopajočih je bilo za kranjsko sokolsko župo mnogo prenizka. Viharno pozdravljena je nastopila strumnih korakov četa vojakov planinskega polka iz Škofje Loke, katera je eksaktno izvedla 4 vaje s puškami. Sledile so lepe vaje sokolskih čet, katera je prav lepo izvajalo 96 krepkih kmetskih fantov na glasbo z narodnimi motivi. Veliko zanimanje je vzbudil štafetni tek s trikratno predajo, ki pa radi kratkega telovadišča, žal, ni mogel priti do prave veljave.

Po slikovitem rajalnem nastopu so članice (162) izvajale proste vaje, do ločene za nastop Jugoslovenk v Pragi. Vaje so bile lepo izvedene, žal pa je bilo kritje jako slabo. Člani (146), ki so imeli zelo kompliciran rajalni nastop k prostim vajam, so vaje izvedli odlično. Treba pa bo v bodoče paziti, da bodo imele kolone vse enako število telovadcev, da jih ne bo treba na samem telovadišču premeščati iz ene kolone v drugo.

Sledil je nastop 11 vrst na vseh glavnih orodjih in v nekaterih panogah lahke atletike. Vsa orodja so bila postavljena tako, da so tvorila dolgo prečno vrsto preko celega telovadišča, tako da je bila telovadba z vseh strani lahko pregledna. Pri telovadbi na orodju se je po sestavi in izvedbah vaj odlikovala vrsta iz Šk. Loke na bradlji. Program je zaključila savezna vrsta, ki bo v Pragi tekmovala za slovansko prvenstvo. Vrhunske vaje na drogu in bradlji s krasno izvedenimi saski so zadivile vse občinstvo. Telovadbo sta vzorno vodila župni načelnik brat Bernik in načelnica sestra Nada Šega

Organizacija župnega zleta je bila zelo dobra. Župno načelnštvo in Sok. društvo Stražišče sta izvedla vse priprave do potankosti naravnost odlično. Toda v splošnem s prireditvijo ne smemo biti zadovoljni. Število nastopajočega moškega in ženskega naraščaja bi bilo primerno za 5 društev, ne pa za 34 edinic, ki jih šteje župa. Motilo je zelo, da nista bila naraščaj in deca razvrščena po velikosti, tako da so bili spredaj manjši telovadci, zadaj z njimi večji, potem pa zopet mali. Kritje je bilo pri vseh oddelkih slabo, najbolje so krili telovadci novinci, ki so izvajali seljaške proste vaje. Nekateri vodniki kolon so imeli čepice, drugi istega oddelka pa zopet ne. Mnogo telovadcev je bilo, ki so imeli predolge lasce, katere so v pozoru popravljali, ali pa so radi predolgih las nazaj stresali glave. Lepa temeljna postava je pri nekaterih telovadcih nezna stvar, paznje na gibe, na godbo, na odkorake in na kritje pa se ni polagalo skoraj nobene, osobito pri telovadkah, tako da so nekatere begale med izvajanjem iz ene kolone v drugo. Vse to se zelo dobro vidi ter napravila zelo slab utis. Pri orodni telovadbi, osobito na drogu, nisem opazil niti ene same sestave, izvedene v celoti tako, kot jo je telovadec izvajati nameraval. Nastopili so dobri telovadci, toda po izvedbah sodeč, vežbali niso redno in najbrže šele zadnji čas. Članov v kroju je bilo 225, za 34 edinic zelo malo število. Opazil sem več društvenih načelnikov, a tudi članov župne uprave, ki so bili v civilu. Neko društvo ima 72 slavnostnih krojev, a na župnem zletu jih je bilo 9. Med gledalci sem videl zelo mnogo bratov in sester, ki so v najlepših letih 20—25 let, zdravi in lani še tekmovalci, letos pa niso nastopili nikjer. Če bi vsi člani, vsi prednjaki, vsa društva in čete izvršili svojo dolžnost, potem bi bila v Stražišču res prava sokolska manifestacija. — M. Sušnik.

SOKOLSKO DRUŠTVO KRANJSKA GORA

Z lepo manifestacijo in z vsem oduševljenjem je proslavil tukajšnji Sokol Vidov dan. Na predvečer so na »Rutu«, »Vitancu«, na Brovji, na Robeh in na Lomčiču zažareli velikanski kresovi, katerih sij je bil viden po vsej dolini. Pred šolo pa se je formiral veličasten spreved Sokolov, zastopnikov uradov in množice občinstva. V temno nebo so se v vseh barvah odbijale svetlobe lampijončkov, bakelj in raket. Slovesno je odmevala po vasi sokolska fanfara. Pred spomenikom padlih vojakov, ki je bil ves okrašen s šopki in venci, se je br. dr. Grašič v jednatem govoru spomnil mrtvih junakov in zaključil z željo za edino in močno Jugoslavijo. Teško in zamolklo so odmevali streli v zvezdno noč; občinstvo pa je odkrito poslušalo pesem »Oj Doberdob«. Krajši postanek je bil še na kolodvoru, ki je bil ves čarobno razsvetljen. Pa je zopet odmevala državna himna in vzklikov kraljevskemu domu in Jugoslaviji ni bilo konca. Pred spomenikom se je br. načelnik Lavtizar zahvalil za obilno udeležbo in tako lepo uspelo manifestacijo. Ob zvoku fanfare se je spreved razšel. Pozno v noč pa je še odseval v noč žar kresov in se razlegal odmev strelov.

Na Vidov dan pa je priredil Sokol lepo akademijo.

Župa Ljubljana

SOKOLSKO DRUŠTVO »LOŽKA DOLINA«

Dne 12. t. m. je imel Sokol »Ložka dolina« v Starem trgu svoj letni nastop, ki je v splošnem, ako upoštevamo še sedanje prilike — dobro uspel.

Razpored nastopa je bil posrečen ter skoz in skoz zanimiv.

Takoj po 16. uri se je prireditvev otvorila z obhodom, ki so se ga udeležila poleg domačega društva še društvo iz Prezida, četa iz Novega kota in nekaj bratov iz Ribnice. Telovadba sama se je otvorila z nastopom moške dece, ki je izvajala zelo ljubko prosto vajo pod vodstvom br. Čebolina prav dobro.

Za temi je nastopila deveterica ženske dece in je izvajala vajo z rutami na godbo. Vajo so tudi same spremljale s petjem na melodijo »Otok bleški...« Vaja je bila zelo dobro podana, posebno gibi rok so bili dovolj elastični. Oddelke je vodila s. Vebrova. Kot tretja točka je bil nastop ženske dece pod vodstvom s. Zmavec. Izvajale so dve vaji, eno od teh z obročem, obe pa na godbo. Obe vaji sta bili izvajani v splošnem prav dobro.

Pri vseh treh oddelkih dece se je opazilo, da ima ista v svojih učiteljih tudi zelo dobre sokolske voditelje, ki z razumevanjem in neprisiljeno vršijo telesno vzgojo mladine.

Za dečo domačega društva je nastopila ženska in moška deca iz Prezida pod vodstvom br. Mataiča. Nastop moške dece z zastavicami je bil skladen, v splošnem prav dober. Ženska deca pa je v pričetku grešila, ker je polovica iste prehitro počela z izvajanjem ter ni upoštevala predtakta. No, pozneje je deca sama popravila in vajo izvedla do konca še dosti dobro. Očividno deca ni bila naučena na god-

bo in bi bilo bolje, da se je br. voditelj posluževal samo štetja ali pa da je vsaj s štetjem označil predtakt.

Moški in ženski naraščaj domačega društva, prvi pod vodstvom brata Benčine, drugi pod vodstvom s. Mlakarjeve, je nastopil s prostimi vajami za Prago. Oba naraščaja sta izvajala vaje na godbo sicer brezhibno, le pri gojenkah bi bilo pripomniti, da v bodoče opuste preglasno štetje.

Tem prostim vajam je sledila orodna telovadba in štafetni tek naraščajnikov. Pri orodni telovadbi je bilo opaziti znaten napredek. Posebno častni so bili rezultati skoka v višino s palico. Na orodju je nastopila samo domača vrsta s sodelovanjem br. Pucija iz Ribnice.

Kot poslednji točki sta bila nastopa članice in članov s prostimi vajami za IX. vsesokolski zlet.

Župa Maribor

SOKOL. DRUŠTVO MARIBOR I.

V našem društvu se je pod vodstvom br. načelnika Cilenška vršil od januarja pa do konca maja t. l. prednjaški tečaj, kjer so predavali sledeči bratje: Cilenšek (sestav, praktična telovadba), dr. Pivko (sokolska metodika), Lintner (slovstvo, organizacija),

Posebno moramo poudariti nastop članic, ki so izvajale svoje vaje dovršeno ter je bila ta točka programa — najboljša in najlepša. Oddelek je vodila s. Janeževa. Domača vrsta članov je bila pomnožena z vrsto iz Prezida, dveh članov iz Ribnice in enega iz Novega kota. Vaje bi bile lahko bolje izpadle.

Člansko vrsto, kakor tudi celo tehnično stran prireditve je vodil vzorno in disciplinirano br. društveni načelnik Janežič.

Pri vsem sporedu je sodelovala mestna godba iz Loža, ki je svojo nalogo rešila častno. Sploh moramo zaznamovati pri tej godbi od lanskega leta lep napredek, kar nas zelo veseli. Ako bo imela godba tudi v bodoče takega kapelnika, kakor ga ima sedaj, upamo, da bomo imeli doma solidno godbo, ki bo ustrezala vsem zahtevam.

Izpitom se je prijavilo vseh 12 prednjaških kandidatov(inj), izvršili so izpit sledeči bratje: Klima, Kert, Kerenčič, Štok, Papis, Gorjup, Golob, Klotnik ter sestri Margučeva in Terglavčnikova.

V nedeljo 19. junija smo izvedli društvene tekme. Tekmovali so 4 vrste in sicer 8 članov, 8 članice, 4 naraščajniki in 4 naraščajnice. Doseženi so bili lepi rezultati. Člani: (visok drog,

negativno telovadišča. Prostor, ki so ga člani s kulukom prav lepo izravnali, odgovarja kakor telovadnica krajevnim potrebam za daljšo dobo v vsakem pogledu. — Ob 9. uri so se začele skušnje za popoldanski nastop, ob 11. uri se je pa vršil štafetni tek na 1500 m, pri katerem je izšel kot zmagovalec Slovenjgradec. Ob 12. uri je bila povorka, v kateri je korakalo blizu 400 pripadnikov v krojih, javna telovadba pa se je začela ob pol 16. uri. V splošnem smo konstatirali še dovoljno uvečbanost, tudi skladnost z godbo je bila povsod dosežena, čeprav je tempo bil — zlasti pri obeh naraščajih — v nekaterih delih prehitel, zato tudi izvedba gibov površna. Orodna telovadba je pa pokazala več pomanjkljivosti, kakor bi bilo treba, — prihodnjič to bolje organizirati. Glede posameznih točk bi pripomnili, da je bil krojni tek prijetna izprememba in sicer enoličnem programu, tudi posebna točka naraščajnic iz Vuzenice je bila prilično dobro izvedena. — Sodelovala so, kolikor se je konstatiralo, vsa društva in okrožja, le Dravograd ni bil zastopan. Celo mlado in oddaljeno društvo Ribnica-Josip dol je poslalo lepo število članov in članic, zato je odsotnost Dravograda še tem manj opravičljiva.

SOKOL. DRUŠTVO DRAVOGRAD-MEŽA

V nedeljo 12. junija 1932. je priredilo Sokolsko društvo Dravograd-Meža svoj letni telovadni nastop.

Nastopili so v glavnem mladinski oddelki. Nastop se je vršil na občinskem dvorišču v Dravogradu.

Uvodoma je pozdravil navzoče br. društveni starosta dr. Erat, orisal namen Sokolstva ter bodril telovadece-Sokole k nadaljnjemu uspešnemu delu za telesno in duševno povzdigo naroda.

Za njim je pozdravil v imenu TO župe Maribor in načelstva koroškega okrožja br. Vončina Stanko iz Mežice. Nato je sledil nastop.

Na sporedu je bilo 10 točk, ki so bile vse dobro izvedene. Vidi se, da sta br. Nabergoj in s. Vreševa skrbno in temeljito naštudirala posamezne točke.

Občinstvu so posebno ugajale raznoterosti — igre naraščaja in dece; posebno skoki naraščaja so bili dovršeni.

Bradlja, kjer so nastopili člani skupno z naraščajem, ni povsem zadovoljila. Treba bi bilo izbrati samo najboljše in teh manj, ne pa II v eno vrsto.

Kar je treba posebno pohvaliti, pa je skladnost, ravnanje in izvedba prostih vaj. Vsi oddelki brez izjeme so precizno izvajali proste vaje. Pri prostih vajah ženske dece je sodelovala tudi deca čete iz Št. Janža, dvajset po številu. Skupno je nastopilo 108 telovadečih, na vsak način za obsejni Dravograd lepo število. — V. S.

SOKOLSKO DRUŠTVO KONJICE

V nedeljo, dne 19. junija je priredilo Sokolsko društvo v zvezi s Sokolsko četo v Konjicah vasi veličasten praznik kmečkega dela »Tekmo koscev«, ki se je izpremenila v veliko manifestacijo sokolske misli. Takoj popoldne so se začeli zbirati kosci v Narodnem domu, kjer se je formirala krasna povorka in krenila na tekmovališče. Ob ogromni udeležbi občinstva je pozdravil kosce in gledalce br. starešina Ajdnik v imenu čete in brat dr. Mejak v imenu društva. Društveni zasnovatelj br. Nemec je v globoko zasnovanem govoru poveljeval kmečko delo in sokolsko misel.

Po navdušenih besedah brata prosvetarja se je pričela tekma; po glavni tekmi so tekmovali »škrici«. Prireditelj se je zaključila z malico koscev in grabljic na prijetno dišeči travi.

Župa Mostar

SOKOLSKO DRUŠTVO ČAPLJINA

Dana 19. juna održana je javna vežba Sokolskog društva Čapljinca, koja je u svakom pogledu uspeła vrlo dobro.

Uspehu je pored odlične organizacije doprinelo i to, što su bratska društva Stolac sa svojim muzikom, Mostar sa svojim naraštajem i Ljubuški sa četom Klobuk, dobrovoljno sudovali i ovu sokolsku priredbu podigli na stepen okružnog sleta. Smatramo potrebnim, da se navedenim bratskim društvima toplo zahvalimo na potpori koju su nam pružila svojim brojnim učesćem.

Javna vežba izvedena je nastupom društvenih kategorija te članova i naraštaja sokolskih četa iz područja društva Čapljinca, a uz pratnju muzike 32 p. puka iz Mostara. U večje je održana akademija, koja se posle programa pretvorila u pravo narodno veselje. Sve vežbe izvedene su dobro, a naročito se mora istaknuti nastup naraštaja i članova sokolskih četa, jer su sa svojim uzornim vežbanjem poželje veliki aplauz. Četa Tasovičića sa 26 vežbača nastupila je s vežbama za slet u Prag tako precizno, da je bilo milina gledati seoske momke, u jednakom odelu disciplinovane i uvežbane.

Iako je i naš kraj osetio krizu, poseta je bila kakva se odavno u Čaplji-

ni ne pamti, što potvrđuje i moralni i materijalni uspeh. Pored velikog broja gostiju, prisustvovao je i komandant Jadranske divizijske oblasti g. đeneral Savić.

Čapljinca je u ovoga puta dokazala, da je u njoj sokolska svest budna i da ima ljudi koji mogu i hoće da vode Sokolsko društvo kako treba. — D. S.

SOKOLSKO DRUŠTVO METKOVIĆ Naraštajski dan

Dne 29. maja t. g. naše je društvo proslavilo »naraštajski dan« na sledeći način:

29. maja ujutru u 4 sata pošli su naraštaj i podmladak — predvođeni svojim prednjacima, starešinom i nekim članovima upravnog odbora, te sokolskom glazbom — ispred sokolane na uranak u Doljane. Iza malog odmora u Doljanima, priredene su lako-atletске utakmice naraštaja i podmlatka i to: skok u dalj, skok u vis s motkom, trčanje na 100 m, bacanje diska, bacanje kugle, trčanje na 60 m, hodanje na hodalkama i t. d.

Uz opće raspoloženje, sviranje glazbe i pevanje izletnika povratili smo se oko 8 sati.

Oko 9% sati bila su završena natjecanja najboljih.

Popodne u 17 sati priredena je akademija s biranim programom.

Prvu nagradu t. j. pozlačenu naraštaj, značku dobio je Granić Rato, a drugu nagradu t. j. posrebrenu narašt. značku dobio je Vukša Miljenko. Ruski ples »Kozachek« tako se je svidelo publici, da je na svopće trazenje bio ponovljen. Između tačaka i preko pauza svirala je sokol. glazba. Moralni uspeh »Naraštajskog dana« bio je odličan.

Župa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO CRVENKA

12. juna o. g. održana je javna vežba Sokolskog društva Crvenka uz učešće Sokolskog društva Kula i društva Stari Sivač.

Ovo mlado društvo uzelo je na sebe velik i težak zadatak da smelo i čvrstom verom u ovom mestu zasnoga uspeh, kako moralni tako i materijalni. Iako su u ovom mestu stanovništva Nemci, koji možda nisu još dovoljno upoznati idejama Sokolstva, ipak nas je njihov ogroman broj prijatno uzradovao i iznenadilo, dodavši k tome još i njihovo iskreno raspoloženje i oduševljenje kojim su pratili svaku izvedenu vežbu.

Ova javna vežba na kojoj je istupilo članstvo društva Crvenke, Kule i St. Sivača ostavilo je utisak jednog solidnog okružnog sleta. Vežbanje je održano na ukusno dekoriranom vežbalištu (igralište Sport kluba), pred mnogobrojnom publikom. Sve vežbe svih kategorija izvedene su skladno i lepo uz pratnju sokolske fanfare društva Sombor, koja je toga dana u rano jutro defilovala ulicama i budila meštane.

Pre početka vežbanja izvršen je defile celokupnog muškog i ženskog članstva, naraštaja i dece.

Uveče toga dana priredena je akademija u kantini fabrike Sečera, uz sudelovanje bratskih društava Kule, Starog Sivača i Crvenke.

Akademija je nadopunila ono, što javni čas nije učinio. Sve vežbe koje su izvedene, primljene su od gledalaca, koji su bili oduševljeni i razdragani, jer je svaka vežba izvedena živo i lepo.

Svi oni, koji su uzeli učešća u ovoj lepoj i pohvalnoj bratskoj zajedničkoj saradnji, poneće i čuvace u svojim srcima najlepše uspomena: na ovo mlado društvo, koje se strogo pridržavalo one sokolske: istrajnost, vera, uspeh. — B. P.

SOKOLSKO DRUŠTVO APATIN

Sokolsko društvo Apatin priredilo je 19. juna javan čas u Apatinu sa svim svojim kategorijama vežbača. Vežbalo je 345 vežbača, podeljenih u 7 odeljenja sa po 30—80 vežbača. Vežbe su izvedene uz mesnu vatrogasnu muziku. Po disciplini pri nastupu, skladnosti i jednoobraznosti pokreta i pravilnosti pri izvođenju svih prostih vežbi, može se reći, da su odeljenja i svi vežbači dostojno i u svemu pravilno izvršili svoj zadatak, da su dostojni sokolske ideje koju nose u sebi, kao i da mesto, u kome se obavio čas, ima puno smisla za razvitak Sokolstva.

Kao gosti ovom času prisustvovali su i učenici osnovnih škola iz Prigrvice, Kupusine i Sonta sa svojim nastavnicima i većim brojem roditelja. Učenice iz Prigrvice, obučene u narodno odelo svoga mesta, izvele su savršeno jednu vežbu s venčićima, a učenice iz Kupusine, također u narodnoj nošnji, uz pesmu i muziku, odigrale su nekoliko narodnih kola.

Sva su odeljenja pri nastupu, a poneka i za vreme vežbe, bila burno pozdravljena od građanstva. Bila je zastupljena i laka atletika i vežbe na razboju.

Građanstvo je u velikom broju posetilo čas, a bilo je u priličnom broju i gostiju iz Osijeka i Sombora, te je čas uspeo i u materijalnom pogledu.

Župa Sarajevo

I OKRUŽNI SLET U GORAŽDI

Dana 5. juna održan je I Okružni sokolski slet u Goraždi. Grad je bio sav okićen zastavama i zelenilom. Na sletu učestvovali su Sokoli i Sokolice, sokolski naraštaj i deca iz društava: Sarajevo, Pale, Renovica, Prača, Mešića, Ustiprača, Čajniče, Višegrad, Goražde i Foča.

Po probnoj vežbi na sletskom stadionu u Banovinskom voćnom rasadniku u Goraždi, organizovana povorka Sokola prošla je kroz grad. Napred je jahao na konju barjaktar seoske sokolske čete iz Renovice, a iza njega muzika, zatim starešinstva društava i ostalo članstvo. Na kraju povorke jahali su seoski sokolski konjanici.

Kroz grad Sokoli su burno pozdravljeni, a osobita pažnja poklanjana je seoskoj četi iz Renovice, te iz Mešića; iako su članovi ove čete došli pešice, prevalivši put od 40 km, ipak su svojim držanjem zadivili i oduševili ovdašnji seoski svet.

Pred opštinom Sokole je ispred građanstva pozdravio banski većnik i gradski podnačelnik g. Vlada Stojanović.

U podne održan je banket, kome su prisustvovali izaslanik g. bana, narodni poslanici ovoga kraja, članovi starešinstva sokolskih društava, pretstavnici vlasti te ostali pozvatli gosti i ugledni seoski domaćine. Pozdravni govor održao je u ime župe brat Starčević te nazdravio procvatu sokolske ideje u ovom kraju. U ime sokolskog društva iz Goražde zahvaljuje mu br. starosta Sladeček, koji veli, da su brata iz Goražde učinili sve da ovaj I sokolski slet bude što veličanstveniji, iako se je kod priprema nailazilo na velike poteškoće. Starešina društva iz Foče, stari sokolski borac brat Milan Hadživuković, opisuje istorijat sokolske predratne delatnosti i seća se sokolskih mučenika pokojnog Lazara Droce i Jove Pešuta-Klarića.

Već u 2 časa popodne mnogobrojni seoski svet okupio se na stadionu. Ovolutki odziv i skup seljačkoga i građanskog sveta posle oslobođenja Goražda ne pamti. Od vidjenih gostiju prisustvovali su sletu pomoćnik bana br. dr. I. Hadžiomerović, g. g. narodni poslanici Husejin Kadić i dr. Đuro Ostojić, profesor beogradskog univerziteta i izaslanik Ministarstva prosvete g. Nikola Pušin, predstavnici sreskih i ostalih vlasti iz ovog kraja sa činovništvom i obitelji. Komandanta II Armiske oblasti zastupao je konjički kapetan I klase br. Sladeček Mirko, koji je jednovremeno i starosta Sokolskog društva u Goraždi.

U 4 časa popodne brat starosta Sladeček pozdravlja postrojene Sokole na stadionu, prisutne pretstavnike vlasti i goste iz gradova i sela. U svome govoru naglašava specijalnu misiju Sokolstva u ovome verskom i plemenskom heterogenom kraju. Ističe visoke moralne osobine našeg seoskog sveta, koji se je i pored današnjih ekonomskih teških nedaća održavao u ovako velikom broju i svojim prisustvom dao dokaz svoje nacionalne svesti: poziva prisutne da pozdrave Nj. V. Kralja, Nj. Kraljevsko Visočanstvo Prestolonaslednika Petra kao starešinu SKJ i celi Kraljevski Dom, našto svi prisutni ustaju i burno kliču: **Ziveo!**, a muzika intonira državnu himnu.

Izaslanik bana i istovremeno izaslanik Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije br. dr. Hadžiomerović zahvaljuje starosti bratu Sladečeku i celoj upravi na trudu koji su uložili oko organizovanja ovoga sleta i pozdravlja prisutne Sokole te sa zadovoljstvom konstatuje uspešno organizovanje sleta, a osobito ga veseli da vidi seljake u ovako lepom broju. Zatim načelnik brat Aleksandar Gan pozdravlja prisutnu braću Sokole i otvara slet.

Javni čas trajao je neprekidno do 6 1/2 časova popodne.

Najpre su nastupila muška i ženska deca sa svojim prostim vežbama, a iza njih muški i ženski naraštaj, seoska sokolska četa iz Renovice i članstvo s prostim vežbama praškog sve-sokolskog sleta i vežbama na spravama. U svemu je bilo 16 tačaka, koje su odevžbane sa potpunom zadovoljavajućim uspehom. Vežba ženske dece s vencima, muške s palicama sokolskog naraštaja iz dečijeg doma u Foči, vežbe seoskih Sokola iz Venovice, vežbe Sokola kadeta iz Donskog kadetskog korpusa u Goraždi s kopljinama i mačevima, odlične vežbe na vratilu pod vodstvom samoga župskog načelnika brata Lavrača ostavile su dubok utisak na gledaoce. Organizacija nastupa bila je strogo prema programu i bez ometanja. U vežbama je sudelovalo 527 članova sviju kategorija. Po završenom programu svet se razišao veselo i raspoložen.

U 9 časova naveče održana je sokolska akademija, kojoj su prisustvovali sve ugledne ličnosti sa sleta.

Moralni uspeh ovoga sleta bio je neočekivan. Svi prisutni bili su oduševljeni postignutim uspehom, te su odnijeli ubeđenja, da je ovaj veliki uspeh Sokolstva dao čvrst temelj njegovom daljnjem razvijanju i napredku u ovim krajevima. — V. D. G.

S prednjačkog tečaja Sokolskog društva Maribor I

Kenda (zgodovina), Matelič (ideja, organizacija), Pire (anatomija, fiziologija, higijena, prva pomoć), Lavrenčič (mladinska telovadba), Cestnik (lahka atletika).

V prvi polovici junija so se vršili društveni prednjaški izpiti. Župa je sestavila sledeću izpitno komisiju: br. Cilenšek (predsednik), ostali člani komisije bratje: dr. Kovačič, Kenda, Apih, Lintner, Lavrenčič, dr. Sekula. K

konj, skok v višino, krogla, tek 100 m, 4. prosta vaja): 1. Kert (93.33%), 2. Kerenčič (89.58%), 3. Štok (88.33%). Članice: 1. Tomazini (99%), 2. Terglavčnik (96%), 3. Leban (95.5%). — Moški naraščaj: 1. Zadnik (95%), 2. Jenšac (94.11%). — Ženski naraščaj: 1. Pivkova (100%), 2. Štok (95.5%). Vsak oddelek je tekmoval v 6 disciplinah. Med oddelki je prvo mesto zasedla vrsta članice.

SOK. DRUŠTVO MARIBOR III (Krčevina-Košaki)

bo 11. jul. 1932 ob 16. uri svečano otvorilo svoje letno telovadišče, katero si je v kratkem času svojega obstoja uredilo.

Razun lastnega članstva bo nastopilo tudi članstvo sosednih društev. Sodelovalo bo tudi vojaštvo s svojimi vajami.

Pri izvajanju telovadnega programa bo svirala vojaška godba 45. p. p. Prosta zabava bo nudila vsakemu posetniku dovolj vsakovrstnega razvedrila. Nastopil bo tudi priznani pevski zbor »Lunac«. Poskrbljeno je za prvovrstno postrežbo.

Vabljena so vsa bratska društva ter vsi prijatelji sokolstva. Društvo Maribor III je bilo ustanovljeno meseca maja 1931. l. ter si je vsled agilnosti posameznih članov in prijateljev sokolstva nabavilo najpotrebnejše telovadno orodje, postavilo v krčevinski šoli gledališki oder ter uredilo letno telovadišče.

Sedaj šteje društvo: 120 članov, 56 članice, 30 moš. nar., 27 žen. nar., 37 moš. dece, 55 žen. dece; skupaj 325 pripadnikov. Prvi starosta je bil šol. upravnik br. Cvetko, podstarosta prof. br. Struna, ki pa sta v drugem poslovnem letu zamenjala mesti vsled preobloženosti prvega. V prvem letu je bil načelnik društvu br. Hrovatin, v drugem pa br. Majhen.

SOKOLSKO DRUŠTVO STUDENCI PRI MARIBORU

V našem delavskem centru, kjer so zadle sokolske ideje spočetka na velik odpor, je Sokolstvo v teku 13 let od ustanovitve doživelo velik in časten razmah. Tako smo videli pri tem nastopu ljudi vseh slojev, delavce, uradnike, zasebnike in druge.

Vrli Sokoli in Sokolice, ki so večinoma iz delavskih vrst, ki se morajo sedaj trdo boriti za vsakdanji kruh, iščejo v Sokolskem domu razvedrila, iščejo pa tudi družbe in sredstva za zdrav in harmoničen razvoj svojega telesa.

Nastop v nedeljo 19. junija 1932. je pokazal, s kakšno vncmo so se okle-

nili studenškega sokolskega hrama, hrama ideje, ki je v teku 70 let preodilo ves slovanski svet. Na vzorno urejenem telovadišču so predvajali vsi mnogoštevilni oddelki vaje, ki so marsikoga zadivile in poleg tega pokazale nekaj novega, nekaj svojevrstnega, kar smo pri drugih nastopih pogrešali.

Točno ob napovedani uri je godba »Drave« zaigrala sokolsko koračnico, ki jo je občinstvo sprejelo z burnim aplavzom, nakar je ženska deca otvorila program z zanimivimi tekalnimi igrami in štafetami. Zatem sta nastopili dve vrsti zagorelih članov z raznoterostmi, ki so pokazale spretnost in skrupnost izvajanj. Jako zanimive, sploh najbolje izmed vsega, so bile pomenovalne vaje moške dece pod imenom »Gasilci«. Jako primitivno orodje, voz lestva, vrv je predstavljalo gasilsko orodje, s katerim so posnemali malčki gasilce pri požaru. Tudi reševanje ponesrečenecv so uprizorili.

Sledila je skupna orodna telovadba vseh oddelkov. Poudariti moram, da imajo Studenčani izvrstne moči, ki se lahko merijo z vsemi drugimi društvimi. Simultane vaje članice in naraščajnic na gredah so bile izcajane silno precizno in skladno. Tekma v koških med črnimi in belimi je potekla v živahnem tempu in lepi kombinacijski igri, ki so jo beli odločili v svojo korist v razmerju 5:2. Mnogo smeja je vzbudilo metanje s plahto, ki ga je pripravil moški naraščaj. Vzorna vrsta je nastopila na visoki bradlji z doskočno desko. Brez skrbi lahko rečemo: Vzorna vrsta! Vaje so bile popolne in izvajane z največjo eleganco. Lepe in zanimive so bile tudi igre moške dece, vzbujajoče mnogo smeja. Kot zaključek so nastopili še člani s prostimi vajami »gladijatorije«, ki se odlikujejo po krepkih in izrazitih gibih.

Ob koncu je župni podstarosta br. dr. Kovačič v jedrnatih besedah obrazložil del sokolskega društva Studenci in bodril k vztrajnemu napredku in še večjemu razmahu. — K. V.

SOKOLSKO DRUŠTVO GUŠTANJ

Ob proslavi 1. decembra 1931. je bil otvorjen v Guštanju Sokolski dom, temu je sledila v zvezi z okrožnim zletom v nedeljo 19. junija otvoritev let-

Župa Skoplje

SOKOLSKO DRUŠTVO RADOVIŠTE

Na dan Sv. Ćirila i Metodija 24 V. ov. god., priredilo je u svom domu ovdajšnje Sokolsko društvo kulturno-nacionalnu manifestaciju, na kojoj je nastupila prviput u Radovištu novo osnovana pozorišna diletantska sekcija Sokol. društva s poznatim Nušićevim komadom »Sumnjivo lice«, koji su članovi izveli veoma dobro i s mnogo umetničkog smisla, pobravši od mnogobrojne prisutne publike srdačne ovacije.

Ovim prvim nastupom otpočine rad ove sekcije, kojoj je cilj, priređivanjem pozorišnih komada iz naše bogate, nacionalne, dramske literature, pridignuti i ojačati nacionalni nivo evdajšnjeg građanstva i ostalih susednih mesta.

Nadati se je, da će braća diletantske sekcije nastaviti svoj rad s puno agilnosti i sokolske solidarnosti i doprineti da se, naročito u ovom kraju, nacionalno-kulturni rad pridigne na dostojnu visinu.

Moralni i materijalni uspeh priredbe postignut je iznad svakog očekivanja. Ing. M. F.

Župa Sušak - Rijeka

SOKOLSKO DRUŠTVO BASKA

Dne 19 juna priredilo je Sokolsko društvo u Baški akademiju u hotelu »Veletit«. Program od 12 tačaka bio je izveden lepo i s puno discipline. — Prisutne goste braću Čehoslovake osobito je zadržala izvedba naraštajka »Pralje« i po članicama izveden narodni ples »Bodulka« u starim baščanskim narodnim nošnjama. Sestra N. Bončević ušla je u mnogo truda i zasluge uspeh nije izostao. — Vežbe je na klaviru pratila s. M. Tudor.

I ovom prilikom kupališni gosti braća Čehoslovaci držeći se gesla »vernost za vernost« mnogo doprineše, da je priredba moralno i materijalno lepo uspeła. Osobita hvala braći Alo-

su Jelineki i Rudolfu Sobotki, koji nas veoma zadužiše propagirajući akademiju među gostima i sakupljajući doprinose za nabavu odora siromašnoj muškoj deci našeg društva. Sakupiše lepu svoticu pa ovim putem darovateljima srdačno i bratski blagodarimo. C. M.

Župa Varaždin

JAVNA VEŽBA U JALZABETU

Četa Jalzabet matičnog društva Varaždin priredila je 19 juna o. g. svoju drugu javnu vežbu i posvetu barjaka. Uz matično društvo prisustvovala su još i čete iz Semovca, Bartolovca, Trnovca, Svibovca, Kučan-Zbelave, Martijanca i Kaštelanca.

Pred crkvom obavljena je posveta barjaka, koju ceremoniju je obavio mesni župnik g. Pažur. Kum barjaka, brat dr. Vlatko Milković, poslao je četi lepu vrpču za barjak. Pevačko društvo »Gaj« iz Martijanca pratilo je posvetu lepim pesmama. Prigodne govore održali su izaslanik župe brat Vlado Pongračić i zam. starešine čete i opštinski načelnik, brat Madarić. Posle posvete krenula je povorka na vežbalište, gde je sakupljene pozdravio prosvetar čete brat Marijan Dundović, a u ime gostiju mu zahvalio na pozdravu, održavši lep nacionalni i sokolski govor, starešina varaždinskog društva, brat Stjepan Novaković.

Javnu vežbu započela je četa Svibovec simboličkom vežbom »Dolazak Hrvata«. U praškim vežbama nastupilo je 56 članova četa. Zatim su sledila muška i ženska deca te ženski naraštaj čete Jalzabet; odo članova iz Jalzabeta na ručama; naraštaj i deca iz Kaštelanca; četa Martijanec, vrsta iz Varaždina, naraštaj iz Bartolovca, članovi iz Svibovca. Nastupom naraštajki iz Jalzabeta završena je ova uspeła javna vežba, kojoj je prisustvovalo veliki broj seljaštva iz mesta i okolice.

JAVNA VEŽBA U DRAŠKOVCU

12 juna održana je javna vežba Sokolskog društva Draškovec. Vežbu je posetio lep broj seljačkog sveta iz mesta, a sudelovala su i društva iz

Preloga, Kotoribe i Donjeg Kraljevca. Nastupile su sve kategorije, a odigrana je i odbojka, u kojoj je pobedila postava iz Draškovca.

JAVNA VEŽBA ČETE SEMOVCE

Tek pred par meseci osnovana četa u Semovcu održala je dne 12 juna posle podne svoju prvu javnu vežbu. Nastupile su razne kategorije četa Semovce, Bartolovca i Martijanec te matičnog društva iz Varaždina. Sve vežbe vrlo su se svidеле seljačkom svetu, koji je prisustvoval vežbi u ogromnom broju te naročito pozdravio odlično izvedene vežbe varaždinske vrste na spravama.

Nakon svršene vežbe sakupilo se je sveukupno članstvo, ispred kojeg je tajnik čete, brat Šitar pozdravio goste, zamolivši ih, da i nadalje doprude rad ove mlade čete. U ime matičnog društva pozdravio je sakupljene brat dr. August Engelhart, koji je naročito pohvalio uzorni nastup i disciplinu čete, dočim ih je u ime župe pozdravio brat Mića Kovačević. Nakon toga razvila se je zabava.

JAVNA VEŽBA I POSVETA BARJAKA U SV. ILIJI

12 juna ov. g. posvetila je četa svoj novi barjak, kome je kumovao brat dr. Vlatko Milković. Tom prigodom održali su govore zastupnik kuma, brat Anton Majcen, okružni inspektor, brat dr. Vilko Fajfer i tajnik čete brat Božo Turzan.

Nakon posvete krenula je povorka, praćena sa mnoštvom naroda, na vežbalište, gde je održan pod vodstvom načelnika brata Stankusa uspeła javna nastup, na kome su vežbale razne kategorije domaće i susednih četa, matičnog društva Varaždin te vojnici 14 artiljerijskog i 36 pešadijskog puka uz pratnju sokolske glazbe društva Varaždin. — Župu su zastupala braća Šifman i Zima.

JAVNA VEŽBA U VINICI

Sokolsko društvo Vinica održalo je 19 juna svoju prvu ovogodišnju javnu vežbu, koja je bila odlično po-

sećena od meštana i seljaštva iz okolice. Župu je zastupao zam. starešine, brat dr. Oto Santel. Na vežbi su nastupila društva Vinica, Ivanec, Maruševac te Ormož iz Mariborske župe, a od četa Petrijanec i Strmec. U jedinim vežbama nastupili su: ženska deca Vinica (24) vežbe sa zastavicama, ženska deca Petrijanec (22) sa župskim prostim vežbama, zatim muška deca Vinica (20) i Petrijanec (20), odbojka Vinica-Ormož, pobedila Vinica, muški naraštaj Vinica (6) izveo je svoju vežbu odlično. Sledi četa Petrijanec (16) u praškim vežbama, članovi (12), odbojka Vinica-Petrijanec (15:12 i 9:15), tri vrste na spravama, ženska deca Petrijanec s vencima. U natezanju užeta pobedila četa Strmec četu iz Petrijanca. Odbojka između Ormoža i Petrijanca ostala je neodlučna.

Župa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO BREGANA
Proslava desetogodišnjice društva u Bregani

Sokolsko društvo u Bregani proslavilo je u nedelju dne 19 juna desetogodišnjicu svog opstanka. Već rano jutro bila je Bregana u svečanom ruhu. Na kućama izobesene zastave, a preko puta postavljeni slavoluci s napisima »Zdravo« i »Dobro došli«. Glavni program počeo je posle podne i to povorkom, koja je išla do Jesenica i natrag, gde su uzeli učešća pored domaće društva, također i brojni Sokolovi zagrebačkih i posavskih društava. Posle povorke pozdravio je prisutno Sokolstvo brat starešina Rajčević, a prve je reči uputio Nj. Vel. Kralju Aleksandru I. Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru, kao starešini SKJ, kao i celoj Kraljevskoj kući, što su svi prisutni prihvatili s poklikom »Ziveli«. Zatim je sokolska fanfara otvivala državni himnu. Potom je brat prosvetar Dolinar kratkim ali jezgrovitim rečima ocrtao desetogodišnji rad društva. Posle ovoga počela je javna vežba, koja se sastojala iz 12 gimnastičkih tačaka, koje su vrlo dobro uspele. Javnu vežbu završio je nastup svih vežbačkih kategorija Sokolskog društva

Bregana točkom »Podajmo si ruke Sokolice«, uz pratnju pevačkog zbora. Sve točke bile su nagrađene pljeskom. Nakon svršenog programa razvilo se sokolsko veselje uz ples i sviranje sokolske fanfare kao i domaće tamburaškog zbora.

SOKOLSKO DRUŠTVO POPOVAČA

Sokolsko društvo Popovača, navršavajući jedanaest meseci svoga opstanka, priredilo je javnu vežbu dana 19 juna uz sudelovanje bratskih društava iz Kutine, Lipovljana i Ludine.

Ova priredba uspeła je iznad svakog očekivanja kako moralno, tako i materijalno.

Nastupile su sve kategorije društva veoma lepo i tehnički doterano i to: muška deca osnovnih škola Gor. Jelenska, Gračana, Potok, Stružec i Voloder u ukupnom broju 200; ženska deca istih škola u ukupnom broju 152. Ovo je bila jedna od najefektnijih tačaka, pošto su deca nastupila u svojim živopisnim narodnim nošnjama. Muška i ženska deca iz Popovače bila su također predmet pažnje, jer je svaka vežba bila izvedena vrlo lepo i precizno, što se ima zahvaliti neumornom radu sestre Mare Durić. Vežbe na spravama: nastupilo je muško i žensko članstvo iz Popovače, te braća iz Ludine i Kutine. Članovi: praške proste vežbe. Članice: praške proste vežbe. Zatim su 2 učenika IV razreda osnovne škole iz Struža deklamovali: »O sjeni Kralja Tomislava« i »O Istri«, što je popraćeno burnim aplauzom. Članice i članovi: župske proste vežbe. Na koncu je bio mimohod svih kategorija.

Brat Ivan Tudović, starešina, u skupnim potezima ocrtao je rad društva i značaj ove sokolske manifestacije, pa je završio svoj govor sa ključem Nj. V. Kralju i starešini Saveza SKJ Nj. Kr. Vis. prestolonasledniku Petru, nakon čega je mešoviti dečji zbor osnovne škole iz Struža, pod vodstvom brata Ivana Dedića, učitelja, otpevao državnu himnu.

Javnom vežbom rukovodio je brat Srećko Biluš, načelnik i setra Evica Pavlič, zam. načelnice. — S. B.

JOSIP HAFNER

LJUBLJANA - PRISOJNA 5 (TABOR)

Sokolske zastave po propisima SKJ

Po originalnim nacrtima - Umetnički rad!

Veoma snižene cene!

Tražite neobavezno oferte i reference!

Preporučamo tvrtke, koje oglašuju u »Sokolskom Glasniku«!

Širite sokolsku štampu!

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

- I. sveska: E. Gangl: O sokolski ideji.
- II. " Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
- III. " Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
- IV. " Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
- V. " Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
- VI. " Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
- VII. " Jan Křen: Cilj sokolskih težanj.
- VIII. " E. Gangl: Tyrševo Sokolstvo. (Sloven. tekst.)
- VIII. a " Isto. (Srpsko-hrvatski tekst.)
- IX. " Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša.

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus: **ODBOJKA (VOLLEY BALL)**

U kartonu 12 Din

Franjo Malin: **Praktički udžbenik češkog jezika.**

U kartonu 15 Din

Dr. Viktor Novak: **SVESLOVENSKA MISAO**

U kartonu 9 Din

Miroslav Ambrožič: **METODIKA SOKOLSKE VZGOJE**

U tvrdom povezu 36 Din

Franjo Malin: **ČEHOSLOVACI I ČEHOSLOVAČKA**

U kartonu 15 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica

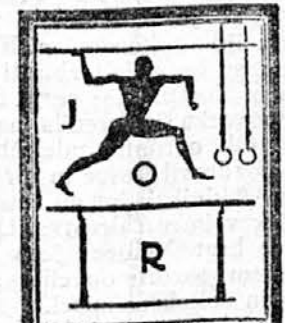
Ljubljana, Narodni dom

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831

Творница гимнастичких и спортских справа

J. ОРАЖЕМ

Добављач Савеза Сокола краљевине Југославије

Ценик налази се у Соколском Календару год. 1932.

РИБНИЦА (Дољеско)

Израђује све соколске вежбе справе, опреме читавих друштвених и школских вежбаона, спортске потrepштине за лаку атлетику, справе за летна вежбалишта, купалишта и банје, љуљанке, справе за децу итд. Израда савршена и елегантна, послужба најсолиднија, цене најумеренеје. — Илустровани сеник бесплатно.

ОСНОВАНА 1881. ГОДИНЕ

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3

je najveća regulativna hranilnica u Jugoslaviji

Ima vlog nad 480,000.000 Din

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo. Vse naložbe obrestuje kar najbolj ugodno. — Posojila dovoljuje na posvetu, menice in vrednostne papirje čim uje ceneje. Za male trgovce in obrtnike ima posebno kreditno društvo, za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek. — Za varovanje mladine izdaja domaće hranilnice, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice. Telefon št. 2016 in 2616 Pošt. ček. račun št. 10.533

Uradne ure za stranke so od 8. do 12-30

Trgovina sokolskih potrepština i krojačka dvorana

Grga Horvatek

Dobavljač Saveza Sokola kralj. Jugoslavije

ZAGREB

FRANKOPANSKA ULICA 9

izradjujem sve vrste propisanih sokolskih svećanih i vežbačkih odijela, za sve kategorije muško i žensko članstvo. Prodaja svih sokolskih potrepština uz vrlo umjerene cijene. — Robu razasiļjem pouzećem. — Vanjskim društvima obavljam brzu otpremu.

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica

IVAN BRICELJ

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 16

Strokovna izvršitev izdelavnega gradnja. Delo solidno, cene zmerno

KLIFEJE vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnije

KLIFARNA ST-DEU

LJUBLJANA-DAIMATIKOVAČA

Lakoafletske sprave! za sokolska društva **Odbojka!** Specijalne sokolske cijene! Cijenici besplatno!

M. DRUCKER

Zagreb, Illica 39 Beograd, Knez Mihajlova 35 Pasaž Akademije Znanosti

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Je najmodernije urejena i izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostijega do najmodernijega.

Tiska Sokolske, mladinske, leploslovne i znanstvene knjige. — Ilustr. knjige venobarnom i večbarnom tisku. Brošure in knjige v malih i najvećjih nakladah. — Časopise, revije i mladinsko liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, c. nikov in reklamnih listov. LASTNA TVORNICA ŠOLSkih ZVEZKOV Šolski zvezki za osnovne, meš. in srednje škole, Risanke, dnevniki i beležnice. Vse tiskovine za društva in škole (lepake, letake, izpričevala itd.) dajte v tisk Učiteljski tiskarni!

UČITELJSKA KNJIGARNA

Ima v zalogi »Galerijo naših mošt«: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Slobodan, 4. Prešeren, 5. Lovstik, 6. Stritar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerc, 10. Tavčar, 11. Lovca, 12. Erjavec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangl, 16. Parma, 17. Keršnik, 18. Maister, 19. Župančič, 20. Strossmayer. Slika 10 Din